

Tampereen yliopisto

Johtamiskorkeakoulu / Poliitiikan tutkimus

KYLÄNPÄÄ ANTTI

DARFURIA PELASTAMASSA –
NARRATIIVINEN ANALYYSI
AFRIKKALAISTEN JA LÄNSIMAISTEN
EDUNVALVONTAVERKOSTOJEN
NÄKEMYKSISTÄ IHMISOIKEUKSIEN
SUOJELUSTA DARFURIN KONFLIKTISSA

ANTTI KYLÄNPÄÄ

10.4.2011

Pro gradu -tutkielma

Tarja Seppä

Tampereen yliopisto

Johtamiskorkeakoulu / Poliitiikan tutkimus

KYLÄNPÄÄ, ANTTI: Darfuria pelastamassa – narratiivinen analyysi afrikkalaisten ja länsimaisten edunvalvontaverkostojen näkemyksistä ihmisoikeuksien suojelusta Darfurin konfliktissa

Pro gradu -tutkielma, 107 s.

Kansainvälinen politiikka

Huhtikuu 2011

TIIVISTELMÄ

Tutkielma käsittelee afrikkalaisten ja länsimaisten edunvalvontaverkostojen (*transnational advocacy networks*) näkemyksiä ihmisoikeuksien suojelusta Darfurin vuonna 2003 aseelliseksi muuttuneessa konfliktissa. Konfliktia ovat sävyttäneet laajamittaiset ihmisoikeusloukkaukset. Tutkielman aineisto koostuu neljän ylikansallisen edunvalvontaverkoston raporteista ja poliittisista kannanotoista vuoden 2005 lokakuusta vuoden 2010 loppuun. Tutkitut neljä edunvalvontaverkostoa ovat afrikkalaiset *The Centre for Citizen's Participation in the African Union* ja *Darfur Consortium* sekä länsimaiset *Human Rights Watch* ja *Save Darfur*.

Tutkimuksen teoreettisena kehyksenä hyödynnän erityisesti Barry Buzanin ajatuksia kansainvälisestä yhteisöstä ja Margaret Keckin, Kathryn Sikkinkin ja Martha Finnemoren konventionaaliseen konstruktionismiin perustuvaa käsitystä kansainvälisen yhteisön normeista sekä ylikansallisista edunvalvontaverkostoista. Englantilaisen koulukunnan kansainvälisen yhteisön käsitteessä on kyse siitä, että kansainvälisen politiikan toimijat noudattavat keskinäisissä suhteissaan sosiaalisia sääntöjä. Normit ovat eräs esimerkki näistä sosiaalisista säännöistä. Ylikansallinen edunvalvontaverkosto on taas pääosin ei-valtiollisten toimijoiden keskinäiseen verkostoitumiseen perustuva toimija, joka pyrkii muuttamaan esimerkiksi kansainvälisiä normeja. Tutkimuksen menetelmänä hyödynnän historiallisen tiedon tuotannosta kiinnostunutta narratiivisen tutkimuksen suuntausta, jota on pohtinut erityisesti Hayden White. Whiten mukaan historiankirjoittaja tekee aina valintoja: historialliset tapahtumat eivät puhu itsestään, vaan historioitsija luo merkityksiä käyttämänsä juonen avulla.

Keskeisinä tutkimustuloksina esitän, että edunvalvontaverkostojen näkemykset muistuttavat mielenkiintoisella tavalla historiallisen tiedon tuotantoa. Ne käytännössä rakentavat näkemyksiään suhteessa Darfurissa tapahtuneisiin tapahtumiin ja kansainvälisessä yhteisössä hyväksytyyn sisäisen puuttumattomuuden periaatteeseen. Vaikka ne kiistävätkin periaatteen oikeutuksen, ne tekevät sen kuitenkin vain osittain; verkostot eivät esimerkiksi esitä humanitaarista interventiota kriisin ratkaisukeinona tai kiistä Sudanin hallituksen oikeutta neuvotella konfliktin ratkaisusta. Näkemykset myös kunnioittavat kansainvälistä oikeutta. Johtopäätökset kertovat siitä, että kansainvälisessä yhteisössä vallitsee erittäin vahvoja normeja, jotka vaikuttavat myös sellaisten toimijoiden käyttäytymiseen, jotka edistävät joitakin toisia normeja yhteisössä. Ne kertovat myös kansainvälisen politiikan oikeudellistumisesta. Tulevassa tutkimuksessa olisi mahdollista esimerkiksi kysyä, onko kyse vain Darfuria koskevasta ilmiöstä vai maailmanlaajuisesta ilmiöstä. Edunvalvontaverkostojen tekemä tulkinta saattaa olla myös yhteydessä kansalaisyhteiskunnan väkivallattomuuden perinteeseen.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	1
2. TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT.....	3
3. KANSAINVÄLINEN YHTEISÖ.....	11
3.1. Kansainvälisen yhteisön normeista.....	13
3.1.1. Normien noudattaminen ja edistäminen.....	15
3.2. Pluralismi ja solidarismi kansainvälisessä yhteisössä.....	16
3.2.1. Ihmisoikeudet.....	16
3.2.2. Mutta ovatko ihmisoikeudet universaaleja?.....	18
3.2.3. Suvereniteetti.....	19
3.2.4. Pluralistinen ja solidaristinen käsitys kansainvälisestä yhteisöstä sekä humanitaarisen intervention kysymys.....	22
3.3. Ylikansalliset edunvalvontaverkostot.....	25
3.3.1. Kansalaisyhteiskunnasta.....	26
3.3.2. Ylikansallisen edunvalvontaverkoston käsite.....	29
3.3.3. Ylikansallisten edunvalvontaverkostojen käsite ja afrikkalainen kansalaisyhteiskunta.....	32
4. TUTKIMUSKOHDE JA AINEISTO.....	35
4.1. Afrikan poliittisista järjestelmistä.....	36
4.2. Darfurin konflikti.....	39
4.3. Aineisto.....	43
5. LAADULLISEN TUTKIMUKSEN MENETELMÄT JA NARRATIIVINEN MENETELMÄ.....	47
5.1. Laadullisesta tutkimuksesta.....	48
5.2. Narratiivisen tutkimusotteen luonne ja ominaisuudet.....	51
5.2.1. Hayden Whiten sijoittuminen narratiivisten tutkimusotteiden kenttään.....	52
5.3. Hayden Whiten historian kritiikki.....	53
5.3.1. Historiallisten narratiivien ja normien välisestä suhteesta.....	56
5.4. Teoreettiset ongelmat normien tutkimisessa Whiten narratiivikäsitteen avulla.....	58
6. EDUNVALVONTAVERKOSTOJEN NÄKEMYKSET IHMISOIKEUKSIEN SUOJELUSTA DARFURISSA.....	60
6.1. Selonteko sisäisen puuttumattomuuden normin kieltämiseksi.....	61
6.1.1. Darfurin tapahtumien merkityksellistäminen vakavina ihmisoikeusloukkauksina.....	62
6.1.2. Sudanin hallituksen toimien merkityksellistäminen riittämättöminä.....	65
6.2. Verkostojen ratkaisuehdotukset Darfurin kriisiin ja tulkitseva selitys ilmiölle.....	69
6.2.1. Verkostojen näkemykset humanitaarisesta interventiosta.....	75
6.3. Verkostojen näkemysten merkitys kansainvälisessä yhteisössä.....	82
7. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	84
LÄHTEET.....	88
Primääriaineisto.....	88
The Centre for Citizens' Participation in the African Union.....	88
Darfur Consortium.....	89
Human Rights Watch.....	89
Save Darfur.....	90
Yhteisraportit.....	100
Sekundääriaineisto.....	101

1. JOHDANTO

Tässä tutkielmassa tutkin afrikkalaisten ja länsimaisten edunvalvontaverkostojen näkemyksiä Darfurissa tapahtuneisiin ihmisoikeusloukkauksiin. Olen kiinnostunut erityisesti siitä, millä tavalla ihmisoikeuksia tulisi suojella sellaisissa erittäin pulmallisissa tilanteissa, joissa jossakin valtiossa ilmenee laajamittaisia ihmisoikeusloukkauksia. Kyse on siis globaalista hallinnasta, jossa kysymys on siitä voidaanko aivan olennaisimmat ihmisoikeudet turvata kaikille maailman ihmisille ja jos voidaan, niin millä keinoin.

Tutkimuskohteenani on Darfurin konflikti läntisessä Sudanissa. Vuonna 2003 avoimeksi sotilaalliseksi vastakkainasetteluksi kärjistynyt konflikti on tuottanut kahdeksan vuoden aikana paljon inhimillistä kärsimystä, mahdollisesti satojatuhansia kuolleita ja miljoonia maan sisäisiä pakolaisia. Konfliktia ei olla vielääkään ratkaistu, ja laajamittaisten ihmisoikeusloukkausten vuoksi sitä on verrattu jopa vuoden 1994 Ruandan kansanmurhaan¹. Afrikassa konflikti kuuluu myös historiallisesti pidempään ryhmään vaikeita ja paljon inhimillistä kärsimystä tuottaneita konflikteja. Näihin vaikeisiin konflikteihin kuuluu itsenäisten afrikkalaisten valtioiden aikana ainakin Biafran, Ugandan, Somalian ja Ruandan kriisit.² Aika ei ole kuitenkaan tehnyt laajamittaisten ihmisoikeusongelmien estämistä tai niihin puuttumista kovin paljon helpommaksi, ja kansainvälisessä yhteisössä³ hyväksytty suvereniteettiperiaate asettaa puuttumiselle lähtökohtaisesti merkittäviä esteitä.

---

1 Kansanmurha (suomeksi kutsutaan myös joukkotuhonnaksi) on määritelty Yleissopimuksessa joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi. Sillä tarkoitetaan "jokaista seuraavaa tekoa, joka tähtää jonkin kansallisen, etnillisen, rodullisen tai uskonnollisen ryhmän hävittämiseen tässä sen ominaisuudessa joko kokonaan tai osittain: a) ryhmän jäsenten tappamista; b) vaikean ruumiillisen tai henkisen vamman aiheuttamista ryhmän jäsenille; c) ryhmän elinehtojen tahallista huonontamista tarkoituksella aikaansaada sen fyysillinen hävittäminen joko kokonaan tai osittain; d) toimenpiteiden toteuttamista, joiden tarkoituksena on syntyväisyyden ehkäiseminen ryhmän piirissä; e) lasten pakollista siirtämistä ryhmästä toiseen.". Yleissopimus joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi, 1948.

2 Ei ole kuitenkaan syytä unohtaa, että laajamittaisia ihmisoikeusloukkauksia tapahtui siirtomaavaltojenkin valtakaudella.

3 Tässä tutkielmassa kansainvälisen yhteisön käsite on ymmärretty englantilaisen koulukunnan näkökulmasta (*international society*), ja erityisesti buzanilaisesta näkökulmasta. Mikäli käsittelen käsitettä ei-teoreettisena käsitteenä, lisään käsitteen perään (*interntaional community*). Käsittelen kansainvälisen yhteisön tarkempaa määritelmää luvussa 3. Tässä vaiheessa on riittävää todeta, että kansainvälinen yhteisö muodostuu valtioista ja muista ylikansallisista toimijoista, joiden välillä on sosiaalisia sääntöjä.

Tutkimusaineistoni koostuu neljän ylikansallisen edunvalvontaverkoston⁴ raporteista ja poliittisista kannanotoista vuosilta 2005-2010. Valitsemani verkostot ovat The Centre for Citizens' Participation in the African Union (CCPAU), Darfur Consortium, Save Darfur ja Human Rights Watch, joista kaksi ensimmäistä verkostoa identifioivat itsensä afrikkalaisiksi verkostoiksi ja kaksi jälkimmäistä pitävät päämajaansa Yhdysvalloissa. Kaikki näistä raporteista yrittävät edustaa tavalla tai toisella afrikkalaista kansalaisyhteiskuntaa tai ainakin toimia sen puolesta.

Kaikki raportit ja julistukset ovat vastauksia Darfurin pulmalliseen tilanteeseen, jossa kansainvälisen yhteisön ylläpitämä suvereniteettiperiaate on ollut ja on edelleen ristiriidassa ihmisoikeuksien suojelun tavoitteen kanssa. Ne joutuvat kaikki ottamaan kantaa siihen, miten nämä kaksi tavoitetta tulisi sovittaa ja siten ne kertovat myös osaltaan siitä millainen ihanteellisen kansainvälisen yhteisön tulisi olla. Ne myös kertovat, minkälaisessa kansainvälisessä yhteisössä elämme, koska normien edistäminen tapahtuu aina poliittisessa tilassa jonka määrittää voimassaolevat normit (Finnemore & Sikkink 1998, 257.).

Konkreettinen tutkimuskysymykseni on, miten näiden kyseisten ylikansallisten edunvalvontaverkostojen verkostojen vastaus ihmisoikeuksien suojelusta Darfurissa rakentuu ja minkälaisia viitteitä edunvalvontaverkostojen ymmärryksestä ihmisoikeusnormeista on mahdollista löytää? Toiseksi kysyn, miten edunvalvontaverkostojen vastaus humanitaarisen intervention kysymyksestä rakentuu Darfurin tapauksessa ja minkälaisia viitteitä sisäisen puuttumattomuuden normiin ja humanitaarisen intervention normiin voidaan löytää? Vastaan kysymyksiini rauhantutkimuksellisen lähestymistavan sekä kansainvälisen politiikan konstruktionistien, englantilaisen koulukunnan teoreetikkojen sekä Afrikkatutkimuksen avulla. Tutkimuksen menetelmänä käytän narratiiveja ja erityisesti Hayden Whiten näkemyksiä historiallisen tiedon luonteesta.

Tutkimus etenee seuraavasti: esittelen ensiksi luvussa 2 tutkielman teoreettiset lähtökohdat. Sen jälkeen

---

4 Kerron ylikansallisen edunvalvontaverkoston (*transnational advocacy network*) käsitteestä enemmän vasta luvussa 3.3, koska sen määrittely nojautuu niin paljon muihin käsitteisiin että se on luontevampaa käsitellä teoreettisen osan loppupuolella. Tässä vaiheessa on riittävää todeta, että käytännössä ylikansallisen edunvalvontaverkoston kohdalla kyse on erilaisten ei-valtiollisten toimijoiden vapaaehtoiseen organisoitumiseen perustuvasta ylikansallisesta verkostosta, joka pyrkii muuttamaan esimerkiksi kansainvälisiä normeja.

luvussa 3 esittelen teoreettisen viitekehyksen, mikä sisältää muun muassa kysymyksen kansainvälisen politiikan kansainvälisen yhteisön käsitteestä, normeista sekä ihmisoikeuksien ja suvereniteetin merkityksestä kansainvälisessä politiikassa. Esitän luvussa myös teorian ylikansallisista edunvalvontaverkostoista, mikä muodostaa teoreettisesti yhtenäisen näkökulman sen kanssa, miten kansainvälisen politiikan engaltilainen koulukunta ja konstruktionismi ymmärtävät kansainvälisen politiikan normeja, ihmisoikeuksia ja suvereniteettiä. Kokonaisuudessaan nämä muodostavat tutkielmani teoreettisen osan.

Esittelen sen jälkeen luvussa 4 tutkimuskohteeni, joka on siis Darfurin alue läntisessä Sudanissa. Lähdän ensin luvussa 4.1. liikkeelle Afrikan poliittisista järjestelmistä, mikä auttaa ymmärtämään Afrikan poliittisten järjestelmien historiaa ja erityispiirteitä, ja sitomaan myös Darfurin konfliktin laajempiin historiallisiin, kansainvälispoliittisiin ja myös maantieteelliseen kehityskulkuihin. Luku 4.2. käsittelee erityisemmin Darfurin konfliktia, ja luvussa 4.3. esittelen aineistoni suhteessa tutkimuskohteeseen ja teoreettiseen viitekehykseen. Luvussa 5 esittelen tarkemmin tutkimukseni menetelmän, joka pohjautuu Hayden Whiten näkemyksiin. Luvussa 6 vastaan teoreettisen viitekehyksen ja menetelmän perusteella tutkimuskysymyksiini. Luvussa 7 vedän yhteen tutkimuksen johtopäätökset.

2. TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Tässä tutkielmassa tulen soveltamaan rauhantutkimusta, kansainvälisen politiikan konventionaalista⁵ konstruktionismia ja englantilaisen koulukunnan lähestymistapaa sekä Afrikkatutkimusta Afrikkaan kohdistuvaan tutkimukseen. Koska tällainen näkökulma ei ole Afrikkaa tutkiessa mitenkään itsestään selvä, ja näkökulman käyttämisessä on selkeä orientalismin vaara (vaara ottaa länsimaiset teoriat liian annettuna), näen tärkeäksi käsitellä näkökulman valintaani heti aluksi. Postkolonialistisesta näkökulmasta esitetty kritiikki myös ohjaa tutkimustani siinä mielessä, että näen tässä tutkielmassa kansainvälisen politiikan käsitteiden problematisoinnin Afrikan näkökulmasta erittäin olennaisena.

⁵ Esimerkiksi K.M. Fierke kutsuu tätä vastinetta kriittiselle konstruktionismille käsitteellä *conventional*. Fierke 2002, 332. Olen suomentanut sen tässä tutkielmassa konventionaaliseksi konstruktionismiksi, vaikka suomennos ei lienekään täydellinen.

Tutkimusprosessin kannalta se on myös ollut itselleni oleellinen kysymys, koska pohdin näkökulman valintaa tutkimusprosessin aikana pitkään. Tämän luvun tarkoituksena onkin toisaalta sijoittaa tutkimuskohde ja sen tarkasteluun käytettävä lähestymistapa tieteenalalle sekä toisaalta perustella tekemäni teoreettiset valinnat.

Afriikkaa koskevan tutkimuksen postkoloniaalinen kritiikki voi lähteä esimerkiksi näkökulmasta, ettei länsimainen kokemus politiikasta välttämättä vastaa etelän⁶ kokemuksia. (katso esim. Grovogui, 229-231.) Eräs postkoloniaalisen tutkimuksen edustaja, Giorgio Shani on esimerkiksi väittänyt, että muista lähtökohdista lähtevät teoriat ovat syrjäytettyjä tieteenalan kaanonista, koska länsimaiset teoriat ovat määrittäneet kansainvälisen politiikan näyttämön, kirjoittaneet näytelmän sekä määritelleet ja institutionalisoineet tieteenalan ja tieteenalan teorioiden yleisöt. (Shani 2008, 723.) Tällainen lähestymistapa johtaa helposti orientalismiin, missä Edward Saidin määritelmän mukaan on juuri kyse siitä, että tutkija laittaa 'Orientin' puhumaan ja hiljentää samalla tämän 'Orientin' oman äänen. (emt., 727.) Kritiikistä huolimatta väitän, että kansainvälisen politiikan perinteisempiin lähestymistapoihin perustuva näkökulmani on silti kriittinen. Miten tämä kuvio ylipäättään on mahdollinen?

Shani vie oman argumenttinsa hyvin pitkälle. Hän pitää jopa kriittisten teorioiden sovellutuksia kansainvälisessä politiikassa (mainiten erityisesti Robert Coxin uusgramscilaisen teorian) vaillinnaisena, koska ne ottavat länsimaisen lähtökohdan teoriarakennelman keskipisteeksi. (emt., 725-727.) Hän piirtää siis hyvin selkeän rajan postkoloniaalisen tutkimuksen ja muun tutkimuksen välille.

Shanin tarkoitus on toki emansipatorinen; hänen tavoitteenaan on etsiä kriittistä 'jätkilänsimaista' teoriaa, joka kyseenalaistaisi sekä positivistisen metodologian että länsimaiseen kulttuuriperinteeseen perustuvan erityisyyden ja valta-aseman, jotka muodostavat tieteenalan perustan. (emt., 722-725.) Tämä näkökulma on mielestäni olennainen, mutta aion ratkaista ongelman toisella tavalla. Teen sen

---

6 Käytän tässä tutkielmassa käsiteparia pohjoinen-etelä kuvaamaan eroavaisuuksia eri valtioiden poliittisen ja taloudellisen järjestelmien välillä. Teen tämän myös silloin, kun alkuperäisen tekstin versio olisi ollut jokin muu. tässä samaa mieltä kuin Chris Brown, että kolmesta käsiteparista (pohjoinen-etelä, kehitysmaa-kehittynyt maa, ensimmäinen maailma/toinen maailma/kolmas maailma) se sisältää vähiten ideologista painolastia. Brown 2001, 194-196. Lisäksi käytän mielelläni käsitettä Afrikka tai afrikkalainen, koska se on pohjoisen ja etelän käsiteparin tavoin enemmän maantieteellinen ja vähemmän poliittinen käsite.

nojaamalla toiseen emansipatoriseen näkökulmaan eli rauhantutkimukseen ja tässä erityisesti Dieter Senghaasin ja Johan Galtungin ajatuksiin. Koko tilanteen ironia on siinä, että Afrikan konflikteja voi lähestyä hyvinkin molemmista näkökulmista, mutta näiden näkökulmien avulla tuotetut strategiat rauhan saavuttamiseksi tai väkivallan vähentämiseksi voivat hyvinkin olla erilaisia tai jopa täysin vastakkaisia.⁷

Väitän, että kysymys näiden kahden lähestymistavan paremmuudesta ei ole joko tai -kysymys, vaan se on sekä että -kysymys. Sen sijaan että näiden näkökulmien välille tulisi luoda liian suurta juopaa ennen kuin asiaa on edes tutkittu, aihetta pitäisi pikemminkin tutkia molemmilla keinoilla ja päättää jälkikäteen kumpi tapaukseen mahtaa olla sopivampi. Vaikka olenkin valinnut lähtökohdakseni rauhantutkimuksellisen näkökulman, Afrikan konflikteihin olisi mielestäni syytä perehtyä myös postkolonialistisen tutkimuksen näkökulmasta.

Shanin argumentti on mielestäni tässä suhteessa jopa liian rajoittava. Kuten Richard Price ja Christian Reus-Smith ovat kommentoineet konstruktionistien käymää keskustelua 'oikeasta konstruktionismista', niin sellainen argumentointi yrittää vain korvata yhden totalisoivan diskurssin toisella, vaikka pitäisi olla selvää että kaikki lähestymistavat ovat pohjimmiltaan tavalla tai toisella vaillinnaisia eikä yhdellä lähestymistavalla voi mitenkään vastata kaikkiin kysymyksiin. (Price & Reus-Smith 1998, 279-281.)

Tällä en kuitenkaan tarkoita sitä, että samalla perusteella voisi täysin unohtaa postkolonialististen lähestymistapojen kritiikin. Pikemminkin näen, että käsitteiden määrittelyssä olevia länsimaisia oletuksia koskeva kritiikki on olennaista ottaa huomioon. Käsittelenkin näitä näkökulmia, kun puhun esimerkiksi afrikkalaisesta kansalaisyhteiskunnasta, kvasivaltioista ja ylikansallisten edunvalvontaverkostojen käsitteen soveltamisesta afrikkalaiseen kontekstiin.

Tämän tutkimuksen teoreettisen perustan muodostavat siis rauhantutkimuksellinen lähestymistapa, kansainvälisen politiikan konventionaalinen konstruktionismi, englantilainen koulukunta sekä Afrikkatutkimus. Näiden kolmen ensimmäisen taustalla oleviin teoreettisiin oletuksiin on hyödyllistä

---

⁷ Tästä erittäin tärkeästä ajatuksesta olen kiitollinen Sven Chojnackille.

tutustua lähemmin ennen kuin luvusta 3 lähtien käsittelen tarkemmin kansainvälisen yhteisön käsitettä, norveja, ihmisoikeuksia, suvereniteettia sekä ylikansallisia edunvalvontaverkostoja.

Miten sitten perustelen lähestymistapani osana rauhantutkimusta? Perustan tämän Dieter Senghaasin (1971) ajatuksiin kriittisestä rauhantutkimuksesta. Senghaasin mukaan rauhantutkimus on aina monitieteellistä – vaikka pienten ongelmien ratkaisemisessa vain yhteen tieteeseen turvautuminen saattaakin olla järkevää, niin yleensä olisi hyvä pyrkiä monitieteisyyteen ja pyrkiä tutkimusongelmien ratkaisemiseen useiden tieteenalojen avulla. Tämän vuoksi olisi myös hyvä määrittää, mikä on kunkin tieteenalan relevanssi rauhantutkimuksen kannalta, jotta näiden mielekäs yhdisteleminen on mahdollista. Tämä on tärkeää esimerkiksi siksi, että toiset tieteet ovat parempia toisilla analyysitasoilla kuin toiset. (Senghaas 1971, 321-328.)

Senghaasille rauhantutkimuksen tulisi olla eri tieteiden kompositio, jossa eri tieteenalojen vahvuudet määriteltäisiin ensiksi, minkä jälkeen pohdittaisiin millainen yhdistelmä olisi hyvä kunkin osaongelman ratkaisemisessa (Senghaas 1971, 321-339.) Tällä näkökulmalla on kaksi merkittävää ominaispiirrettä. Ensinnäkin Senghaasin käsityksen mukaan rauhantutkimus voi ottaa käyttöön sellaisia teoreettisia rakennelmia ja käsitteitä, jotka on alunperin teoretisoitu jossain muualla, aina psykologiasta kansainväliseen politiikkaan ja taloustieteistä oikeustieteisiin. Nämä voivat hyvin olla näkökulmia, joiden esittäjät eivät ole alunperin nähneet itseään rauhantutkijoina. Toiseksi tämän käsityksen mukaan erilaisten tieteiden sekoittaminen ei ole tässä käsityksessä rauhantutkimuksesta ongelma, vaan se on jopa tavoiteltavaa.⁸

Yksittäisen tutkimustehtävän kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että on olennaista määrittää ensin mitä pitää selittää tai ymmärtää, ja löytää sille sopivat välineet. *Esimerkiksi tässä tutkielmassa erittäin tärkeässä osassa on kansainvälisen yhteisön normatiiviset rakenteet, ja silloin on erityisen järkevää katsoa, miten kansainvälisen politiikan piirissä asiaa tarkastellaan – tässä tutkielmassa käsittelenkin sitä, mitä kansainvälisen politiikan konstruktionistit ja englantilaisen koulukunnan edustajat ovat asiasta kirjoittaneet. Englantilaisen koulukunnan näkökulmasta normatiiviset rakenteet ovat sidoksissa koulukunnan kansainvälisen yhteisön käsitteeseen.* Toisaalta myös katsaus Afrikan poliitisiin

---

⁸ Toki tällä näkemyksellä on teoreettisia seurauksia, esimerkiksi yleistettävyyden suhteen.

järjestelmiin ja historiaan on tarpeellinen.

Toisaalta perustan lähestymistapani Johan Galtungin ajatuksiin positiivisesta rauhasta. Galtungin kuuluisan määritelmän mukaan rauha on väkivallan poissaoloa, kun taas väkivaltaa ilmenee silloin kun ihmisiä estetään saavuttamasta omia somaattisia ja mentaalaisia tavoitteitaan. (Galtung 1969, 167-168.) Tilanne, jossa ei ilmene fyysistä väkivaltaa on Galtungin mukaan vain negatiivinen rauha; tätä tilannetta parempi olisi päästä positiiviseen rauhaan, jossa ei ilmene myöskään rakenteellista väkivaltaa. (Galtung 1969, 183-184.) Galtungin laajempi käsitys rauhasta on oleellinen tämän tutkielman kannalta, koska ihmisoikeusraporttien ja -julistusten suhde väkivaltaan on laajempi kuin pelkkään fyysiseen väkivaltaan. Mikäli rauha nähtäisiin vain väkivallan poissaolona, ihmisoikeusraporttien näkeminen rauhan edistämisenä olisi mahdollista ainoastaan suhteessa fyysisen väkivallan olemassaoloon. Laajemmalla käsityksellä rauhasta myös ihmisoikeudet tai oikeudenmukaisuus ovat myös kysymyksiä rauhasta, samoin kuin esimerkiksi kysymys siitä, että tulisiko ihmisillä joita konfliktit koskettavat olla mahdollisuus osallistua rauhanprosesseihin.

Miten tämä sitten asettuu yhteen Darfurin konfliktin kanssa? Darfur on monella tavoin erilaisten interventioiden mekka. Monet haluaisivat pelastaa darfurilaiset. Kaikkein jyrkimmin pelastamismetafora käy ilmi erään länsimaisen kansalaisjärjestön nimessä, se kun on yksinkertaisesti *Save Darfur* (<http://www.savedarfur.org/>). Menemättä siihen sen syvemmin, pelastamisoperaatioista keskustelua käyvien järjestöjen ja verkostojen nimissä on muitakin mielenkiintoisia tapauksia, kuten esimerkiksi ne joiden nimet viittaavat tavoitteiden lisäksi myös toiminnan logiikkaan; näitä on esimerkiksi *Genocide intervention network* (<http://www.genocideintervention.net/>) tai *Lääkärit ilman rajoja* (<http://www.msf.org/>).

Mutta jos otamme lähtökohdaksi sen, että Darfur-politiikan tavoitteena tulisi olla positiivinen rauha, niin eikö silloin olisikin olennaista tietää miten darfurilaiset mahdollisesti itse haluaisivat tulla pelastetuiksi, tai tarkemmin sanoen millä tavalla he itse haluaisivat täyttää somaattiset ja mentaaliset tavoitteensa? Tämä synnyttää jännitteen darfurilaisten ja pelastajien tavoitteiden välille. Jos kysymys olisi pelkästään negatiivisen rauhan saavuttamisesta, niin silloinhan tutkijalle oikeastaan riittäisikin tutkia pelkästään rauhansopimuksen saavuttamisen ehtoja, mutta positiivisen rauhan suhteen asia onkin

monimutkaisempi.

Tämä tutkielma perustuu juuri tähän ristiriitaan; millä tavoin mahdollisesti eri tavalla länsimaiset kansalaisjärjestöt ja toisaalta Afrikassa toimivat järjestöt eroavat (jos eroavat) näkemykseltään positiivisen rauhan saavuttamisen suhteen. Tällaisen tutkimuksen ironia on tosin siinä, että afrikkalaisten järjestöjen omat kannanotot eivät välttämättä ole sen lähempänä darfurilaisia tai heidän kannanottojaan eivät välttämättä ole yhtään sen enempää rauhaa rakentavia kuin länsimaistenkaan järjestöjen tai valtioiden kannanotot – tämän ovat tiedostaneet myös ylikansallisista edunvalvontaverkostoista kirjoittaneet Margaret Keck ja Kathryn Sikkink sanoessaan, että syrjityt ihmiset menettävät joskus hallinnan tarinoihinsa, kun verkostot muokkavat heidän tarinoitaan ja kertovat niitä uusilla tavoilla. (Keck & Sikkink 1998, 19.) Väitän kuitenkin, että aivan riippumatta siitä onko darfurilaisten omat mielipiteet tarjolla tähän keskusteluun tai ei, afrikkalaisen kansalaisyhteiskunnan mielipiteen kuunteleminen on silti olennaista, ja ainakin vähintään siksi että näitä voi ajatella myös näkemyksinä siitä miten vaikeisiin humanitaarisiin Afrikan konflikteissa tulisi muutenkin suhtautua.

Toisaalta on syytä välttää sitä äärimmäistä näkökantaa, jonka mukaan ulkopuoliset interventiot konfliktitilanteissa olisivat lähtökohtaisesti jotenkin huonoja. Sellainen näkökantahan tekisi esimerkiksi konfliktien sovittelusta ja välittämisestä aivan turhaa, vaikka lähtökohtaisesti sovittelijat ja välittäjät näkevät tien rauhaan usein paremmin kuin konfliktin osapuolet. Mutta se ei ole silti syy jättää afrikkalaisten järjestöjen kannanottoja kokonaan huomiotta.

Mitä sitten ovat kansainvälisen politiikan konventionaalisella konstruktionismi⁹ ja englantilainen koulukunta? Näillä on hyvinkin paljon yhteistä, mikä käy ilmi esimerkiksi tarkasteltaessa tieteenfilosofi Ian Hackingin käsitystä konstruktionismista: “Siispä tarkoitan *konstruktionismilla* (tai sosiaalisella konstruktionismilla, jos joskus on tarpeen painottaa sosiaalista) monenlaisia sosiologisia, historiallisia

---

9 Sovellan tässä Ian Hackingin tekemää erottelua, että konstruktionismi on ilmiölle luontevin muoto kuvaamaan konstruktionistista lähestymistapaa, vaikkakin konstruktivismi ja sosiaalinen konstruktivismi ovatkin käsitteinä erittäin suosittuja. Hänen mukaansa konstruktivismi on luontevaa jättää matemaatikoille, jossa termiä käytettiin jo 1900-luvun alussa eräästä matematiikan tutkimusalasta. Etuliite sosiaalinen taas on yleensä tarpeeton, koska useimmat asiat jotka voidaan konstruoida voidaan konstruoida vain sosiaalisesti. Hacking 2009, 65-77.

ja filosofisia projekteja, jotka pyrkivät esittelemään tai analysoimaan todellisia, historiallisesti paikannettavia sosiaalisia vuorovaikutuksia tai kausaalisia reittejä, jotka johtivat tai olivat osallisina jonkin nykyisen olion tai tosiasian syntymiseen.” (Hacking 2009, 77. Lainauksen suomentanut Inkeri Koskinen. Kursivointi alkuperäisessä tekstissä.) Ottaen huomioon englantilaisen koulukunnan pyrkimykseen historialliseen näkemykseen kansainvälisistä suhteista voi nämä molemmat nähdä osana samaa konstruktionistista perinnettä. Tätä yhteyttä englantilaisen koulukunnan ja kansainvälisen politiikan konstruktionismin välillä on painottanut erityisesti Tim Dunne. (Katso Dunne 2007; 130-133; Dunne 1995.)

Englantilainen koulukunta koostuu kokoelmasta teoreettisia kirjoituksia ja kirjoittajia aina 50-luvusta nykypäivään. (Buzan 2004, 6.) Vaikka koulukunnan kaikki jäsenet eivät olletkaan englantilaisia, he kuitenkin työskentelivät Englannissa koulukunnan muodostumiselle tärkeinä vuosina. Koulukunnan jäsenistä tärkeimpinä voidaan mainita esimerkiksi Martin Wight, Hedley Bull, Adam Watson ja John Vincent, sekä uudempina kirjoittajina Robert Jackson, Tim Dunne, Nicholas Wheeler ja Barry Buzan. (Brown 2001, 54-55.) Koulukunnan kirjoittajille ominaista on kolme käsitettä: kansainvälisen järjestelmän (*international system*), kansainvälisen yhteisön (*international society*) ja maailmanyhteisön (*world society*) käsitteet. Näistä keskimmäinen on englantilaisen koulukunnan tärkein käsite ja samalla eniten ja selkeimmin teoretisoitu. Englantilaisen koulukunnan (bullilaisessa) kansainvälisen yhteisön käsitteessä on pohjimmiltaan kyse (valtioiden) jaettujen intressien ja identiteettien institutionalisoitumisesta, ja se asettaa jaetut normit, säännöt ja instituutiot kansainvälisten suhteiden teoretisoinnin keskiöön. Nämä normit ovat luonteeltaan konstitutiivisia eli ne myös muovaavat sitä mitä valtiot ovat. (Buzan 2004, 6-7.) Vaikka englantilainen koulukunta ymmärretäänkin yleensä normatiivisena teoriana, on se Barry Buzanin mukaan mahdollista ymmärtää myös teoriana normeista. (emt., 24-25.) Tämä lähtökohta tuo englantilaista koulukuntaa lähemmäksi konventionaalista konstruktionismia, jolle normit ovat tärkeä teoretisoinnin lähtökohta.

Tässä tutkielmassa kansainvälisen yhteisön käsite, ja erityisesti ymmärrettynä buzanilaisesta näkökulmasta, toimii yhdistävänä tekijänä englantilaisen koulukunnan ajatusten ja konventionaalisen konstruktionismin välillä. Siinä missä Hedley Bullin aikaisemman käsityksen mukaan kansainvälinen yhteisö on erityisesti *valtioiden* muodostama yhteisö jossa noudatetaan ainakin jonkinlaisia sosiaalisia

sääntöjä, Buzan sisällyttää ajatukseensa kansainvälisestä yhteisöstä myös ei-valtiolliset toimijat. (ks. esim. emt. 2004, 158-160.) Buzanin ajatus, kuten muutkin englantilaisen koulukunnan ajatukset, ovat (useimmiten konventionaalisesti-, vaikkakin muitakin on, esimerkiksi James Der Derian. Katso Der Derian 1987.) konstruktionistisia, minkä vuoksi niiden yhdistäminen konventionaalisen konstruktionismin kanssa on mahdollista, ehkä jopa toivottavaakin. Tämä lähtökohta tuo luontevan sillan englantilaisen koulukunnan kansainvälisen yhteisön sekä pluralismin ja solidarismin käsitteiden ja toisaalta konventionaalisen konstruktionismin ylikansallisen edunvalvontaverkostojen ja normin käsitteiden välille. Näiden lisäksi tulen hyödyntämään molempien teoriaperinteiden näkemyksiä suvereniteetista ja ihmisoikeuksista.

Soveltamani konstruktionismi, konventionaalinen (*conventional*) konstruktionismi, on eräs kansainvälisen politiikan tieteenalalla käytetty konstruktionismin haara. Tässä tutkielmassa käyttämäni Margaret Keckin, Kathryn Sikkinkin, Martha Finnemoren sekä esimerkiksi Thomas Rissen ajatukset pohjautuvat konventionaaliseen konstruktionismiin. Toiminkin tässä jonkin verran eri tavalla kuin Buzan, joka muodostaa teoriaansa toisen konventionaalisen konstruktionistin, Alexander Wendtin kirjoitusten varaan. (katso esimerkiksi Buzan 2004, 4, 100-108.) Konventionaalisen konstruktionismin teoreettinen lähtökohta juontuu siitä tosiasiasta, että ontologisissa kysymyksissä konventionaaliset konstruktionistit ovat samaa mieltä reflektivistien kanssa mutta mitä tulee epistemologiaan ovat he samaa mieltä positivistien kanssa. Ideat ovat siis olemassa ja ne ovat politiikassa merkittävä ilmiö, mutta niitä etsitään hyvin samanlaisilla menetelmillä kuin positivistitkin tekevät. Tätä näkökulmaa voivat sitten kritisoida sekä positivistit että kriittiset konstruktionistit; ensimmäiset koska ovat eri mieltä todellisuuden luonteesta ja jälkimmäisille ongelmana voi olla se, etteivät konventionaaliset konstruktionistit vie konstruktionistisia ajatuksiaan loogiseen johtopäätökseensä. (katso esim. Fierke 2007, 172-174.)

Tähän kritiikkiin voidaan kuitenkin antaa ainakin kahdenlaisia vastauksia, toinen tieteenalan sisältä ja toinen tieteenfilosofin näkökulmasta. Ensinnäkin, Richard Pricen ja Christian Reus-Smithin mukaan erilaisten konstruktionististen suuntauksien etuna on se, että ne vastaavat eri kysymyksiin ja pystyvät siten valaisemaan erilaisia todellisuuden puolia. Heidän mukaansa erilaisten epistemologisten ja metodologisten näkökulmien edut tulisi nähdä suhteessa siihen miten nämä onnistuvat vastaamaan

näihin kysymyksiin. Pitäytyminen tiukasti yhteen tapaan tehdä tutkimusta voi nimittäin johtaa siihen, että jotkin mielenkiintoiset politiikan ilmiöt jäävät valaisematta, mikä aikaisemmin on käynyt juuri normien kohdalla.¹⁰ (Price & Reus-Smith 1998, 279-281.)

Se toinen vastaus löytyy Ian Hackingilta, joka määrittelee kuusi erilaista konstruktionismin astetta. (Hacking 2009, 37-40.) Menemättä näihin eri asteisiin tässä yhteydessä tarkemmin, samat kansainvälisen politiikan konstruktionistit olisi hyvin mahdollista sijoitella näihin samoihin asteisiin; emansipatoriset konstruktionistit sijoittuvat eri luokkiin kuin vaikkapa sellaiset, jotka pyrkivät historiallisempaan ja positivistisempaan lähestymistapaan. Tieteenfilosofian kannalta on vain normaalia, että erilaisia konstruktionisteja on; eikä Hackingkaan väitä että joku näistä olisi toista enemmän oikeassa.

Nämä ajatukset muodostavat teoreettiset lähtökohdat keskusteluille normeista, ihmisoikeuksista, suvereniteetista ja ylikansallisista edunvalvontaverkostoista. Käsittelen seuraavaksi tarkemmin näitä käsitteitä.

3. KANSAINVÄLINEN YHTEISÖ

Hedley Bullin määritelmän mukaisesti kansainvälinen yhteisö on olemassa, kun ryhmä valtioita tietoisina tietyistä yhteisistä intresseistään ja yhteisistä arvoistaan muodostavat yhteisön siinä mielessä, että ne näkevät olevansa sitoutuneita yhteisiin sääntöihin suhteissaan toisten valtioiden kanssa, ja toimivat yhteisissä instituutioissa. (Bull 1977, 13.) Kyse on siis, kuten jo aiemmin mainitsin, ennen kaikkea *valtioiden* yhteisöstä. Bullille kansainvälinen yhteisö on hyvin erityinen järjestysmuoto, ja se määrittyy paljon suhteessa kansainväliseen järjestelmään (valtioiden muodostama järjestelmä, jossa ei ole sosiaalisia sääntöjä) ja maailmanyhteisöön, ihmisten muodostamaan yhteisöön. (emt., 3-22.) Buzanilla kansainvälinen yhteisö on edelleen toimijoiden muodostama sosiaalinen yhteisö, mutta sen toimijarakenne on hyvin erilainen – Buzanin kansainvälinen yhteisö sisältää valtioiden lisäksi myös muut ylikansalliset toimijat (esimerkiksi kansainväliset järjestöt ja kansalaisyhteiskunnan). Buzanin

¹⁰ Näin siltikin, vaikkakaan uuden tutkimuskysymyksen keksiminen ei sinänsä vielä riitä hyvän tieteen kriteeriksi.

mukaan kansainvälisellä tasolla olevia yhteisöjä onkin yhden sijaan kolme; on olemassa valtioiden väliset yhteisöt (*interstate societies*), ylikansalliset yhteisöt (*transnational societies*) ja ihmisten väliset yhteisöt (*interhuman societies*). (Buzan 2004, 158-160.)

Poliittisen toimijuuden kannalta tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien kolmen yhteisön toimijat määrittävät jatkuvasti toistensa olemassaolon ehtoja. Valtioiden välinen yhteisö esimerkiksi ehdollistaa hyvin paljon ylikansallisten toimijoiden toimintamahdollisuuksia, mutta kun ylikansalliset toimijat on kerran perustettu ja niistä on tullut voimakkaita, ylikansalliset toimijat myös ehdollistavat ja rajoittavat myös valtioiden toimintaa. Buzanin mukaan valtiot ovat edelleen voimakkaimpia toimijoita kansainvälisessä yhteisössä, mutta hänen näkemyksensä on kaukana sellaisesta ajatuksesta että valtiot voisivat täysin määrätä muiden toimijoiden toimintaa. (emt., 200-201.)

Buzanin mukaan kansainvälinen yhteisö koostuu siis valtioista ja näiden välisistä sosiaalisista säännöistä. Valtioiden hyväksymät normit ja instituutiot ovat eräitä näistä sosiaalisista säännöistä. Suvereniteetti on eräs kansainvälisen yhteisön instituutioista, ja ihmisoikeudet taas erilaisista ihmisoikeusnormeista koostuva kokoelma. (emt., 187.) Kansainvälisen yhteisön politiikkaan osallistuu kuitenkin myös muita ylikansallisia toimijoita, kuten esimerkiksi ylikansalliset edunvalvontaverkostot ja näillä on merkittävä rooli valtioiden politiikan ja normien muotoutumisessa.

On itse asiassa varsin mielenkiintoista, miksi Buzan ei pidä ihmisoikeuksia varsinaisena instituutiona, vaikka suvereniteetti onkin hänen näkemyksensä mukaan kansainvälisen yhteisön instituutio. Buzanin mukaan instituutioiden tulee ensinnäkin olla kestäviä ja hyväksytyjä yhteisiä käytäntöjä, ja niiden tulee olla luonteeltaan konstitutiivisia eli niiden tulee muovata sitä, mitä kansainvälisen yhteisön toimijat ovat. Toisaalta niiden ei tule olla pysyviä, vaan ajassa muuttuvia. (emt., 181-182.) Mielestäni ihmisoikeudet olisi näillä kriteereillä hyvin mahdollista laskea myös varsinaiseksi instituutioksi; ero instituution ja normikokoelman välillä on itse asiassa aika veteen piirretty viiva. Sen sijaan jostain syystä Buzanille ihmisten yhdenvertaisuus on ihmisoikeuksia enemmän kansainvälisen yhteisön instituutio. (emt., 184.)

3.1. Kansainvälisen yhteisön normeista

Seuraavaksi esitän Martha Finnemoren, Margaret Keekin ja Kathryn Sikkinkin ajatuksiin perustuvan konstruktionististen näkemyksen kansainvälisen yhteisön normeista ja niiden poliittisesta merkityksestä. Keek ja Sikkink ovat myös käsitelleet tässä yhteydessä ylikansallisten edunvalvontaverkostojen käsitettä, mikä on olennainen tämän tutkielman kannalta. (Keek & Sikkink 1998; Finnemore & Sikkink 1998.)

Mikä tällainen normi sitten on? Eräs kansainvälisen politiikan normin määrittelyn ongelma lähtee siitä, että tieteenalalla normi voidaan määritellä useasta teoreettisesta perinteestä käsin. Normi voidaan määritellä esimerkiksi sekä neorealistisesta, neoliberaalin institutionalismin sekä konstruktionistisesta lähtökohdasta. Lyhyesti sanottuna kaksi ensimmäistä pohjautuu materialistiseen käsitykseen ontologiasta, kun taas konstruktionistit uskovat (reflektivistien tavoin), että normin kaltaiset ideat voivat olla jopa materiaalisia asioita merkittävämpiä toiminnan selittäjiä. Kuten jo aiemminkin todettua, tämä konventionaalisten konstruktionistien tapa sekoittaa rationalistista epistemologiaa ja reflektivististä ontologiaa ei ole mitenkään täysin ongelmatonta. (Björkdahl 2002, 9-10.)

Normatiivisista rakenteista puhuminen olisi siis periaatteessa mahdollista monesta näkökulmasta, mutta tässä tutkielmassa konstruktionistisen näkökulman valitsemiselle on useita hyviä perusteita. Ensimmäinen peruste liittyy neo-lähestymistapojen sekä liberalistisen teorian valtiokeskeiseen näkemykseen kansainvälisestä politiikasta, mikä on ongelma silloin kun kiinnostuksen kohde on erityisesti ei-valtiolliset toimijat. (Mearsheimer 2001, 30-32.; Keohane 1993, 269-273.; Moravcsik 1999, 513-516.) Rationalistiset lähestymistavat ymmärtävät myös toimijoiden intressit materialistisina ja suhteellisen muuttumattomina (esimerkiksi keskustellessaan siitä, etsivätkö valtiot suhteellista vai absoluuttista hyötyä. Katso Mearsheimer 2001, 32-36.; Keohane 1993, 278-283.; Moravcsik 1999, 520-524.). Tämä ominaispiirre tekee näistä lähestymistavoista konstruktionistisia lähestymistapoja sopimattomampia ymmärtää ideaalisia rakenteita, kuten esimerkiksi ihmisoikeuksia tai suvereniteettiä ja näiden poliittista merkitystä.

Mitenkään ylitsepääsemättömiä nämä ongelmat eivät kuitenkaan ole – esimerkiksi neoliberaali institutionalismi voi käsitellä kansalaisjärjestöjen politiikkaa ainakin maineen käsitteen kautta

(Schäferhoff et. al. 2009, 462.) Samoin jopa Hans Morgenthauun arvovaltapolitiikkaa ja käsityksiä maailmanyhteisön muodostumisen mahdollisuuksista olisi mahdollista lukea myös järjestöjen vallan huomioonottavilla tavoilla. (katso Morgenthau 1967, 69-82, 250-260.). Konstruktionisti voi toki aina kysyä, miksi ylipäättään puhua maineesta ja arvovallasta rationalistisessa näkökulmassa, koska nämä ovat selkeästi ideoita eivätkä materiaalisia rakenteita? Konstruktionistisen näkökulman valinnalla on kuitenkin saavutettavissa myös muita etuja.

Kaikkein tärkein syy konstruktionistisen näkökulman valitsemiseen on nimittäin se, että Margaret Keck ja Kathryn Sikkink ovat teoretisoineet ylikansallisten edunvalvontaverkostojen käsitteen, mikä on tämän tutkielman kannalta erittäin hyödyllinen käsite. Lisäksi Keck ja Sikkink sekä Martha Finnemore ovat teoretisoineet myös edunvalvontaverkostojen käsitteen ja kansainvälisen politiikan normatiivisten rakenteiden välisiä suhteita konstruktionistisesta näkökulmasta. (Keck & Sikkink 1998.; Finnemore & Sikkink 1998.)

Martha Finnemoren ja Kathryn Sikkinkin mukaan yleisesti hyväksytty näkemys kansainvälisen yhteisön normista on, että se on sopivan käyttäytymisen standardi tietyn identiteetin omaaville toimijoille. (Finnemore & Sikkink 1998, 251.). Normeihin liittyy siis myös merkittävä moraalinen ulottuvuus. Annika Björkdahlin mukaan tällä käsityksellä on merkittäviä seurauksia kansainvälisessä yhteisössä, koska suurin osa valtioista tekee tällöin päätöksensä useiden normien ympäröimänä. Eettinen ulkopolitiikka pohjautuu ideaalitasolla normeihin, niin kansainvälisiin kuin kansallisiinkin normeihin. Vaikkakaan normit eivät välttämättä sisällä suoria politiikkaohjeita, ne luovat mahdollisia visioita ja suuntia, eräänlaisia tiekarttoja valtioiden politiikkatoimenpiteille. (Björkdahl 2002, 22.)

Näin on ehdottomasti myös silloin, kun ollaan tekemisissä niinkin voimakkaiden normien kuin ihmisoikeusnormien ja suvereniteettiin liittyvien normien kanssa. Keskustelu ihmisoikeuksista kansainvälisessä politiikassa onkin erityisesti keskustelua useiden kansainvälisen yhteisön normien yhteensovittamisesta. On varsin helppo unohtaa, että normeja ei sovelleta tyhjiössä; käsittelen tätä asiaa tarkemmin vähän myöhemmin.

Koska normeissa on kysymys jaetusta ymmärryksestä toimijoiden välillä, eikä mistään materiaalisesta rakenteesta, ei normeja voi suoraan havainnoida. Normit jättävät kuitenkin jälkiä poliittiseen

puheeseen, mitä on mahdollista analysoida. Esimerkiksi kannanotossa, jossa Yhdysvaltojen poliittinen johto selittää, miksi sen täytyy jatkaa maamiinojen käyttöä Etelä-Koreassa, se kertoo samalla että tunnustaa maamiinojen käyttöön liittyvän normin. Ilman voimassaolevaa normia kyseinen puolustelu ei olisi ollenkaan tarpeellinen. (Finnemore & Sikkink 1998, 252.) Tähän samaan viittaa myös Mervyn Frost sanoessaan, että normi voidaan katsoa sovituksi silloin, kun normin kieltävä argumentti vaatii erityistä selvitystä. (Björkdahl 2002, 19.) Englantilaisen koulukunnan näkökulmasta tällainen puolustelu on myös merkki kansainvälisen yhteisön olemassaolosta, koska nekin valtiojohtajat jotka pyrkivät perustelemaan rikkomiaan sääntöjä samalla osoittavat hyväksyvänsä näiden sääntöjen olemassaolon; Hedley Bullin mukaan yhteisön kannalta olisi vaarallisempaa mikäli valtiojohtajat eivät ollenkaan näkisi tarpeelliseksi selittää omaa käyttäytymistään. (Bull 1977, 45.)

Tässä yhteydessä on myös hyvä huomata, että normin olemassaolo tai vahvuus ja mikä niiden merkitys on toimijoiden kannalta on kaksi eri asiaa. (Finnemore & Sikkink 1998, 252.) Toisin sanoen voi olla olemassa normeja, jotka näkyvät pikemminkin toimijoiden puheessa kuin todellisessa käyttäytymisessä, ja voi olla normeja jotka on jo niin sisäistetty että toimijat noudattavat niitä lähes automaattisesti. Näin niitä ei tarvitse usein edes mainita poliittisessa puheessa. Tällaiset normit ovat sekä äärimmäisen tehokkaita (koska niitä noudattavaa toimintaa ei kyseenalaisteta) että vaikea havaita (koska niiden kohdalla ei usein käydä edes keskustelua siitä, tulisiko niitä noudattaa). Finnemoren ja Sikkinkin mukaan suvereniteettiin liittyviä normeja voi pitää sellaisina. (emt., 264.)

3.1.1. Normien noudattaminen ja edistäminen

Normien noudattamisen ei tarvitse kuitenkaan tarkoittaa sitä, että toiminnasta tulisi välttämättä epärationaalista. Pikemminkin päinvastoin. Finnemore ja Sikkink kiistävät sen kansainvälisen politiikan perinteisen ymmärryksen rationaalisuudesta, jonka mukaan rationalistinen toiminta vaatii materialistista ontologiaa. Sen sijaan toimijat voivat arvostaa ideoita ja nähdä niiden edistämisen tärkeänä ja jopa tärkeämpänä kuin materiaaliset edut. Jos toimija näkee vaikkapa ihmisoikeusnormien noudattamisen tärkeänä, niin ihmisoikeuksien noudattaminen voi olla täysin rationaalinen toimintatapa vaikka siitä ei olisikaan toimijalle suoraa (materiaalista!) hyötyä. Rationalismin ei tällöin tarvitse johtaa materiaaliin intresseihin ja individualismiin, vaan se voi johtaa myös siihen että ideoilla on merkittävä

painoarvo osana toimijoiden intressifunktioita. (emt., 269-275.)

Finnemoren ja Sikkinkin mukaan toimijoiden intressit siis määräytyvät sosiaalisessa prosessissa, mutta toimijat tekevät rationaalisia päätöksiä näiden sosiaalisesti määräytyneiden intressien välillä. Tämä avaa myös poliittisen tilan erilaisille normien edistäjille, myös ylikansallisille edunvalvontaverkostoille, koska nämä toimijat voivat osallistua sosiaaliseen prosessiin jossa nämä intressit määräytyvät ja pyrkiä muuttamaan valtioiden intressejä. Tätä edunvalvontaverkoston toimintaa he kutsuvat strategisen sosiaalisen konstruktion nimellä: edunvalvontaverkostot maksimoivat omaa hyötyään, mutta se hyöty jota ne tavoittelevat merkitsee toisten toimijoiden hyötyfunktioiden muokkaamista tavalla, joka palvelee edunvalvontaverkoston omia normatiivisia sitoumuksia. ¹¹(ibid.)

3.2. Pluralismi ja solidarismi kansainvälisessä yhteisössä

Minkälaisia kansainvälisiä yhteisöjä sitten syntyy, kun valtiojohtajat noudattavat erilaisia normeja, ja erityisesti ihmisoikeus- ja suvereniteettiin liittyviä normeja? Englantilainen koulukunta puhuu tämän kysymyksen yhteydessä erityisesti pluralistisen ja solidaristisen yhteisön käsitteistä. Koska kansainvälisen yhteisön pluralistisuuden tai solidaristisuuden määrittää ihmisoikeuksien ja suvereniteetin hyväksyntä kansainvälisessä yhteisössä, on tarpeellista aloittaa näistä kahdesta ilmiöstä.

3.2.1. Ihmisoikeudet

Ihmisoikeudet ovat kansainvälisissä suhteissa toisen maailmansodan jälkeinen ilmiö. Ne olivat hyvin vähän kansainvälisen politiikan agendalla ennen toisen maailmansodan loppua, mitä ennen suvereniteettiperiaatteella oli kansainvälisessä politiikassa vahva etusija. Nürnbergin oikeudenkäynnin aikaan kansainvälinen oikeus ei pitänyt oman maan kansalaisten joukkotappamista rikoksena, vaikka syytteet sotarikoksista olivatkin huomioitu esimerkiksi Geneven ja Haagin sopimuksissa. Nürnbergin

---

¹¹ Metateoreettisesti tämä näkökulma pohjautuu tosin intressien ja muiden ideoiden ongelmalliseen erotteluun, jossa oletetaan että intressit voidaan määritellä erikseen muista ideoista, vaikka ne pitäisi mahdollisesti myös määritellä ideoiksi. Katso Laffey & Weldes 1997, 200. Kritiikin kritiikkinä voidaan toki esittää, että mikään muukaan intressien muodostumista koskeva näkökulma ei liene metateoreettisesti täysin ongelmaton.

oikeudenkäynti oli historiallinen tapahtuma, koska rikokset ihmisyyttä vastaan pitivät yksittäisiä saksalaisia sotilaita ja virkamiehiä syyllisinä rikoksiin, joiden kohteet olivat valtioiden sijaan ihmisiä – ja tarkemmin sanottuna usein omia kansalaisia eikä ulkomaalaisia. (Donnelly 1999, 72.)

Tämä kaikki muuttui Yhdistyneitä kansankuntia perustaessa. Siinä missä Kansainliiton peruskirja ei mainitse ollenkaan ihmisoikeuksia, on ne vahvasti huomioitu YK:n peruskirjan johdannossa ja ensimmäisessä luvussa. YK:n yleiskokous hyväksyi Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen jo joulukuussa 1948. Päivää ennen yleiskokous oli hyväksynyt Yleissopimuksen joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi. (emt., 72-73.), mikä kertoo osaltaan ihmisoikeuksien ja kansanmurhien estämisen yhteenkietoutumisesta jo heti alusta lähtien. Jack Donnelly pitää ihmisoikeuksien tuloa kansainväliseen politiikkaan varsin vallankumouksellisena, koska ajatusta, jonka mukaan kaikkien ihmisten tulisi olla oikeutettuja perustaviin sosiaalisiin ja poliittisiin oikeuksiin ei voida löytää klassisesta tai keskiaikaisesta länsimaisesta poliittisesta teoriasta, käytännöstä nyt puhumattakaan.(emt., 81.)

Vaikka kylmä sota peitti paljon alkuinnostuksesta alleen, sen aikana alkuperäisen poliittisen julistuksen esillenostamista teemoista monet ovat tulleet osaksi myös kansainvälistä oikeutta ihmisoikeussopimusten myötä. Nykyään ihmisoikeuksien noudattamista valvotaan useilla kansainvälisillä foorumeilla. Myös kansalaisyhteiskunnan asema on ollut alusta lähtien merkittävä. Pelkät julistukset ja sopimukset eivät kuitenkaan ratkaisseet sovittamisongelmaa ihmisoikeuksien ja suvereniteettiperiaatteen välillä, ja kylmän sodan aikana ihmisoikeuksien aseman vahvistuminen oli varsin verkkaista suurvaltojen välisen vastakkainasettelun vuoksi. (emt., 73-78.) Kylmän sodan loppuminen olikin ihmisoikeuksien edistämislle uusi mahdollisuus. (emt., 88-91.) Se vapautti myös keskustelun humanitaarisesta interventioista.(Wheeler 2000, 14-15.)

Ihmisoikeuksien tavassa järjestää sosiaalinen ja poliittinen todellisuus ei ole mitään väistämätöntä eikä luonnollista. Kyse on siis (sosiaalisesta) konstruktioista. Ihmisoikeudet luovat velvoitteita valtioille huolehtia heidän alueellaan olevien ihmisten ihmisoikeuksista. (Donnelly 1999, 85.) Ihmisoikeudet, aivan kuten suvereniteettikin, kuitenkin luovat uusia todellisuuksia, koska sosiaalisten konstruktioiden seuraukset ovat materiaalisia ja tässä mielessä hyvinkin todellisia. Ian Hackingin lausahdus koskien

asetutkimuksen merkitystä on tässä mielessä hyvin valaiseva: “Yksi tehtävistäni tässä luvussa on tarjota esimerkkejä siitä, kuinka tiedon rajat muotoutuvat nykyisen tiedon ohjaamina. Tiedon rajat sijaitsevat mahdollisen ja ajattelemattomissa olevan välissä, mielekkään ja mielettömän välissä. Luomme näitä rajoja jatkuvasti. Kun niin paljon tietoa luodaan aseistuksen piirissä ja aseistusta varten, ei se vaikuta vain nykyisiin tosiasioihimme ja tiedon sisältöön. Mahdolliset tosiasiat, sen (ideaalisen) maailman luonne jossa elämme, tulee määräytyksi. Aseet tekevät *meidän* maailmaamme, vaikka niitä ei koskaan käytettäisi. Ei siksi, että niiden sivutuotteena syntyy uusia materiaaleja, vaan koska ne luovat joitain mahdollisuuksia ja rajaavat toisia pois, kenties ikuisiksi ajoiksi.” (Hacking 2009, 232-233. Lainauksen suomentanut IK. Kursivointi alkuperäistekstissä.)

3.2.2. Mutta ovatko ihmisoikeudet universaaleja?

Siinä missä ihmisoikeuksien historiasta, niiden sosiaalisesta rakentumisesta ja ihmisoikeusnormien sekä niihin liittyvän kansainvälisen oikeuden olemassaolosta on helpompi päästä yhteisymmärrykseen, muuttuvat ihmisoikeudet heti paljon kiistanalaisemmaksi kun aletaan puhua ihmisoikeuksien poliittisesta merkittävydestä. Tässä keskustelu jakaantuu selkeästi kahteen koulukuntaan; universalisteihin joiden mielestä ihmisoikeudet ovat maailmanlaajuinen, yleisesti kaikkialla hyväksytty ilmiö, ja relativisteihin, joiden mielestä moraalikäsitteet ovat niin tiukasti sidoksissa kulttuuriin, että ajatus maailmanlaajuisesta moraalista on vain fiktio.

Ihmisoikeuksien poliittisen merkittävyyden kohdalla mielipiteet näiden kahden näkökulman välillä vaihtelevat huomattavasti. Eri näkökulmat voivat lisäksi olla eri mieltä ihmisoikeuksien merkittävydestä niin ontologisella kuin normatiivisellakin tasolla. Kun relativisti voi nähdä, että ihmisoikeudet ovat vain länsimaisen yhteiskunnan sivutuote, jota on vaikea siirtää muihin yhteiskuntajärjestelmiin, (Brown 1999, 110-111.) universalistin mielestä relativismi liioittelee kulttuurien erillisyyttä. Joka tapauksessa kuulumme useisiin eettisiin yhteisöihin, joista alueellinen yhteisö on vain yksi. (Booth 1999, 37-39, 58-62.) Kun relativistin mielestä maailma tulisi ottaa niinkuin se on, koska väärästä tilanneanalyysistä voi seurata vääränlaista politiikkaa, (Brown 1999, 103-104.) universalisti voi sanoa ettei universaali moraalit tuota mitenkään välttämättä kielteisiä

seurauksia ja liiallinen suvaitsevaisuus perinteisiä käytäntöjä kohtaan palvelee vain (konservatiivisia) valtaintressejä ja legitimoit väkivaltaa. (Booth 1999, 39-41, 57-58.)

Ero maailmanlaajuisissa ihmisoikeuskäsityksissä voidaan tehdä toki lännen ja muiden välille, mutta se voidaan tehdä myös pohjoisen ja etelän erilaisten ihmisoikeuskäsitysten välille. Perinteisesti ollaan nähty, että länsimaaisessa perinteessä tärkeämpiä ovat olleet yksilölliset oikeudet, kun taas etelän näkökulmasta kollektiiviset oikeudet.¹² (Vincent 1986, 79-83.)

Tutkimukseni sijoittuu tähän keskusteluun kahdella tavalla. Toisaalta se on tutkimusta afrikkalaisten ja länsimaisten verkostojen ihmisoikeusajattelusta, mikä sitoutuu laajempaan kysymykseen universalismista ja relativismista. Toisaalta käsittelemäni kannanotot ovat näkemyksiä siitä, millaista valtiollisen toiminnan *tulisi olla* sellaisessa erittäin pulmallisessa tilanteessa jossa suvereniteettiin liittyvät normit ja ihmisoikeusnormit ovat äärimmäisessä ristiriidassa keskenään.

3.2.3. Suvereniteetti

Neorealisti voi nähdä, että valtioille ihmisoikeuksen toteuttaminen ei ole kovin tärkeää, koska valtiot ovat kiinnostuneita vain oman valtansa kasvattamisesta, eivätkä juuri piittaa yhteisistä, kansainvälisen yhteisön intresseistä. (katso esim. Mearsheimer 2001, 29-33.) Jos asiaa kysytään monilta konstruktionisteilta tai englantilaisen koulukunnan edustajilta, vastaus on erilainen: puutteet ihmisoikeuksien toimeenpanossa ei johdu niinkään ihmisoikeusnormien heikkoudesta, vaan pikemminkin siitä että ihmisoikeuspolitiikka on usein sovitettava yhteen toisten normien kanssa. Tähän viittaasi aiemmin esimerkiksi Annika Björklund. Samaan asiaan viittaa myös Robert Jackson, jonka mukaan valtiojohtajat operoivat monenlaisten vastuiden kanssa kun tekevät ulkopolitiikkaa. (Jackson 2000, 169.)

---

¹² Jälkimmäisiä ovat esimerkiksi kollektiivinen oikeus itsenäisyyteen siirtomaavallasta, kollektiivinen oikeus etnisten ryhmien autonomiseen asemaan ja yksilöiden ja ryhmien oikeus sellaiseen taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen joka voisi tehdä kansalais- ja poliittisista oikeuksista nauttimisen mahdolliseksi. Vincent 1986, 79-83.

Tämän näkemyksen vahvuutena on se, että toisin kuin esimerkiksi neorealisteilla, konstruktionistinen lähestymistapa pitää lähtökohtanaan sitä että ihmisoikeudet ovat kansainvälisessä politiikassa merkittävä ilmiö. Se pystyy siten ottamaan huomioon ihmisoikeuksien olemassaolon teoretisoinnissaan. Sen sijaan konstruktionistille puutteet ihmisoikeuksien toimeenpanossa aiheutuvat siitä tosiasiaista, että suvereniteettiin liittyvät normit ovat kansainvälisessä yhteisössä erityisen vahvoja normeja.

Suvereniteetissä on tarkalleen ottaen kyse siitä, että poliittisen toimijan yläpuolella ei ole olemassa sellaista toimijaa, joka voisi asettaa tälle määräyksiä. Vaikkakin myös suvereenit poliittiset toimijat voivat käyttää valtaa toisiinsa, niin pohjimmillaan kyse on tällöin juuri vallasta eikä auktoriteetista. (Brown 2001, 4.) Perinteisille rationalisteille tämä suhde on valtioiden kohdalla melko ongelmaton – valtiot oletetaan suvereeniksi toimijoiksi. (katso Mearsheimer 2001.; Keohane 1993; Moravcsik 1999.). Konstruktionisteille tai englantilaisen koulukunnan edustajille suvereniteetin rajat sen sijaan ovat, Barry Buzanin sekä Thomas Bierstekerin ja Cynthia Weberin sanoin, jatkuvan uudelleenneuvottelun kohteena (Buzan 2004, 178; Biersteker & Weber 1996b, 282.). Esimerkiksi yksilöille annettavien oikeuksien kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että niiden laajeneminen muokkaa suvereniteettiä luomalla mahdollisuuksia ulkopuoliseen interventioon valtion sisäisiin asioihin, ja heikentää valtioiden mahdollisuuksia toimia kansainvälisesti. Yksilöiden oikeudet uhkaavat suvereniteettiä rajoittamalla valtion oikeutta omalla alueella asuviin henkilöihin nähden. (Buzan 2004, 29.)

Myös Teivo Teivaisen käsitteellistämistapa on valaiseva. Kirjassaan *Enter economism, exit politics* (2002) Teivainen puhuu siitä, miten kansallinen demokraattinen tila (eli poliittinen tila, jossa on mahdollista esittää demokraattisia väitteitä yhden valtion sisällä) kapenee kahdesta suunnasta, kun yhtäältä yhä enemmän perinteisesti kansallisvaltioiden toimialaan kuuluneita päätöksiä tehdään kansainvälisesti ja toisaalta kun taloudellinen valta rajoittaa mahdollisuuksia demokraattiseen päätöksentekoon henkilö ja ääni -periaatteen muuttuessa dollari ja ääni -periaatteeksi. (Teivainen 2002, 1-5.) Samalla tavoin suvereniteetti asettaa rajat sille, millaisessa poliittisessa tilassa on mahdollista esittää ihmisoikeuksiin liittyviä väitteitä ja mikä näiden väitteiden painoarvo on. Tämän ajatuksen nojalla mielipide, jonka mukaan Darfurin tilannetta pitäisi käsitellä kansainvälisessä

rikostuomioistuimessa on samalla kannanotto sen puolesta, että Sudanissa tapahtuvia rikosprosesseja ei voida käsitellä Sudanin sisäisten poliittisten tai oikeudellisten prosessien kautta.

Suvereniteetin tarkka määrittely on kuitenkin varsin hankalaa. R.B.J. Walkerin sanoin: jo pelkkä yritys luoda suvereniteetille (tiukka) määritelmä kannustaa unohtamaan käsitteen historiallisesti ja kulttuurisesti erityisen luonteen. (Biersteker & Weber 1996a, 2.) Lisäksi pelkkä katsaus englantilaisen koulukunnan kirjoittajien välillä kertoo selvästi, että heidän välillään on huomattavasti erimielisyyksiä suvereniteetin ja siihen liittyvien normien luonteesta (Katso Buzan 2004, 174.), eri teoriaperinteiden välisistä eroista nyt puhumattakaan.

Puutteistaan huolimatta olen nähnyt Buzanin tekemän määrittelyn itselleni hyödylliseksi. Buzanin mukaan suvereniteetti-instituutiosta juontuu kaksi kansainvälisen yhteisön periaatetta, puuttumattomuus valtioiden sisäisiin asioihin (normi, vaikkei Buzan sitä niin nimeäkään) ja kansainvälinen oikeus. (Buzan 2004, 184.) Harmillisesti Buzan jättää täysin määrittelemättä, mitä hän näillä kahdella tarkoittaa; nämä kun ovat hänelle pikemminkin keskustelunavaus kuin keskustelun lopetus. Epäselvyyttä lisää vielä se, että määrittely jättää tilaa vielä ainakin kahdenlaiselle tulkinnalle: ovatko nämä kaksi periaatetta suvereniteettia ylläpitäviä periaatteita, vai ovatko ne vain luonteva seuraus siitä tosiasiaista, että kansainvälisessä yhteisöön syntyy suvereenia toimijoita - tällöin suvereenit toimijat tekevät keskenään sopimuksia (kansainvälinen oikeus) ja koettavat olla puuttumatta toistensa asioihin (puuttumattomuuden periaate). Englantilaisen koulukunnan näkökulmasta jälkimmäinen saattaisi jopa olla luontevampi ajattelutapa, ne kun vastaavat kohtuullisen hyvin kolmea Bullin määrittämää yhteisön periaatetta (turvallisuus väkivaltaa vastaan, sopimusten kunnioittaminen ja omaisuuden kunnioittaminen). (Bull 1977, 4-5.)

Joka tapauksessa on mahdollista todeta, että kansainvälisessä yhteisössä vallitsee normi, joka rajoittaa poliittisten toimijoiden mahdollisuuksia puuttua valtioiden asioihin. Lisäksi suvereenien valtioiden välillä on kansainvälistä oikeutta, jonka suhteen valtioilla ei ole aivan samanlaista ehdotonta määräysvaltaa kuin sisäisiin asioihinsa. Esimerkiksi ne eivät voi päättää sitä, mitä kansainväliset tuomioistuimet päättävät. Todellisuudessa nämä periaatteet ovat kuitenkin paljon enemmän päällekkäisiä, koska monet sopimukset määrittävät myös mitä sisäisen puuttumattomuuden periaate on

(esimerkiksi YK:n peruskirja ja monet ihmisoikeussopimukset, jotka luovat oikeuksia yksilöille) ja valtiot myös määrittävät poliittisissa prosesseissa jatkuvasti sitä, miten kansainvälistä oikeutta tulee tulkita (esimerkiksi turvallisuusneuvostossa).

3.2.4. Pluralistinen ja solidaristinen käsitys kansainvälisestä yhteisöstä sekä humanitaarisen intervention kysymys

Minkälaisia kansainvälisiä yhteisöjä sitten voi muodostua, kun valtiojohtajat sovittavat yhteen ihmisoikeus- ja suvereniteettiin liittyviä normeja? Robert Jacksonin pluralistisen käsityksen mukaisesti sovittamisessa ei ole todellakaan kysymys mistään moraalittomuudesta, koska suvereniteetin kunnioittaminen suojelee moraalisia periaatteita. Suvereniteetti mahdollistaa sen, että valtiot voivat luoda sellaisen poliittisen ja moraalisen järjestelmän, jonka ne itse haluavat ilman liiallista ulkopuolista puuttumista. Valtiosuvereniteetti suojelee arvojen moninaisuutta ja kansallista itsemääräämisoikeutta kansainvälisessä yhteisössä. Tämän järjestelmän juuret ovat westfalialaisen järjestelmän synnyssä vuoden 1648 jälkeen, ja sillä on Jacksonin mukaan ollut historiallisesti hyvin merkittävä rooli erilaisten ideologioiden ja uskontojen kesyttämässä. (Jackson 2000, 178-182.)

Siinä missä Jacksonilla (ja myöhemmin Wheelerillä) pluralismi ja solidarismi määrittyy suhteessa ihmisoikeuksien hyväksymiseen kansainvälisen yhteisön yhteiseksi arvoksi, Buzanin mukaan pluralismissa ja solidarismissa on kyse laajemmasta määrästä mahdollisia jaettuja arvoja. Toisin sanoen, pluralismin (ja solidarismin) asteen määrittää se, mitkä arvot ovat jaettuja kansainvälisessä yhteisössä ja voivatko nämä arvot tuottaa kollektiivista käyttäytymistä. Käytännössä tämä jättää huomattavan paljon enemmän mahdollisuuksia erilaisille pluralistisille ja solidaristisille yhteisöille kuin Jackson (tai Wheeler) jättävät. Jälkimmäisillä valtioiden muodostama yhteisö, joka ei jaa ihmisoikeuksia yhteisenä arvonaan, on pluralistinen yhteisö, ja valtioiden muodostama yhteisö joka jakaa ihmisoikeudet yhteisenä arvonaan solidaristinen yhteisö; Buzanin mukaan taas ensimmäinen voi olla myös solidaristinen, mikäli yhteisö jakaa tarpeellisen määrän muita arvoja, ja jälkimmäinen pluralistinen, mikäli se ei jaa tarpeellista määrää muita arvoja. (Buzan 2004, 141-160.)

Buzanin ajatus palautuu toisaalta myös kysymykseen toimijuudesta kansainvälisessä yhteisössä. Mikäli kansainvälisessä yhteisössä on valtioiden lisäksi muitakin toimijoita, merkittävää on myös se, miten ei-valtiolliset toimijat jakavat kansainvälisen yhteisön arvoja. Tietynlaiset solidaristiset kansainväliset yhteisöt vaativat hänen mukaansa käytännössä myös ei-valtiollisten toimijoiden läsnäoloa ja toimintaa yhteisten arvojen puolesta. (ibid.) Vaikka Buzanin mukaan ihmisoikeuksien pitäminen tärkeänä arvona kansainvälisessä yhteisössä ei aivan tarkalleen ottaen vielä täytä solidaristisen yhteisön tunnusmerkistöä, niin tässä tutkielmassa puhun pluralismista juuri ihmisoikeuspluralismin ja -solidarismin merkityksessä. Toisin sanoen, määritän pluralismin ja solidarismin kansainvälisessä yhteisössä juuri ihmisoikeuksien kysymyksen suhteen. Tällöin pluralistinen yhteisö on valtiollisia ja ei-valtiollisia toimijoita käsittävä yhteisö, jossa ihmisoikeuksien suojele ei ole laajasti jaettu kansainvälisen yhteisön arvo.

Kun (ihmisoikeus)pluralistille suvereniteetin kyky suojella arvoja on moraalisesti niin arvokas, että hän suhtautuu erittäin kriittisesti näihin periaatteisiin ihmisoikeuksien perusteella tehtäviin poikkeamiin (Jackson 2000, 291-293.), (ihmisoikeus)solidaristisessa kansainvälisessä yhteisössä valtiot ovat hyväksyneet moraalisen velvollisuuden suojella ihmisoikeuksia omien kansalaistensa lisäksi myös kaikkialla muualla maailmassa. Valtioiden, jotka laajamittaisesti rikkovat ihmisoikeuksia, tulisi menettää oikeutensa suvereniteetin tuomaan suojaan, mikä velvoittaa muut valtiot moraalisesti lopettamaan ihmisoikeuksia sortavan politiikan. (Wheeler 2000, 11-13.) Äärimmäinen muoto tällaisesta politiikasta on humanitaarinen interventio¹³, jossa ihmisoikeusloukkaukset estetään sotilaallisen väliintulon avulla. Tämä voi Nicholas Wheelerin mukaan olla joissain tapauksissa ainoa mahdollisuus humanitaaristen normien toimeenpanemiseen. (emt., 1.)

Nicholas Wheeler on tutkinut tapauksia, joissa edellytykset humanitaarisiin interventioihin olisi ollut olemassa 1970-luvulta 1990-luvun loppuun. Wheelerin mukaan humanitaariset väitteet eivät olleet hyväksytyjä perusteita voimankäytölle vielä 1970-luvulla, mutta että 1990-luvun aikana kehittyi YK:n (käytännössä turvallisuusneuvoston) hyväksymän humanitaarisen intervention normi – toisin sanoen turvallisuusneuvoston hyväksymä interventio on nähty poliittisesti, oikeudellisesti ja moraalisesti

13 Tässä kohdassa on syytä huomata, että kyseinen humanitaarisen intervention määritelmä on valtiokeskeinen määritelmä – intervention tekijöitä ovat aina valtioiden asevoimat. On kuitenkin huomattava, että myös ei-valtiolliset toimijat tekevät valtioiden suvereniteettiä rikkovaa humanitaarista toimintaa: tuore esimerkki tästä on esimerkiksi järjestöt, jotka varustivat avustuslaivoja Gazaan vuonna 2010. Rönkkö 2010, 72-74.

hyväksytyksi kansainvälisessä yhteisössä. Epäselväksi kuitenkin on jäänyt, voivatko valtiot tai alueelliset organisaatiot käyttää asevoimaa unilateraalisti ilman turvallisuusneuvoston hyväksyntää: erityisen vaikea tässä suhteessa on ollut NATOn tekemä sotilaallinen interventio Kosovoon maaliskuussa 1999. (emt., 8.)

Turvallisuusneuvoston mahdollisuus valtuuttaa humanitaarinen interventio pohjautuu sen yleiseen toimivaltaan; mahdollisuuteen päättää rauhan ja turvallisuuden kysymyksistä kansainvälisessä yhteisössä. (Yhdistyneiden kansakuntien peruskirja 1945, 24 artikla.). Useat tutkijat ovatkin sitä mieltä että ainoastaan YK:n turvallisuusneuvoston valtuuttama interventio on hyväksyttävä kansainvälisessä yhteisössä. On kuitenkin huomattava, että tutkijoiden joukossa on myös huomattavaa hajontaa unilateraalien intervention kysymyksen suhteen – on olemassa tutkijoita, jotka hyväksyisivät intervention myös joissain muissa olosuhteissa. (Bellamy 2006, 199-203.)

Arvioidessa humanitaarisen intervention hyväksyttävyyttä kansainvälisessä yhteisössä ei ole kuitenkaan onneksi välttämätöntä tyytyä pelkästään tutkijoiden mielipiteisiin, koska suojeluvastuuperiaatteesta YK:ssa vuonna 2005 käydyssä keskustelun nojalla on mahdollista sanoa, että ainoastaan YK:n turvallisuusneuvoston valtuuttama humanitaarinen interventio saa lähes yksimielistä kannatusta valtioiden keskuudessa, mutta unilateraaleihin interventioihin suhtaudutaan suurella epäluulolla. Näin siitäkkin huolimatta, että Bellamyn mukaan yleiskokouksen loppuasiakirjassa hyväksytty muoto on joiltakin osiltaan epäselvä sen suhteen, miten se suhtautuu unilateraaliin voimankäyttöön. (Bellamy 2009, 83-91.)

Wheeler puhuu erityisesti moraalista velvollisuudesta muiden valtioiden kansalaisia kohtaan. (Wheeler 2000, 12.) Näkemyksessä tulee samalla ilmi se solidaristista yhteisöä määrittävä ominaispiirre; humanitaarisen intervention ei tule olla vain mahdollisuus vaan moraalinen velvoite. Wheelerin mukaan valtioiden ei tarvitse kylläkään uhrata elintärkeitä intressejään suojellakseen ihmisoikeuksia, mutta niiden tulisi unohtaa kapeat taloudelliset ja poliittiset intressinsä kun nämä ovat ristiriidassa ihmisoikeuksien kanssa (emt. 49.) Toisin sanoen se että tällainen mahdollisuus kuin YK:n turvallisuusneuvoston valtuutus interventiolle on olemassa, ei se tee kansainvälisestä yhteisöstä vielä solidaristista: tätä mahdollisuutta pitäisi myös joskus (tai usein) käyttää.

Käytännössä pluralistinen ja solidaristinen kansainvälinen yhteisö eroavat toisistaan siinä, miten ne kaksi suhtautuvat kun jossain tai joissain yhteisön valtioissa tapahtuu äärimmäinen humanitaarinen hätätila. Asiaa voinee ajatella eräänlaisena janana, jossa toisessa päässä on täysin pluralistinen kansainvälinen yhteisö ja toisessa täysin solidaristinen kansainvälinen yhteisö. Molempia tulee ajatella tietynlaisina ideaalitapauksina, koska todelliset kansainväliset yhteisöt lienevät olevan aina jossain näiden kahden ääripään välissä. Täysin pluralistinen kansainvälinen yhteisö ei puutu tapahtumaan millään lailla, koska suvereniteettiperiaate suojelee moraalisia arvoja eikä sitä tule rikkoa edes humanitaarisen hätätilan sattuessa. Täysin solidaristisessa yhteisössä taasen muut valtiot puuttuisivat humanitaarisiin hätätiloihin *kaikissa* tapauksissa riittävällä tavalla; mikäli tarpeellista, sotilaallisella voimankäytöllä.

Kun tarkastellaan sitä, millä tavoin kansainvälinen yhteisö on reagoinut Darfurin tilanteeseen, kyseessä on hyvin pluralistisen yhteisön toimintatapa. Ensinnäkään sotilaallista interventiota ei ole missään muodossa tehty, vaikka siihen periaatteessa olisi ollut mahdollisuus. Lisäksi Sudanin presidentin Bashirin oikeutta vedota suvereniteettiperiaatteeseen ollaan kunnioitettu, kuten kävi esimerkiksi Bashirin kieltäytyttyä YK:n turvallisuusneuvoston vaatimuksesta asettaa YK:n alaisia joukkoja Darfuriin vuonna 2006. (Flint & de Waal 2008, 273-276.) Nämä analysoimani verkostot toimivat tällaisessa pluralistisessa yhteisössä, mutta tietysti ne voivat olla hyvinkin eri mieltä siitä miten asioiden *tulisi olla*.

3.3. Ylikansalliset edunvalvontaverkostot

Tässä tutkielmassa käsittelemäni ylikansalliset edunvalvontaverkostot ovat pääosin ei-valtiollisista toimijoista koostuvia vapaaehtoiseen verkostoitumiseen perustuvia toimijoita. Ylikansallinen edunvalvontaverkosto on ennen kaikkea Margaret Keckin ja Kathryn Sikkinkin kehittänyt käsite. (Keck & Sikkink 1998, 8-9.) Tämän lisäksi verkostot ovat myös osa kansalaisyhteiskuntaa ja globaalia kansalaisyhteiskuntaa¹⁴, jotka ovat laajasti käytettyjä käsitteitä poliittisessä teoriassa.

---

14 John Keane määrittelee globaalin kansalaisyhteiskunnan dynaamisena, toisiinsa kytkeytyneiden sosioekonomisten

Englantilaisen koulukunnan buzanilaisen näkemyksen mukaisesti ylikansallisessa edunvalvontaverkostossa on käytännössä kyse globaalien kansalaisyhteiskunnan yksittäisestä toimijasta. Buzanin käsitteistöllä globaalien kansalaisyhteiskunnan käsite osuu ylikansallisten yhteisöjen ja ihmisten välisten yhteisöjen alueelle. Yksittäinen globaalien kansalaisyhteiskunnan toimija sijoittuu tässä katsannossa osaksi jompaa kumpaa tai molempia - ylikansallisen edunvalvontaverkoston tapauksessa tosin enemmän ylikansallisten yhteisöjen ryhmään. (Buzan 2004, 158-160.) Ylikansallinen edunvalvontaverkosto on siis eräs globaalien kansalaisyhteiskunnan toimija, mutta se on myös eräs ylikansallisten yhteisöjen ryhmään kuuluva toimija. Buzanin mukaan samaan aikaan kun ihmisten välisen yhteisön edustaja saa toimijaluonnetta, siitä tulee toimija ylikansallisten yhteisöjen alueella, ja toisaalta tällainen toimija voi myös osallistua valtioiden välisen yhteisön politiikkaan kansainvälisessä yhteisössä. (emt., 120, 135.)

Tässä alaluvussa käsitteelen tarkemmin edellämainittuja suhteita eri käsitteiden välillä, ja sidon ylikansallisten edunvalvontaverkostojen käsitteen buzanilaiseen ylikansallisten yhteisöjen käsitteeseen. Edellämainituilla käsitteillä on vahvasti länsimaiset juuret, joten niitä voi hyvin kritisoida myös länsikeskeisiksi. Siksi perustelen myös, miksi pidän niitä kuitenkin sopivina myös ylikansallisia edunvalvontaverkostoja käsiteltäessä.

3.3.1. Kansalaisyhteiskunnasta

Mary Kaldorin mukaan kansalaisyhteiskunnalla on perinteisesti tarkoitettu lakien tai yhteisten sääntöjen sääntelemää yhteiskuntaa, "joka perustui sen kansalaisten vapaaehtoiseen suostumukseen pakkovallan sijasta". (Kaldor 2006, 12-13. Lainauksen suomentanut Maria Lyytinen.) Käsitteelle annetut hyvinkin erilaiset määritelmät "heijastelevat tapoja, joilla ihmisten suostumus yhteiseen

---

instituutioiden ei-valtiollisena järjestelmänä. Nämä järjestelmät ulottuvat joka puolelle maapalloa, ja niillä on monimutkaisia seurauksia jotka tuntuvat kaikkialla maapallolla. Se on loppumaton projekti, joka koostuu joskus paksuista ja joskus ohuista verkostoista, monimutkaisista sosioekonomisten instituutioiden ja rajojen ylitse organisoituvien toimijoiden rakennelmista. Niiden tarkoituksena on yhdistää maailmaa uusilla tavoilla. Nämä ei-valtiolliset instituutiot ja toimijat pyrkivät usein moniarvoistamaan vallankäyttöä ja problematisoimaan väkivallankäyttöä. Heidän rauhanomainen merkityksensä näkyy kaikkialla maailmassa. Keane 2003, 8. Keanen määritelmä kertonee jotain myös ilmiön monimutkaisuudesta.

järjestelmään luotiin, sitä miten tätä järjestelmää ylläpidettiin tai miten sen lupaukset lunastettiin, minkälaisien oikeuksien ja velvollisuuksien pohjalta kansalaisten suostumus muodostettiin ja miten koko tätä prosessia tulkittiin.” (emt., 12-13.) Käsitteellä on pitkä ja aina antiikin Kreikkaan asti ulottuva historia, vaikkakin sen yleistyminen liittyi leimallisesti siirtymään absoluuttisista monarkioista moderneihin valtioihin. Käsitettä ovat pohtineet monet yhteiskuntatieteilijät ja filosofit, joista kolme on syytä mainita: Hegel, de Tocqueville ja Gramsci. Heidän ajattelunsa sisältyy erilaisiin kansalaisyhteiskunnan nykyisiin määritelmiin. (emt., 31-51.)

Näistä kolmesta Hegelille kansalaisyhteiskunta oli ennen kaikkea perheen ja valtiovallan väliin jäävä välittävä alue. “Toisin sanoen, kansalaisyhteiskunta samaistettiin porvarilliseen yhteiskuntaan (*Bürgerliche Gesellschaft*), ja se piti sisällään myös talouden ja markkinat.” (emt., 35. Kursivointi alkuperäisessä tekstissä.) Hegelille valtio välitti kansalaisyhteiskunnassa esiintyviä ristiriitaisuuksia. Sen sijaan de Tocqueville painotti yhdistystoiminnan ja omaehtoisen järjestäytymisen merkitystä. “Kun valtio alkaa kontrolloida yhä suurempaa määrää arkielämän toiminnoista, kun työnjako muuttuu yhä monimutkaisemmaksi ja vaatimukset varallisuuden uudelleen jakamiseksi kasvavat, tarvitaan ehdottomasti aktiivinen yhdistyssektori kontrolloimaan valtiovallan toimia.” (emt., 37.) Gramsci taas oli kiinnostunut porvarillisen valtion tavasta luoda “vahvat normit ja rakenteet ylläpitämään porvarivallan hegemoniaa, joka perustui työväenluokan suostumukseen”. (emt., 38.) Hän näkikin kansalaisyhteiskunnan merkityksen porvarillisen valtion vastavoimana, poliittisena aktivismina koulutuksessa, tiedotusvälineissä ja muissa kansalaisyhteiskunnan instituutioissa. (ibid.)

Kaldor antaa nykyisille kansalaisyhteiskunnalle viisi eri määritelmää. Ensimmäinen näistä on kansalaisyhteiskunta lakien sääntelemänä, suostumukseen perustuvana järjestelmänä, joka “muodostaa 'sivilisoituneen', rauhanomaisen vyöhykkeen”. (emt., 20.) Tällaisessa yhteiskunnassa “väkivallan käyttö yhteiskunnallisten asioiden ja suhteiden hoitamisessa on minimoitu”.(emt., 20.) Toisena on Hegelin versio kansalaisyhteiskunnasta eettisenä elämänalueena valtion ja perheen välissä. Alue, joka käsittää siis myös markkinat.(emt., 21.) Kolmannessa, aktivistien versiossa “kansalaisyhteiskunta viittaa kansalaisaktiivisuuteen, yhä lisääntyvään virallisten poliittisten rakenteiden ulkopuolella tapahtuvaan itsenäiseen järjestäytymiseen sekä suurempaan liikkumavaraan kansalaisten mahdollisuuksissa vaikuttaa elinoloihinsa suoran järjestäytymisen ja poliittisen painostuksen kautta”. (emt., 22.)

Neljännän, “Uusliberaalien määritelmän mukaan kansalaisyhteiskunta koostuu järjestöelämästä – voittoa tavoittelemattomasta, vapaaehtoisuuteen perustuvasta 'kolmannesta sektorista', joka sekä rajoittaa valtiovaltaa että tarjoaa myös vaihtoehtoisia toimintamalleja perinteisesti valtiovallan piiriin kuuluneille asioille. Hyväntekeväisyys- ja vapaaehtoisjärjestöt tarjoavat siis hyvinvointipalveluita, joihin valtiolla ei ole varaa.” (emt., 22-23.) Sen sijaan postmodernisteille kansalaisyhteiskunta sisältää sekä moniarvoisuutta että keskinäistä kilpailua, “jolloin syntyy sekä rauhanomaista ja yhteistä hyvää ajavaa toimintaa mutta myös päinvastaista järjestäytymistä”. (emt., 23.) Sivistynyttä kansalaisuutta edistävästä ryhmistä puhuvien aktivistien määritelmän lisäksi tämä voi siis periaatteessa käsittää konservatiivisempia uskonnollisia ryhmiä tai mahdollisesti jopa väkivaltaisia ryhmiä. Kuten näistä viidestä määritelmästä käy hyvin ilmi, kansalaisyhteiskunnan eri määritelmät voivat olla niin deskriptiivisiä kuin myös normatiivisia – ne voivat siis pyrkiä kuvaamaan vallitsevaa asiantilaa, mutta myös tavoiteltavaa asiantilaa. (emt., 22-27, 40-41.)

Miten sitten länsimaiset juuret omaava kansalaisyhteiskunnan käsite sopii afrikkalaiseen kontekstiin? Tätä asiaa on pohtinut muiden muassa John Keane ja David Lewis. Länsimaisen kansalaisyhteiskuntäkäsityksen kriitikko voi Keanen mukaan väittää, että käsite ei ole ainoastaan tiettyyn maantieteelliseen alueeseen nojaava käsite, jota ei pelkästään esitetä universaalina vaan se myös jopa potentiaalisesti toimii länsimaisen vaikutusvallan välineenä maailmassa. Keanen mukaan tämä on kuitenkin epäolennainen näkökulma; tärkeämpää kuin käsitteen historia on se, miten hyvin se onnistuu sen kuvaavan ilmiön nimeämisessä, kuvaamisessa ja selittämisessä. Se miten hyvin käsite onnistuu tässä tehtävässä voidaan ratkaista vain tuomalla käsite vuorovaikutukseen empiirisen todellisuuden kanssa, ja katsomalla minkälaisia tutkimuskysymyksiä ja empiirisiä löytöjä käsitteen avulla voidaan tehdä. (Keane 2003, 29-30.)

David Lewis on käsitellyt erilaisia tapoja ymmärtää kansalaisyhteiskunnan käsitteen sopivuutta afrikkalaiseen kontekstiin. Hänen mukaansa kysymyksestä on esitettävissä myös sopeutuva (adaptive) tulkinta, joka on kompromissi sen väliltä että joko karkeasti sovelletaan käsitettä tai hylätään se kokonaan. Sopeutuvan tulkinnan mukaan kansalaisyhteiskunnan käsite sopii myös Afrikan kontekstiin silloin, kun huomioidaan myös se mahdollisuus että afrikkalaiset muodot kansalaisyhteiskunnasta

voivat olla *myös* toisenlaisia kuin länsimaiset. Tällaisia voivat olla vaikkapa nigerialaiset kyläyhdistykset, jotka ovat pitkään olleet osa nigerialaisten selviytymisstrategioita niin siirtomaavaltoja kuin keskitettyä valtiotakin vastaan, tai vaikkapa vanhempien komiteat. (Lewis 2002, 578-580. Katso myös Comaroff & Comaroff 1999, 20-25.) Tällainen tulkinta jättää tilaa sille, että enemmän 'länsimaiseen tapaan' toimivia ylikansallisia edunvalvontaverkostoja voi pitää osana afrikkalaista kansalaisyhteiskuntaa, mutta ei sulje perinteisempiä afrikkalaisia kansalaistoiminnan muotoja ulkopuolelle.

Yhteenvedona voi todeta, että eri ajattelijoiden välillä on runsaasti erimielisyyksiä niin kansalaisyhteiskunnan sisältämistä toimijoista kuin siitä, mikä on kansalaisyhteiskunnan poliittinen merkitys ja erityisesti sen suhde valtioon. Käsittämäni ylikansalliset edunvalvontaverkostot sisältävät elementtejä varsinkin detoquevilleläisestä sekä gramscilaisista ajatuksista, joissa korostuu ihmisten vapaaehtoinen organisoituminen sekä toiminta julkisen vallan kontrolloijana. Ne ovat yhtäältä lähellä aktivistien versiota kansalaisyhteiskunnasta ja toisaalta kaukana markkinoista. Toisaalta ne ovat kuitenkin vain yksi erityinen kansalaisyhteiskunnan toiminnan muoto, joita afrikkalaisista ja länsimaisista valtioista on mahdollista löytää – kaikki kansalaisyhteiskunnan jäsenet eivät ole esimerkiksi poliittisesti yhtä aktiivisia.

3.3.2. Ylikansallisen edunvalvontaverkoston käsite

Margaret Keck ja Kathryn Sikkink esittävät ylikansallisten edunvalvontaverkostojen¹⁵ (*transnational advocacy networks*) käsitteen vuonna 1998 julkaistussa kirjassaan *Activists Beyond Borders – Advocacy networks in international politics*. Teoreettisesti heidän lähestymistapansa on kansainvälisen politiikan kentällä mielenkiintoinen, koska heidän kirjansa pohjautuu kansainvälisen politiikan tieteenalalla varsin vähän käytettyyn grounded theory -menetelmään (Keck & Sikkink 1998, 5-8.) -teoriamuodostus pohjautuu tällöin tapaustutkimuksiin ja niistä saatavaan tietoon. Kansalaisjärjestöverkostojen vahvasti empiirinen tarkastelu onkin kirjan ehdoton vahvuus. Keckin,

¹⁵ Maria Lyytinen on suomentanut Mary Kaldorin kirjan suomennoksessa (2006) nämä ylikansallisiksi edunvalvontaverkostoiksi. Kaldor 2006, 133. Luotan tässä suomentajan asiantuntemukseen, vaikkakin itse vierastan edunvalvonta-sanana käyttöä tässä yhteydessä, koska nämä verkostot jo määritelmällisesti sisältävät yksilöitä joiden toimintaa ei ole helppo palauttaa (ainakaan perinteisen) rationaaliseen ymmärrykseen heidän intresseistään. Keck & Sikkink 1998, 8-9.

Finnemoren ja Sikkinkin yhteistyö näkyy tässä myös siinä, että valtiotoimijoiden toiminta, ihmisoikeuksiin ja suvereniteettiin liittyvien normien noudattaminen ja toimijat, joiden tehtävänä on normien edistäminen selitetään kirjassa (pääosin) samalla tavoin kuin Finnemoren ja Sikkinkin tekstissä normeista (katso emt., erit. sivut 4-5.). Ne muodostavat teoreettisesti yhtenäisen näkökulman valtioiden, normien ja ylikansallisten edunvalvontaverkostojen välille.

Mutta mitä nämä verkostot sitten ovat? Keckin ja Sikkinkin määritelmän mukaisesti verkostot ovat eräs organisoitumisen tapa, jota määrittää vapaaehtoinen, molemminpuolinen ja vaakasuora (osapuolet siis suunnilleen samanarvoisia) vaihto ja kommunikaatio. Edunvalvonta (*advocacy*) pitää sisällään ajatuksen siitä, että verkostot on yleensä organisoitu edistämään arvoja, periaatteellisia ideoita ja normeja ja ne usein sisältävät yksilöitä joiden toimintaa ei ole helppo palauttaa rationalistiseen ymmärrykseen heidän intresseistään. Yleisesti ottaen tämän voidaan nähdä tarkoittavan erilaisten kansalaisliikkeiden ja -järjestöjen muodostamia liittoutumia, mutta myös erilaiset säätiöt, median edustajat, kansainväliset järjestöt ja jopa kansallisten hallitusten edustajat voivat toimia verkostojen osina. (emt., 8-9.)

Edellämainittu sisältää erään mielenkiintoisen ajatuksen, jota Keck ja Sikkink eivät kuitenkaan kehittele tekstissään eteenpäin. Nimittäin se tosiasia, että verkostot voivat koostua hyvinkin erilaisista toimijoista tarkoittaa myös samalla sitä, että verkostojen osilla voi olla hyvinkin erilaisia tehtäviä. Jokin verkoston osa voi osallistua esimerkiksi vain tiedontuotantoon ja jokin toinen vaikkapa sen julkaisemiseen tai tiedon avulla kampanjoimiseen. Olenkin nähnyt tässä mielessä hyödylliseksi kutsua tällaista yhtä verkoston erotettavissa olevaa osaa (joka voi olla vaikkapa yksittäinen henkilö tai järjestö) verkoston soluksi. Myös Human Rights Watch, joka on oikeastaan vain yksittäinen järjestö, toimii Darfurin tapauksessa kuitenkin verkostomaisesti, koska se luottaa yksittäisten henkilöiden ja muiden järjestöjen kertomuksiin raportteja muokatessaan. Oikeastaan ne, mitä nimitän tässä tutkimuksessa verkostoksi, ovat oikeastaan vain verkoston tietoa kerääviä, raportoivia ja/tai tiedon avulla kampanjoivia soluja.

Keck ja Sikkink kuvaavat näiden verkostojen toimintaa bumerangimallilla. Kun yksittäisten verkostojen osasten mahdollisuudet osallistua omien valtioidensa päätöksentekoon on tavalla tai

toisella tukossa, nämä ohittavat omat valtionsa ja etsivät kansainvälisiä liittolaisia, jotka luovat kyseisiin valtioihin painetta ulkoapäin. Eri toimijoiden väliset linkit ovat tärkeitä molemmille osapuolille: vähemmän voimakkaille etelän toimijoille verkostot tarjoavat pääsyn uusiin poliittisiin rakenteisiin, lisää painostusvoimaa, tietoa ja usein myös rahaa. Toisaalta verkostoituminen tekee pohjoisen toimijoiden toiminnasta uskottavampaa, koska ne voivat tällöin väittää kamppailevansa etelän kumppaneiden kanssa eikä vain heidän puolestaan. (emt., 12-13.)

Näillä verkostoilla on erilaisia toimintamalleja tai strategioita, joita Keck ja Sikkink määrittelevät neljä erilaista. He puhuvat informaatiopolitiikasta, symbolisesta politiikasta, painostuspolitiikasta ja toimijoiden toiminnan seuraamisesta. Yksittäinen kampanja voi sisältää useita erilaisia toimintamalleja yhtä aikaa. Informaatiopolitiikka perustuu vaihtoehtoisen tiedon keräämiseen ja sen strategiseen käyttöön, symbolisessa politiikassa voidaan uudelleentulkita aikaisempia merkittäviä tapahtumia uusiin tarkoituksiin, painostuspolitiikassa tarkoituksena on kerätä lisää voimakkaita liittolaisia ja niiden painostusvoimaa toiminnan tueksi ja viimeisessä verkostot seuraavat eri toimijoiden toimintaa ja käyttävät hyväksi esimerkiksi epäsuhtaa puheen, sitoumusten ja tekojen välillä. (emt., 16-25.)

Bumerangimalli paljastaa helposti, minkälaisia poliittisia mahdollisuuksia verkostot avaavat esimerkiksi Darfurin konfliktin suhteen. Ensiksikin, joissakin valtioissa pääsy 'isojen poikien pöytiin' saattaa olla jo valmiiksi rajattu, useissa Afrikan valtioissa kun ongelmana on juuri suuri henkinen välimatka eliittien ja kansalaisyhteiskunnan välillä (tästä enemmän luvussa 4). Lisäksi tiettyjen poliittisten aiheiden esittäminen tai valtion arvosteleminen ihmisoikeusasioissa saattaa olla jo lähtökohtaisesti vaarallista. Mutta afrikkalaiset verkostot voivat (ainakin periaatteessa) puhua samoista asioista vaikkapa Afrikan Unionin luomassa poliittisessa tilassa, tai toisaalta Save Darfurin tai Human Rights Watchin kaltaiset järjestöt voivat yrittää muuttaa länsimaisten hallitusten poliittisia kantoja.

Jos taas tarkastellaan verkostojen toimintamalleja, niin jo pelkästään Keckin ja Sikkinkin antamat esimerkit paljastavat miten kokonaan erilainen toimintafunktio tiedonhankinnalla ja toisaalta poliittisilla kannanotoilla on näiden verkostojen toiminnan kannalta kun niitä vaikka vertaa valtioiden politiikkaan. Toki puhe on myös valtiojohtajien politiikan väline, mutta verkostoille sen merkitys on aivan keskeinen. Thomas Risseä lainatakseni, kansainväliset kansalaisjärjestöt ja muut ylikansalliset

toimijat eivät tavallisesti hallitse tärkeitä materiaalisia resursseja ja juuri sen vuoksi heidän täytyy luottaa paremman argumentin voimaan. (Risse 2000, 20.) Tämän vuoksi tutkimusaineistoni, joka koostuu verkostojen julkaisemista raporteista ja kannanotoista, ei todellakaan ole 'pelkkää retoriikkaa'.

3.3.3. Ylikansallisten edunvalvontaverkostojen käsite ja afrikkalainen kansalaisyhteiskunta

Koska sovellan ylikansallisen edunvalvontaverkoston käsitettä tutkielmassani, sen sopivuutta afrikkalaiseen kontekstiin on syytä pohtia tarkasti. Keckin ja Sikkinkin kirjassaan käyttämä empiirinen aineisto on kerätty valtaosin muualta kuin Afrikasta (joskin siellä on mukana myös mm. eteläamerikkalaisia ja Tyynenmeren alueen kansalaisliikkeitä) (katso Keck & Sikkink 1998, 103-116, 137-160.). Kun heidän esittämiään ajatuksia sovelletaan Afrikkaan, voidaan heidän näkemyksiään kritisoida ainakin kahdesta näkökulmasta. Ensimmäisen näkökulman perusteena on kansalaisyhteiskuntakäsitteen historiallinen perintö; se, että käsite on kehitetty alkujaan länsimaisen yhteiskunnan tarpeisiin ja että empiirinen todellisuus Afrikassa on aivan toinen. Tätä käsittelin jo aiemmin. Silloin esitin kysymyksestä niinsanotun sopeutuvan tulkinnan, jonka mukaan käsite on relevantti silloin kun samalla huomioidaan myös perinteisemmät afrikkalaiset kansalaistoiminnan muodot. Toisen näkökulman mukaan voidaan kysyä, toimiiko tällainen afrikkalaisia osia sisältävä verkosto sitten jotenkin eri tavalla kuin länsimainen?

Ennen tämän asian käsittelyä on tärkeä huomata, että ylikansalliset edunvalvontaverkostot ovat paljon ohuempi käsite kuin esimerkiksi globaalin kansalaisyhteiskunnan käsite. Keck ja Sikkink sanovatkin, että samalla kun useat tutkijat esittävät että valtiot eivät enää monopolisoi kansainvälistä julkista tilaa, vakuuttavat todisteet globaalin kansalaisyhteiskunnan olemassaolosta vielä puuttuvat. He myös sanovat, etteivät heidän tuloksensa tue kovin vahvaa teesiä globaalin kansalaisyhteiskunnan olemassaolosta. (Keck & Sikkink 1998, 32-34.)

Ylikansallinen edunvalvontaverkosto on käytännössä siis yksi globaalin kansalaisyhteiskunnan pienempi osa; yksittäinen verkosto voi olla toki iso ja vaikutusvaltainen verkosto mutta se voi olla

myös hyvin pieni. Periaatteessa verkoston toiminnan vähimmäisvaatimuksena kun on se, että on olemassa joitain yksittäisiä toimijoita siinä kyseisessä valtiossa, jossa on ongelmia, joitain toisia toimijoita toisessa valtiossa jotka voivat verkostoitua edellisten kanssa ja sitten joitain kansainvälisiä tai jopa kansallisia normeja¹⁶ joihin jälkimmäinen osapuoli voi vedota. Itse asiassa nämä afrikkalaisissa valtiossa olevat toimijat voivat olla miltei miten pieniä tahansa; riittävää on vain, että tieto kulkee jotenkin verkoston muille osille.

Kuten totesin jo aiemmin, tällainen yksittäinen globaalien kansalaisyhteiskunnan toimija on buzanilaisessa katsannossa samalla tavoin yksittäinen ylikansallisiin yhteisöihin kuuluva toimija. Samalla kun kyseinen toimija saa toimijaluonnetta, se voi osallistua myös politiikkaan kansainvälisessä yhteisössä. (Buzan 2004, 120, 135, 158-160.) Tutkimuksen kannalta tämä tarkoittaa ensinnäkin sitä, että silloinkin kun globaali kansalaisyhteiskunta tai ylikansallisten yhteisöjen ryhmä ei ole kovin vahva, voivat yksittäiset toimijat silti osallistua kansainvälisessä yhteisössä käytävään keskusteluun normeista. Toiseksi ylikansallisen edunvalvontaverkoston käsitteessä ei ole mitään sellaista oletusta, minkä vuoksi se ei voisi hyvin toimia valtiossa, jonka kansalaisyhteiskunnan organisoitumisen aste on matala. Käsite ei välttämättä vaadi juuri minkäänlaista organisoitumisen astetta valtiossa, jonka poliittisia kantoja halutaan muuttaa, vaikka korkea organisoitumisen aste valtiossa voi olla hyvinkin hyödyllinen sen käytännön toiminnalle.

Mielestäni voisi jopa esittää päinvastaista: on nimittäin hyvin mahdollista, että verkosto voi olla hyvinkin tehokas silloin kun kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet jossakin valtiossa ovat rajatut. Sympatian kerääminen niin valtiollisilta kuin myös ei-valtiollisilta toimijoilta kansainvälisessä yhteisössä voi nimittäin olla helpompaa silloin kun välimatka periaatteiden ja tekojen välillä on erittäin suuri, kuten esimerkiksi sellaisten valtioiden asioista puhuttaessa joiden ihmisoikeustilanne on erittäin pulmallinen. Myös Keck ja Sikkink jossain määrin lähestyvät tätä näkökantaa sanoessaan, että historiallisesti verkostot ovat olleet tehokkaita (muun muassa) silloin kun kyse on ollut ruumiillisen vamman tuottamisesta haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille, ja erityisesti silloin kun on olemassa lyhyt ja selvä kausaaliyhteys teon ja vastuullisten tahojen välillä. (Keck & Sikkink 1998, 26-28.) Ei

¹⁶ Hyvänä esimerkkinä kansallisista normeista, joilla on ollut merkitys kansainvälisten normien kehittämisessä on orjuuden vastainen liike. Vastenmielisyys orjuutta vastaan lähti liikkeelle Englannista, josta se levisi myöhemmin Yhdysvaltoihin. Kansalliset normitkin voivat olla keskeisiä, mikäli muutokset tapahtuvat keskeisissä valtioissa. Keck & Sikkink 1998, 41-51.

myöskään liene sattumaa, että toisessa heidän ihmisoikeusverkostojen kohdalla aineistonaan käyttämistä tapauksista (Argentiina) verkostot toimivat juuri sotilasdiktatuurin politiikkaa vastaan. (emt., 102-116.) Darfurkin lienee kerännyt huomiota juuri siksi koska asiat ovat siellä pulmallisia eikä koska siellä olisi toimiva kansalaisyhteiskunta.

Mitä taas tulee tällaisen verkoston toimintaan ja merkittävyyteen, Keckin ja Sikkinkin tekemän tutkimuksen länsimaisia oletuksia on kritisoinut esimerkiksi Laura Landolt. Tutkimuskysymykseni kannalta olennaista tässä kritiikissä on kaksi asiaa; ensinnäkin se, että ylikansalliset edunvalvontaverkostot tuntuvat edistävän vain liberaaleja normeja (kuten ihmisoikeuksia). Toiseksi tekijät eivät huomioi tarpeeksi hyvin sosiaalisesti ja materiaalisesti epätasa-arvoista suhdetta pohjoisen ja etelän järjestöjen välillä. (Landolt 2004, 580-581, 584)

Mitä liberaaleihin normeihin tulee, olen Landoltin kanssa jokseenkin eri mieltä, koska Keck ja Sikkink perustelevat kyllä tilastoilla sen miksi tiettyjen normien tutkiminen on merkittävämpää kuin toisten, eli koska niiden parissa työskentelee niin suuri määrä kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä. (Keck & Sikkink 1998, 10-12.) Mielenkiintoisen Landoltin kommentista tekee tosin se, että aineistoni juuri sellainen josta vastauksia liberaalien normien merkittävyyteen voi etsiä, ja se on siten erittäin mielenkiintoinen pohdittaessa, miten afrikkalaiset järjestöt suhtautuvat liberaaleihin normeihin ja ovatko universalistit vai relativistit enemmän oikeassa.

Mitä taasen tulee epätasa-arvoiseen suhteeseen eri verkoston toimijoiden välillä, on se asia joka vaatisi tutkimukseen erilaisen aineiston kun mitä minulla on käytettävissä. En näe tätä kuitenkaan aivan niin suurena ongelmana kuin Landolt, koska verkostoituminen kuuluu niin olennaisena osana näiden toimijoiden toimintaperiaatteisiin. Verkostoituminen lisää näiden toimijoiden resursseja, ja todennäköisesti juuri vahvat toimijat verkostoituvat. Ei voi suoraan olettaa, että kommunikaatiokanavien olemassaolo kertoisi mitään kommunikaation laadusta. Toiseksi tämä kritiikki on osittain ristiriidassa sen verkostoja koskevan oletuksen kanssa, että nämä verkostot ajavat usein normeja ja periaatteellisia ideoita, koska silloinhan pohjoisessa olevalla kumppanilla on myös aivan muita tavoitteita kuin määrittää yhteistyön laatua.

Vaikka onkin luultavaa, että käsittelemilläni verkostoilla on myös keskinäistä kommunikaatiota, ei aineistoni pohjalta voi vastata kysymykseen mahdollisista epätasa-arvoisista valtasuhteista ja niiden merkityksestä. Tähän asiaan liittyen postkoloniaalisesta näkökulmasta olisi tosin mahdollista kysyä, kenen ääni kuuluu verkostojen raporteissa, mutta pidän kysymystä normeista mielenkiintoisempana.

4. TUTKIMUSKOHDE JA AINEISTO

“Hän ei ole koskaan täällä”, nuori mies sanoi. “Hän kampanjoi kaksikymmentäneljä tuntia vuorokaudessa. Kokeilkaa hänen sähköpostiaan.” “Sähköpostia?” “Onko teillä sähköposti siellä pimeimmässä Afrikassa?” tekee mieleni kysyä, mutta puraisen itseäni kieleen ja muistan vanhan sananlaskun: “Pimeintä Afrikassa on meidän tietämättömyytemme siitä.”

- Jonathan Power (Power 2001, 25-26. Lainauksen suomentanut Hannu Tervaharju.)

Vaikka tässä tutkielmassa käsittelemkin konflikteja ja ihmisoikeusongelmia Afrikassa, on hyvä muistaa että Afrika on paljon muutakin. Epäsuhta mielikuvien ja todellisuuden välillä on saanut sveitsiläisen Afrika-kirjeenvaihtajan Georg Brunoldin jopa nimeämään vuonna 1994 ilmestyneen kirjansa *Afrika gibt es nicht*, Afrikkaa ei ole olemassa. Tällä hän on pyrkinyt tarkoittamaan sitä, että 53 valtion muodostama yhteisö on sisäisesti niin heterogeeninen kokonaisuus, että Afrika geopolittisena ja geokulttuurisena kokonaisuutena on olemassa oikeastaan vain eurooppalaisten päiden sisällä. (Tetzlaff & Jakobeit 2005, 36-37.) Yleensä saamme kuvamme Afrikasta tiedotusvälineiden kautta, ja mikäli luotamme vain siihen lähteeseen on Afrika korruption, nälänhätien, luonnonkatastrofien ja sisällissotien manner. Vaikkakin nämä ilmiöt esiintyvät mantereella silloin tällöin, kyseisten ilmiöiden näkeminen summana politiikasta Afrikassa on erittäin harhaanjohtavaa. (Thomson 2010, 2.)

4.1. Afrikan poliittisista järjestelmistä

Miksi erilaiset ihmisoikeusongelmat vaivaavat sitten juuri Afrikkaa? Tähän kysymykseen voidaan esittää useita historiallisia perusteita. Useat näistä voi palauttaa Afrikan siirtomaahistoriaan; lähes koko manner kun oli ennen dekolonisaatiota eurooppalaisten valtioiden hallitsema.

Ensinnäkin Afrikassa suurin osa rajoista on keinotekoisia. Rajat eivät kuitenkaan ole täysin satunnaisia, koska ne olivat luotu palvelemaan Afrikkaa hallinneiden siirtomaavaltojen lyhyen tähtäimen strategiaa ja taloudellisia intressejä. Dekolonisaation jälkeen nämä rajat synnyttivät useita ongelmia: ensinnäkään useat rajat eivät ole taloudellisesti kovin järkeviä ja ne hajottivat aikaisemmat poliittiset ja sosiaaliset ryhmät: rajat jakoivat esimerkiksi somalialaiset viiteen eri suvereeniin valtioon. Tästä seurasi kaksi ongelmaa: joku saattaisi haluta yhdistää useampaan valtioon jaetun kansan väkivallan avulla, ja toisaalta se lisäsi riskiä konfliktiin kansanryhmien välillä yksittäisen valtion sisällä. (emt., 14-15.)

Toiseksi afrikkalaiset valtiot perivät pitkälti sen poliittisen perinnön, jonka avulla valtioita oli siirtomaa-aikana hallittu. Tämä hallinto oli kaukana ylväistä liberaalidemokratian perinteistä; niiden tarkoitus oli turvata hallinta ja resurssien hyödyntäminen pienimmällä mahdollisella kustannuksella. Siirtomaahallinnot olivat hyvin byrokraattisia ja autoritaarisia. Siirtomaa-aikana hallintaa ei perustettu hallittujen suostumukseen eivätkä siirtomaavaltojen hallinnot edes yrittäneet uskotella että olisivat toteuttaneet hallittujen intressejä. Hallinta oli pakkovaltaa, tarpeen tullen väkivaltaista. (emt., 21.) Vastoin kuin lännessä, jossa valtio ja kansalaisyhteiskunta ovat kasvaneet yhteen orgaanisesti muovaten jatkuvasti toistensa olemusta, Afrikassa moderni valtio saapui lähes yhdessä yössä ilman rinnallaan olevaa kansalaisyhteiskuntaa. Tavallinen kansa Afrikassa jäi siten poliittisten instituutioiden ulkopuolelle. (emt., 16-17.)

Afrikan presidentit ja parlamentit voivat nimellisesti näyttää samalta kuin lännessä, mutta todellisuus on aivan erilainen. Valta on erittäin keskitettyä, usein jopa yhdelle ihmiselle. Toisiaan tasapainottavat poliittiset instituutiot (checks and balances), monipuoluevaalit ja kansalaisyhteiskunnan mahdollisuus osallistua päätöksentekoon ja muodostaa intressiensä mukaisia puolueita usein puuttuu. Oppositiota

voidaan hallita tekemällä esimerkiksi tekemällä oppositiopuolueiden toiminnasta laitonta ja vaikeuttamalla kansalaisyhteiskunnan (esimerkiksi ammattiyhdistysliikkeen, ammattiryhmien ja muiden vapaaehtoisjärjestöjen) toimintaa painostamalla niitä ja tarjoamalla kansalaisyhteiskunnan johtajille korkeita asemia valtiokoneiston sisältä. Jos muu ei auta, niin äärimmäisenä toimenpiteenä voi olla väkivaltainen häirintä tai järjestöjen lakkauttaminen.(emt., 110-111.)

Tämän todellisuuden vertaaminen muutamaan indikaattoriin Sudanin sisällä on varsin valaisevaa. Ammattiyhdistysliikkeen kansainvälisen yhteistyöjärjestön ITUCin ammattiyhdistysloukkausten musta kirja vuodelta 2010 Sudanin kohdalta alkaa toteamuksella, jonka mukaan Sudanissa ei sallita vapaata ammattiyhdistystoimintaa, ja kertoo myös että hallituksen valvoman ammattiyhdistysliikkeen ulkopuolella toimivat ammattiyhdistysaktivistit elävät jatkuvan pelon alla eivätkä uskalla julkistaa epäinhimillistä kohtelua. (International Trade Union Confederation 2010.) Myöskään sananvapauden kohdalla kaikki ihmisoikeudet eivät toteudu; esimerkiksi tammikuun 2009 ja kesäkuun 2009 välillä valtiolliset toimijat estivät sanomalehtien julkaisua Sudanissa ainakin 10 tapauksessa ja häiritsi tai pidätti toimittajia ja Darfurista kirjaa tehneen kirjoittajan sekä sulki toimittajia tukevan järjestön. (Human Rights Watch 2010, 172.) Tällaisissa olosuhteissa kansalaisyhteiskunnan toimintavapaus on rajoitettua.

Tästä kaikesta huolimatta vuoden 1945 jälkeen kansainvälinen yhteisö on tuntenut oikeastaan vain yhden poliittisen kategorian, joka on valtio. Kaikilla valtioilla on mahdollisuus päästä YK:n jäseneksi ja osallistua kansainvälisiin suhteisiin. Toisen maailmansodan jälkeisen kansainvälisen yhteisön uutena järjestäytymisperiaatteena on ollut kansojen itsemääräämisoikeus. Robert Jackson toteaaakin hauskaasti, että nykypäivän suverenisuuteen riittää, että on ollut eilispäivänä siirtokunta.(Jackson 1990, 16-17.) Niiltä samoilta valtiolta, joiden kansainvälisoikeudellinen suvereniteetti on kiistaton, voi samalla aikaa puuttua monet valtion empiiriset tunnusmerkit; niiden hallituksilta voi puuttua poliittista tahtoa, institutionaalisia mekanismeja ja organisoitua valtaa huolehtia ihmisoikeuksien suojelusta tai hyvinvoinnin turvaamisesta. Nämä valtiot ovat Jacksonin mukaan eräänlaisia kvasivaltioita¹⁷, valtioita

17 Valtioiden kuvaamisessa tavalla tai toisella alikehittyneiksi (oli kyse sitten esimerkiksi kvasivaltiosta, epäonnistuneesta valtiosta tai roistovaltiosta) on toki omat ongelmansa, jota en kuitenkaan tässä yhteydessä voi välttää. Kuten Pinar Bilgin ja Adam Morton sanovat, kvasivaltio on muiden vastaavien käsitteiden ohella voimakas representaatio, jonka käyttäminen mahdollistaa tietynlaisten interventioiden suuntaamisen näihin valtioihin. Nämä representaatiot vihjaavat, että valtioiden epäonnistumiset johtuisivat niiden sisäisistä ominaisuuksista eivätkä reflektoi samalla niiden

nimellisesti ja laillisesti, mutta ei kuitenkaan empiirisesti. (emt., 21-25.)

Koska useassa Afrikan valtiossa etäisyys eliittien ja kansan välillä on todella suurta, useassa valtiossa valtiojohtajat ovat olleet perinteisesti hyvin vähän kiinnostuneita koko valtion tasapuolisesta kehittymisestä. (Thomson 2010, 117-120.) Myös konfliktit ovat tehneet tämän suunnitelman vaikeaksi – tähän kategoriaan voi toki laskea myös Sudanin, jossa sisällissota hallituksen ja Etelä-Sudanin välillä oli jatkunut jo vuosikymmeniä ennen Darfurin tilanteen kärjistymistä. (Smith 2005, 96-97.) Afrikan valtioiden eri alueiden epätasapuolinen kehittyminen voimistui 1900-luvun loppupuolella, kun useissa Afrikan valtioissa ajaututtiin epäpätevien hallitsijoiden vuoksi poliittisiin kriiseihin. Useat valtiojohtajat reagoivat keskittymällä tuottavimpiin alueisiin ja jättämällä muut oman onnensa nojaan. Toisaalta he saattoivat myös priorisoida eri toimintoja samojen alueiden sisällä; joillakin alueilla vaikkapa tärkeät resurssit kyllä turvattiin, mutta ei vaikkapa samalla alueella toimivaa sairaalaa. Valtioiden keskitetty valta ja demokraattisten mekanismien puuttuminen tarkoitti myös yleensä sitä, että epäpätevät hallitsijat voitiin korvata vain väkivallan (eli joko sotilasvallankaappausten, ulkopuolisten interventioiden tai sissiliikkeiden) avulla. (Thomson 2010, 220-222, 228-229.)

Dekolonisaatio siis moninkertaisti kerralla niiden valtioiden lukumäärän, joiden tulisi huolehtia kansalaisoikeuksien suojelemisesta ja samalla niiden valtioiden lukumäärän, joilla oli mahdollisuus rikkoa näitä oikeuksia. Tämä tapahtui samalla, kun itsenäistyviltä valtioilta ei vaadittu mitään erityistä todistetta kyvystä hallita valtiota. Ironisesti dekolonisaatio ei siis ollut pelkästään vapautusliike, vaan se myös sulki entisten siirtomaiden alueella asuvia ihmisiä valtioihin, joiden johtajat olivat sekä kokemattomia, kyvyttömiä että haluttomia huolehtimaan ihmisoikeuksien toteutumisesta. (Jackson 1990, 146, 151.)

Näiden olosuhteiden nojalla on myös aika selvää, ettei Darfurin kriisi ole poikkeus vaan se on (mm. Somalian, Ruandan ja Biafran) kriisien ohella vain eräs seuraus aiemmista poliittisista kehityskuluista. Siksi onkin varsin mahdollista, ettei se jää 53 valtion mantereella viimeiseksi. Afrikassa meillä on siis nykyajan mittapuulla keinotekoiset rajat ja heikosti toimivat valtiorakenteet mutta afrikkalaisia valtioita

---

siirtomaataustaa tai niiden perifeeristä asemaa kansainvälisissä poliittisissa ja taloudellisissa rakenteissa. Valtioista tulee näiden representaatioiden kautta Jean-Germain Grosin sanoin kansainvälisen yhteisön Bart Simpsonsoneita, siis ikuisia alisuorittajia. Bilgin & Morton 2002, 55-68.

suojelee kuitenkin poliittiset suojamekanismit, suvereniteettiin liittyvät normit. Samalla on selvää, että nykyiset suojamekanismit aiheuttavat pulmia ihmisoikeuksien toteuttamisen kannalta. Kysymys siitä, tulisiko näitä poliittisia suojamekanismeja jotenkin muuttaa tai pitäisikö vaihtoehtoisesti muuttaa ongelmiin liittyviä puuttumisen käytäntöjä, on varmasti eräs tämän vuosisadan merkittävimmistä globaalin hallinnan kysymyksistä.

4.2. Darfurin konflikti

Darfur on noin Ranskan kokoinen alue läntisessä Sudanissa, ja alueella asuu noin 6 miljoonaa ihmistä. Erilaisia etnisiä ryhmiä ja heimoja alueella asuu määritelmästä riippuen 40-90. Kyse on hyvin karusta seudusta, josta suuri osa on hiekkatasankoa. Elannon saaminen Darfurissa vaatiikin sitkeää uurastusta rauhankin aikana. Darfurin heimojen pääelinkeinoina ovat maanviljelys ja paimentolaisuus. (Flint & de Waal 2006, 17-23.)

Darfur ei ole ainoa Sudanin lähiajan kriiseistä, vaan Sudanissa on ollut eräs mantereen pisimmistä sisällissodista hallituksen (pohjoisen) ja etelän joukkojen välillä. Tämän konfliktin taustalta löytyy hyvin samantyyppisiä tekijöitä kuin Darfurinkin tapauksessa. Näitä tekijöitä on mm. keskusjohtoinen hallintajärjestelmä, joka hyväksikäytti perifeerisiä alueita, suuri alueellinen epätasa-arvo eri Sudanin osien välillä ja militantin islamin nousu. (Johnson 2003, xviii-xix; Smith 2005, 96-97.; Tetzlaff & Jakobeit 2004, 94-99.) Pohjoisen ja etelän välinen konflikti on tehnyt myös tilanteesta Darfurissa paljon mutkikkaamman. Etelän vapautusliike SPLA on osallistunut myös Darfurin konfliktiin (katso esim. Flint & de Waal 2008, 89.) ja on myös esitetty, että etelän ja pohjoisen välisen konfliktin ratkaisu on nähty ensisijaisena ja Darfurin ongelmien ratkaisun ollaan pelätty vaarantavan tämän pohjoisen ja etelän välisen rauhanprosessin etenemisen (Bellamy & Williams 2005, 38-40.)

Darfurissa sotaa käyvät ja ovat käyneet useat sissiliikkeet, hallituksen tukemat arabitaistelijoista koostuvat janjaweedjoukot sekä hallituksen joukot ja näiden keskinäiset suhteet ovat olleet ja ovat edelleenkin hyvin monimutkaisia. Lisäksi konfliktiin on sekaantunut useat Sudanin naapurivaltiot (esimerkiksi Libya, Tshad ja Eritrea) tukemalla konfliktin eri osapuolia. (katso esim. Flint & de Waal

2008, 112-113, 115, 162-166, 249-262.) Siviiliuhreiltaan vakavin on ollut konfliktin alkuvaihe vuosina 2003-2004. (Flint & de Waal 2006, 15; Flint & de Waal 2008, 275.)

Eri arvioiden mukaan Darfurin konfliktin aikana on kuollut noin 70000 – 400000 ihmistä ja Darfurissa on tällä hetkellä 2,6 - 2,7 miljoonaa sisäistä pakolaista. Noin 250000 pakolaista ovat paenneet Darfurista Tshadin puolelle. (Human Rights Watch 2010, 170.; International Crisis Group 2009, 4.; UNHCR 2010;) Konfliktin syvyys ja laajamittaiset ihmisoikeusloukkaukset ovat johtaneet siihen, että Darfurin kriisiä ollaan verrattu jopa kymmenen vuotta aikaisemmin tapahtuneeseen Ruandan kansanmurhaan. (Flint & de Waal 2006, 13.)

Darfur on ollut Sudanin eteläisen osan tavoin perifeerinen ja sekä poliittisesti että taloudellisesti hyljeksitty alue Sudanissa. Tämän lisäksi Darfurin eri heimojen välisiin ristiriitoihin voidaan hakea lähtökohtia muun muassa aavikon kuivumisesta ja tätä seuranneesta hyvän maan vähenemisestä, mikä on kiristänyt alueella viljelyä harrastavien ja paimentolaisten välejä, aseiden tarjonnasta alueella ja ongelmien ratkaisemisesta niiden avulla sekä Darfuriin ilmaantuneesta arabien ylemmyyttä korostavasta ideologiasta. Näissä konflikteissa hallituksen joukot tukivat janjaweedtaistelijoita.(emt., 64-86.)

Seurauksena Darfurin fur- ja zaghawaheimot järjestäytyivät Sudanin vapautusarmeijaksi SLAksi vuoden 2001 lopulla ja vuoden 2002 alussa. Suunnilleen samoihin aikoihin syntyi myös oikeus- ja tasa-arvoliike JEM. Heidän vastapuolellaan on ollut Sudanin hallitus ja arabitaistelijoista koostuvat janjaweed-joukot, joita Sudanin hallitus on tukenut voimakkaasti. (emt., 97-98, 116-120, 125-128.) Konfliktin poliittista ratkaisua on monimutkaistanut huomattavasti se, että SLAn ja JEMin koostumus ja poliittiset tavoitteet ovat olleet erilaiset. Lisäksi SLA on ollut sisäisesti riittävä ja SLA:n eri fraktiot ovatkin taistelleet sekä Sudanin hallitusta, janjaweedeja, JEMiä että toisiaankin vastaan. Vuonna 2007 ja sen jälkeen on tapahtunut myös muita muutoksia: nimittäin myös JEMistä on irronnut erillinen kapinaliike ja myös osa hallituksen lupauksiin pettyneistä arabitaistelijoista on kääntynyt hallitusta vastaan.(Flint & de Waal 2008, 101-104, 162-166, 252-262.)

Kiivaimmat taistelut ajoittuvat vuosille 2003-2004, mihin aikaan sijoittuvat myös laajat ihmisoikeusloukkaukset. Konfliktia tutkinut YK:n ICID-komissio totesi tammikuussa 2005, että hallituksen joukot ja puolisoitilaalliset joukot kohdistivat iskuja siviileihin, ja heidän toimestaan suoritettiin mm. kidutusta, raiskauksia ja poltettiin ja rosvottiin kyliä kaikkialla Darfurin alueella. Komission mukaan näitä toimenpiteitä toteutettiin laajamittaisella ja systemaattisella tavalla, minkä vuoksi ne voisi mahdollisesti nähdä rikoksina ihmisyyttä vastaan¹⁸. Toisaalta komissio totesi, ettei se voinut havaita suoraa aikomusta kansanmurhan toteuttamiseen keskeisten hallitukseen kuuluvien henkilöiden kohdalla. (Flint & de Waal 2008, 150-152, 275-276.) Tämän jälkeen väkivaltaisuuDET jonkin verran laantuivat, ja vuonna 2005 kuolleisuusluvut laskeutuivat suunnilleen samalle tasolle, jossa ne olivat olleet ennen sotaa. Vuosien 2005 ja 2006 aikana ripulisairaudet ja malaria olivat ohittaneet väkivallan merkittävimpinä kuolinsyinä. (emt., 173, 186-187.) Konflikti kuitenkin jatkuu edelleen, koska pysyvää rauhansopimusta ei ole onnistuttu samaan aikaan¹⁹, ja alueen kolme rauhanturvaoperaatiota (AMIS, UNAMID ja UNMIS) eivät ole onnistuneet sotilaallisen toiminnan yhä jatkuessa korjaamaan tilannetta. (emt., 275-276.; Human Rights Watch 2010, 169-170, 175.)

Turvallisuusneuvoston merkittävimmät reaktiot konfliktia kohtaan liittyvät keskusteluihin rauhanturvaoperaatioista Sudaniin sekä Darfurin konfliktin käsittelyyn Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa (ICC). Turvallisuusneuvosto antoi vuonna 2005 Kansainväliselle rikostuomioistuimelle toimivaltuudet Darfurin tilanteen suhteen. Rikostuomioistuimen merkittävin ja samalla poliittisesti ristiriitaisin päätös oli antaa 4.3.2009 pidätysmääräys Sudanin presidentistä Bashirista. Siinä presidenttiä syytetään seitsemästä eri rikoksesta, jotka sisältävät rikoksia ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksia²⁰. Sen sijaan tuomioistuin päätti jättää syyttämättä Bashiria kolmesta rikoksesta, jotka koskivat kansanmurhaa. Sudanin hallitseva NCP-puolue reagoi pidätysmääräykseen karkottamalla Sudanista kolmelta kansainvälistä kansalaisjärjestöä. Pidätysmääräystä ovat

18 Rikoksilla ihmisyyttä vastaan tarkoitetaan rikoksia, jotka "tehdään osana siviiliväestöön kohdistuvaa laajamittaista tai järjestelmällistä hyökkäystä ja hyökkäyksestä tietoisena". Tällaisia rikoksia voivat olla esimerkiksi murha, väestön karkoittaminen tai kidutus. Lista rikoksiksi inhimillisyyttä vastaan luokiteltavista teoista löytyy Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön (1998) 7 artiklasta.

19 Sudanin hallitus kyllä allekirjoitti Darfurin rauhansopimuksen (Darfur Peace Agreement, DPA) vuonna 2006, mutta kapinallisten puolelta sen allekirjoitti vain Minni Minnawin johtama SLA-kapinallisryhmän fraktio. Sopimus ei onnistunutkaan lopettamaan väkivaltaisuuksia. Lisäksi JEM allekirjoitti rauhansopimuksen Sudanin hallituksen kanssa vuonna 2010, mutta sekään ei ole ratkaissut konfliktia. International Crisis Group 2011.

20 Sotarikoksilla tarkoitetaan vuoden 1949 Geneven yleissopimusten törkeitä rikoksia, eli sellaisia rikoksia jotka kohdistetaan Geneven sopimusten suojelemiin ihmisiin tai omaisuuteen. Näitä rikoksia voi olla esimerkiksi harkittu surmaaminen, kidutus tai epäinhimillinen kohtelu. Lista sotarikoksista luokiteltavista teoista löytyy Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön (1998) 8 artiklasta.

kannattaneet esimerkiksi Yhdysvallat ja useat länsimaiset valtiot, vaikkakin ne pelkäävät sen seurauksia pohjoinen-etelä -konfliktille, kun taas Kiina ja useat arabi- ja afrikkalaiset valtiot ovat vastustaneet sitä. Ne näkevät pidätysmääräyksen vaarantavan rauhanprosessin sekä uhkaavan Sudanin vakautta. (International Crisis Group 2009, i-1.) Vuoden 2010 heinäkuussa syytteitä laajennettiin koskemaan kansanmurhaa. (Helsingin Sanomat 12.7.2010.)

Konfliktin pitkä kesto ja muuttuvat tilanteet antavat tilaisuuden pohtia ihmisoikeusnormien voimakkuutta ja myös humanitaarisen intervention normia kansainvälisessä yhteisössä. Jos esimerkiksi hyväksyisimme Michael Walzerin kuvaavan (joskin kiistanalaisen!²¹) ajatuksen, että humanitaarinen interventio on legitiimi toimenpide silloin kun tapahtuma on järkytys ihmiskunnan omalletunnolle (ja onnistumisen mahdollisuus on hyvä) (Walzer 2000, 107-108.), olisi ylipäätään aika vaikea väittää, että Darfurin konflikti (tai ainakin sen vuodet 2003-2004) eivät olisi olleet vielä tarpeeksi järkyttäviä. Jos humanitaarinen interventio ylipäätään olisi legitiimi jossain tapauksessa, tulisi Darfurin ehdottomasti kuulua näiden tapahtumien piiriin.

Alex Bellamy ja Paul Williams esittivät jo vuonna 2005, että Darfurin kriisiä voi pitää äärimmäisenä humanitaarisena hätätilana, ja se antaa siten erinomaisen tapauksen siitä, miten valmis kansainvälinen yhteisö on noudattamaan kehitymässä olevaa humanitaarisen intervention normia ja suojeluvastuuraportin ideoita. (Bellamy & Williams 2005, 30.) Ottaen huomioon, että tämä argumentti esitettiin jo kuusi vuotta sitten, on Darfurin kriisi erittäin hyvä tapaus humanitaarisen intervention normin olemassaoloa ja sen vahvuutta vastaan.

Vaikka konfliktin ratkaiseminen onkin epäonnistunut, niin humanitaarinen toiminta ei kuitenkaan ole ollut Darfurin tapauksessa tehotonta. Flintin ja de Waalin mukaan nimittäin vuoden 2004 puolivälin tienoilla aloitettua humanitaarista operaatiota voidaan vaikeista lähtökohdista huolimatta pitää kuitenkin onnistumisena (Flint & de Waal 2008, 172-173.) Siksi onkin myöskin tärkeää erottaa perinteinen humanitaarinen toiminta ja pyrkimykset parantaa humanitaarista tilannetta asevoimin toisistaan; sillä vaikka sotilaallista interventiota ei kokeiltukaan, ihmisoikeuksia on onnistuttu myös suojelemaan

---

21 Näkökulman kiistanalaisuus johtuu siitä, että YK:n turvallisuusneuvoston valtuutusta ei nähdä välttämättömäksi ehdoksi intervention humanitaarisuudelle.

vaikeista olosuhteista huolimatta.

4.3. Aineisto

Tutkimusaineistoni koostuu neljän ylikansallisen edunvalvontaverkoston raporteista ja poliittisista kannanotoista Darfurin konfliktiin. Näistä kaksi, Darfur Consortium ja The Centre for Citizens' Participation in the African Union esiintyy afrikkalaisina verkostoina ja Human Rights Watch ja Save Darfur länsimaisina. Kuten totesin jo luvussa 3.3, käytännössä kyseessä on kaikissa tapauksissa oikeastaan eräänlainen verkoston solu tai useat verkoston solut, koska verkostot voivat olla todellisuudessa jonkin verran suurempia.

Afrikkalaisista verkostoista valitsin kaksi Darfur Consortiumin (DC) raporttia (Darfur Consortium 2005; Darfur Consortium 2008.) ja kuusi Centre for Citizens' Participation in the African Union -verkoston (jatkossa CCPAU) Afrikan Unionin huippukokousten yhteydessä julkaistua poliittista kannanottoa (CCPAU 2007, 4-6.; CCPAU 2008a; CCPAU 2008b, 20-25.; CCPAU 2009a-b, CC2010.). Jälkimmäisistä on julkaistu myös konferenssiraportit (ykkös- ja kolmosraportin kohdalla poliittiset kannanotot ovat osa konferenssiraporttia), mutta ne sisälsivät etupäässä yksittäisten henkilöiden kannanottoja, ja olivat mielenkiinnostomia suhteessa verkostojen yhteisiin kannanottoihin.

Länsimaisia verkostoja taas edustaa Human Rights Watch 11 raportilla (2005; 2006a-e; 2007; 2008a-c; 2009;) sekä Save Darfur lukuisilla lehdistötiedotteillaan ja politiikkapapereilla. Tein sen kohdalla niin, että otin alkuvuosilta analyysiin lehdistötiedotteita siltä ajalta, josta ei ollut politiikkapapereita. (2006a-G, 2007a-U, 2008a-m, 2009, 2010. Käytän merkinnässä myös isoja kirjaimia, koska lehdistötiedotteita on alkuvuosilta enemmän kuin kirjaimia. Save Darfur 2006a on siis eri lähde kuin Save Darfur 2006A). Mukana on lisäksi kaksi raporttia ja yksi kirje turvallisuusneuvostolle, jotka Human Rights Watch ja Save Darfur ovat julkaisseet yhdessä, tosin muidenkin järjestöjen kanssa (Human Rights Watch & Save Darfur 2007; Human Rights Watch & Save Darfur 2008a-b.). Rajaan samalla näiden verkostojen muun toiminnan (esimerkiksi lobbaamisen) tutkimisen tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Darfur Consortium on yli 50 afrikkalaisen ja Afrikkaan keskittyneen kansalaisjärjestön yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on omien sanojensa mukaan edistää oikeudenmukaista, rauhanomaista ja kestävä ratkaisua käynnissäolevaan humanitaariseen ja ihmisoikeuskriisiin Darfurissa. Verkosto on perustettu syyskuussa 2004 ja se pyrkii jatkuvaan toimintaan Afrikan Unionin instituutioissa. (Darfur Consortium 2010.) The Centre for the Citizen's Participation on the African Union (tästä lähtien yksinkertaisuuden vuoksi CCPAU) perustettiin vuonna 2007 koordinoimaan ja fasilitoimaan Afrikan Unionin toimintaan osallistuvia kansalaisyhteiskunnan toimijoita ja kannustamaan Unionin toimintaan osallistumattomia toimijoita osallistumaan sen toimintaan. Sen tarkoituksena on lisätä tietoa Afrikan Unionin toiminnasta ja edistää sen tavoitteiden saamisessa käytäntöön. Tätä tarkoitusta varten se järjestää myös konferensseja Afrikan Unionin huippukokousten yhteydessä. (CCPAU 2011.)

Human Rights Watch on New Yorkissa päämajaansa pitävä ihmisoikeusjärjestö, jolla on aluetoimistoja ja tutkijoita ympäri maapalloa. Se seuraa ihmisoikeustilannetta noin 80 valtiossa ympäri maailmaa. Tammikuun alussa Human Rights Watch työllisti noin 280 kokoaikaista henkilöä, minkä lisäksi myös useita väliaikaisia. Omien sanojensa mukaan sen mahdollisuus tuottaa muutoksia perustuu huolelliseen tutkimukseen ja faktojen tarkistamiseen. (Human Rights Watch 2011.) Save Darfur on vajaan kahdensadan yhdysvaltalaisen uskonnollisen, edunvalvonta-, ja ihmisoikeusjärjestön yhteenliittymä, joka omien sanojensa mukaan lisää tietoisuutta Darfurin konfliktista ja pyrkii aikaansaamaan konfliktiin yhtenäisen poliittisen ratkaisun. (Save Darfur 2008h, 7.)

Pyrin valitsemaan kaikilta neljältä raportit, jotka sijoittuvat samalle aikajaksolle. Koska vähiten raportteja tuli Darfur Consortiumilta, ja raportit oli päivätty lokakuulle 2005 ja heinäkuulle 2008, päätin huomioida kaiken materiaalin joka sijoittuu ajallisesti lokakuun 2005 jälkeen (tätä aiempaa materiaalia löytyi vain Human Rights Watchilta, mutta näiden huomioiminen ei jo valmiiksi suuren määrän vuoksi ollut mielekäästä). Huomasin analyysin edetessä kuitenkin, ettei raporttien syntyhetkellä ole oleellista merkitystä johtopäätösten kannalta. Tämä viittaisi siihen, että verkostojen toimintaa ohjaavat normit eivät ole merkittävästi muuttuneet vuoden 2005 lopun jälkeen.

Miksi mukana on sitten juuri neljä verkostoa? Tutkimuksen lähtökohtana oli etsiä etenkin afrikkalaisia

verkostoja, ja niiltä edellämäin tululta kahdelta löytyi jonkin verran materiaalia koskien Darfurin konfliktia. Näin tarpeelliseksi vielä laajentaa aineistoa, joten mukaan valikoitui yhtä monta länsimaista verkostoa. Länsimaisten verkostojen suhteen olisi ollut afrikkalaisia verkostoja enemmänkin valinnanvaraa. Save Darfur oli vaihtoehtona erityisen mielenkiintoinen, koska sen kannanotoissa Darfurin tilannetta kuvataan usein kansanmurhaksi. Human Rights Watch valikoitui mukaan neljänneksi.

Nämä kaikki verkostot esittävät raporteissa ja poliittisissa kannanotoissaan näkemyksensä Darfurin tilanteesta ja sen mahdollisista ratkaisuista. Kyseessä on siis verkostojen toiminnalle luonnollinen toimintatapa; ne keräävät vaihtoehtoisia tietoja ja käyttävät sitä strategisesti, pyrkien samalla sekä vahvistamaan ihmisoikeusnormeja että edesauttamaan ihmisoikeusnormien toimeenpanoa Darfurin tapauksessa. Tätä tarkoitusta varten ne keräävät huomiota konfliktille sekä painostusvoimaa kansainvälisen yhteisön muilta toimijoilta. Niiden mahdollinen poliittinen valta perustuu konstruktionistisen ymmärryksen perusteella siihen, että valtiot ja muut kansainvälisen politiikan toimijat eivät hae ainoastaan materiaalista hyötyä, vaan koska valtiojohtajat noudattavat myös normien antamia toimenpideohjeita.

Muodostaessaan näkemystään ihmisoikeuksien suojelusta Darfurissa, nämä toimijat ottavat samalla kantaa sovittamiskysymykseen ihmisoikeuksien ja suvereniteetin välillä. Ne ottavat samalla kantaa myös humanitaarisen intervention kysymykseen, koska Darfurin kaltaisessa pulmallisessa tilanteessa kaikki näkökannat ovat myös kannanottoja humanitaarisen intervention legitimitetistä – tukivat ne sitten käytännössä humanitaarista interventiota tai eivät. Palaan tähänkin kysymykseen tarkemmin aineiston analyysissä.

Ihmisoikeusnormit ja suvereniteettiin liittyvät normit ovat selkästi erivahvuisia normeja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ihmisoikeusnormit ovat useammin näkyvissä juuri poliittisessa puheessa kun taas suvereniteettiin liittyvistä normeista ei käydä juuri keskustelua. Tämä on tärkeä huomio aineiston analyysin kannalta, koska aineistossani käy usein niin että ihmisoikeudet ovat kylläkin suvereniteettiä enemmän esillä, ja suvereniteettiä kunnioitetaan oikeastaan viittaamalla itse ilmiöön millään tavalla. Siten aineisto, joka on näkyvästi puhetta ihmisoikeuksista on samalla erittäin paljon, jos ei jopa

enemmän, puhetta myös suvereniteetista. Se myös osoittaa, että verkostot eivät vain edistä normeja vaan voimassaolevat normit myös määrittävät sitä, mitä verkostot voivat pitää mahdollisena.

Aineistollani on monenlaisia funktioita tähän keskusteluun. Ensinnäkin tarkastelemani verkostot toimivat tietynlaisessa kansainvälisessä yhteisössä, jossa valtiojohtajat arvostavat suvereniteettiperiaatetta hyvin paljon ja ihmisoikeuksia (keskimäärin) jonkun verran vähemmän. Verkostoilla on omalla politiikallaan mahdollisuus pyrkiä purkaamaan tai uusintaa näitä kansainvälisen yhteisön käytäntöjä. Vaikka niiden käytännön mahdollisuus muuttaa valtioiden käyttäytymistä on rajoitetumpi kuin toisilla valtioilla, ne joutuvat tekemään jonkin valinnan eri normien välillä. Perustan analyysini tähän mielenkiintoiseen ristiriitaan.

Onko aineiston määrä sitten riittävä kestävien johtopäätösten tekemiseen? On huomattava, että kvalitatiivisen aineiston ollessa kyseessä aineiston määrä on toissijainen kysymys suhteessa aineistosta saataviin teoreettisiin oivalluksiin. Kuten Jari Eskola ja Juha Suoranta kirjoittavat, “Yleisesti sanoen laadullisessa tutkimuksessa aineiston koolla ei ole välitöntä vaikutusta eikä merkitystä tutkimuksen onnistumiseen. Ei ole olemassa mekaanisia sääntöjä aineiston koon määräämiseksi. Kyse on aina tapauksesta - - ”. (Eskola & Suoranta 1998, 62.) On kuitenkin mahdollista käyttää esimerkiksi aineiston kylläntymistä ja yleistyksen tekemistä kriteereinä aineiston riittävyydelle. Ensimmäisessä on kysymys siitä, että “aineistoa on riittävästi, kun uudet tapaukset eivät tuota enää mitään tutkimusongelman kannalta uutta tietoa.”(ibid.) jälkimmäisessä taas siitä, että aineiston käsitteellistäminen ja tulkitseminen mahdollistavat mielekkäiden yleistysten tekemisen.(emt., 60-68.)

Valitsemassani aineistossa kylläntyminen ja mielekkäiden yleistysten tekeminen onnistuu hyvin, vaikkakin afrikkalaisilta verkostoilta olisin toivonut enemmän aineistoa. Esimerkiksi Darfur Consortium on julkaissut ainoastaan kaksi omaa pidempää raporttia, ja heidän osaltaan raportteja olisi toivonut määrällisesti enemmän. Darfur Consortiumin raporteista tehdyt tulkinnat ovat kuitenkin huomattavan yhdensuuntaisia muiden edunvalvontaverkosten raporteista tehtyjen tulkintojen kanssa, mikä lisää aineistosta tehtyjen yleistysten luotettavuutta. Human Rights Watchin ja Save Darfuriin raportit ovat sen sijaan tutkittavien ilmiöiden suhteen keskenään niin ylikylläntyneitä (eli saman järjestön eri raportit noudattavat hyvinkin orjallisesti samaa tarinallista rakennetta), että pienempikin

määrä raportteja olisi ollut selkeästi riittävää samojen johtopäätösten tekemiseen – näiden kohdalla päätin kuitenkin ottaa analyysissä huomioon suuremman määrän raportteja kuin olisi ollut tarpeellista. Pieniä keskinäisiä eroavaisuuksia lukuunottamatta aineisto antaakin kokonaisuudessaan vahvoja viitteitä järjestöjen toimintaa ohjaavista normeista.

5. LAADULLISEN TUTKIMUKSEN MENETELMÄT JA NARRATIIVINEN MENETELMÄ

Aiemmin käsittelemäni käsitteet, etenkin normi, ihmisoikeuksiin ja suvereniteettiin liittyvät normit ja ylikansalliset edunvalvontaverkostot muodostavat perustan edunvalvontaverkostojen näkemysten tulkinnalle. Verkostojen raporttien tulkintaan tarvitsen kuitenkin apuvälineeksi vielä jotakin laadullisen tutkimuksen menetelmää. Periaatteessa mahdollisuuksia olisi ollut useita, kuten esimerkiksi diskurssianalyysi, retoriikan tutkimus tai sisällönanalyysi. Olen kuitenkin päätenyt käyttämään narratiivista tutkimusotetta, koska Hayden Whiten näkemyksiin perustuva käsitys historiallisen tiedon luonteesta sopii erinomaisesti tutkimustehtävääni. Käsittelemäni raportit ja poliittiset kannanotot ovat nimittäin lähellä historiallisen tiedon tuotantoa.

Mielenkiintoisen historiallisen tiedon merkityksestä ihmisoikeusjärjestöjen toiminnassa tekee kysymys tiedon luotettavuudesta. Peter Haas, joka on käsitellyt episteemisten yhteisöjen (asiantuntijatieta tuottavien yhteisöjen) toimintaa, on esimerkiksi todennut että episteemiset yhteisöt eroavat intressiryhmistä siinä, että yhteisöjen edustajat jakavat yhteiset kausaaliset oletukset. He ovat siis suhteellisen yhtä mieltä tiedon uskottavuuden kriteereistä. Jos episteemiset yhteisöt kohtaavat poikkeamia, jotka horjuttavat heidän uskoaan omiin perusteltuihin näkemyksiinsä, he yleensä vetäytyvät poliittisista keskusteluista, toisin kuin intressiryhmät. (Haas 1992, 18.) Haasin mukaan intressiryhmät ovat siis vapaampia poliittiseen toimintaan, koska heidän toimintatapansa ovat vähemmän tieteellisiä.

Koska yksi verkostojen toimintatavoista on kuitenkin tiedon strateginen käyttö, (Keck & Sikkink 1998,

16.) nousee tiedon uskottavuus myös olennaiseksi kysymykseksi. Esimerkiksi ihmisoikeusjärjestöt nimittäin toteuttavat käytännössä erilaisia tiedonhankinnan menetelmiä. Keck ja Sikkink esimerkiksi puhuvat rikosteknisestä tai oikeuslääketieteellisestä ihmisoikeustiedon tuottamisen tavasta (*human rights forensic science*), jossa pyritään selvittämään tapaukset ja käyttämään aineistoa todisteena tapahtumista. Tämä tapa ei ollut tieteellisessä käytössä uusi, mutta se otettiin ihmisoikeusjärjestöjen käyttöön ensimmäistä kertaa vasta Argentiinan sotilasjuntan tekemisiä selvitettäessä. (Keck & Sikkink 1998, 109-110.) Mikäli luotettavuus on olennainen kysymys, verkostojen on tällöin pystyttävä uskottelemaan, että se, jota he väittävät tapahtuneeksi, on myös oikeasti tapahtunut – milloin olemme erittäin lähellä historiallisen tiedon tuotantoa.

Käsittelen Whiten näkemystä historiallisen tiedon tuotannosta ja tämän yhteyksiä normatiivisuuteen tässä luvussa. Ennen Whiten ajatuksiin tutustumista on kuitenkin hyvä aloittaa narratiivisesta tutkimuksen ominaispiirteistä. Ensiksi, narratiivinen tutkimus on tutkimustavaltaan laadullista tutkimusta erotuksena määrälliseen, asioiden välisiä kausaalisuhteita tutkivaan tutkimusotteeseen. Toiseksi kyseessä on hyvin laaja kirjo erilaisia tekstien tai muiden kulttuuristen tuotteiden tarinallisuudesta kiinnostuneita tutkimusotteita, joilla on sekä yhtenäisyyksiä mutta myös eroavaisuuksia. Narratiiviseen tutkimusotteeseen sitoutumalla on myös erilaisia seurauksia tiedontuotannon kannalta. Mutta ensiksi on syytä tutustua laadulliseen tutkimukseen.

5.1. Laadullisesta tutkimuksesta

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimustavan ohella toinen pääasiallisista tutkimussuuntauksista. Se juontuu monenlaisista aatevirtauksista, joista tärkeitä on esimerkiksi hermeneutiikka, fenomenologia ja analyyttinen kielifilosofia. Sosiaalitieteissä kvalitatiivisten menetelmien käyttö yleistyi 1970-luvulla. (Eskola & Suoranta 1998, 25-26.) Pertti Tötön mukaan laadullisesta tutkimuksesta on tullut jo niinkin valtavirtaa, että nykyään suurin osa yhteiskuntatutkimuksesta on laadullista ja vain pieni vähemmistö määrällistä. (Töttö 2000, 10.) Pertti Alasuutarin mukaan nämä kaksi tapaa tehdä tutkimusta nähdään usein turhaan vastakkaisina, vaikka niillä onkin tutkimustapoina paljon yhteistä. Kaikella tieteellisellä ja yhteiskuntatieteellisellä tutkimuksella on nimittäin jaetut periaatteet, kuten pyrkimys loogiseen järkeilyyn ja objektiivisuuteen

siinä mielessä, että tutkijat luottavat aineistoonsa omien henkilökohtaisten mielipiteidensä ja arvojensa sijaan. (Alasuutari 1995, 6-7.)

Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteenä on se, että se ei perustu pelkästään tilastollisiin suhteisiin eri muuttujien välillä – tapahtumafrekvenssit, eli se kuinka usein jokin asia tapahtuu jonkin toisen asian kanssa, eivät ole laadullisessa tutkimuksessa merkittäviä. Siinä missä määrällisen tutkimuksen tarkoituksena on etsiä keskimääräisiä suhteita havaittujen yksikköjen ja erilaisten muuttujien välillä, laadullisessa tutkimuksessa tietoa tulkitaan yleensä kokonaisuuksina. Laadullisen tutkimuksen aineiston ajatellaan muodostavan yhden loogisen kokonaisuuden. Sen sijaan tilastollisia todennäköisyyksiä ei useimmiten hyväksytä todisteksi. Usein tämä johtuu jo siitä laadullisen tutkimuksen ominaispiirteestä, että sen havaintoyksikköjen määrät (esim. haastateltujen henkilöiden määrä) ovat niin pieniä, etteivät aineistosta saadut tulokset ole tilastollisesti merkittäviä. (emt, 7, 11-12) Laadullinen analyysi etenee tilastoyksiköiden tarkastelun sijaan siten, että aineistossa olevat raakahavainnot yhdistetään yhtenäiseksi näkökulmaksi, ja sitten tulkitaan aineistomateriaalia yhden yksittäisen ilmiön suhteen. Sen pyrkimyksenä on antaa tulkitseva selitys tutkittavalle ilmiölle. (emt., 13-18.)

Määrällinen ja laadullinen tutkimus eivät ainoastaan perustu erilaiseen aineistoon, vaan erilaisilta aineistoilta voidaan kysyä myös erilaisia kysymyksiä. Näiden tutkimusotteiden erot eivät kuitenkaan rajoitu ainoastaan erilaisiin kysymyksiin, vaan tutkimusotteiden välillä on myös eräs kiistakysymys tutkimusotteiden tuottamien selitysten luonteesta. Tämä miksi-kysymyksen esittämistä koskeva kiistakysymys ei ole siinä mielessä mitenkään välttämätön, että kaikki tutkijat (esimerkiksi Alasuutari) eivät koe kysymystä ongelmana. Sen sijaan esimerkiksi Pertti Töttö on sitä mieltä, että vaikka laadullinen tutkimus voikin vastata joihinkin kysymyksiin, niin miksi-kysymyksiin se ei voi vastata. Koska tutkielmani lähestymistapa pohjautuu kansainvälisen politiikan konventionaaliseen konstruktionismiin (Finnemore & Sikkink 1998; Keck & Sikkink 1998.), mikä voi kysyä sekä miksi-että miten-kysymyksiä, ja koska miksi-kysymykset ovat tutkielmassa varsin mielenkiintoisia, on hyvä tutustua tähän kiistakysymykseen laadullisen ja määrällisen tutkimusotteen välillä.

Pertti Tötön mielestä kvalitatiivinen tutkimus ei nimittäin voi vastata miksi-kysymyksiin, koska miksi-

kysymyksiin vastaaminen vaatii kausaalista selittämistä. Tötön mukaan jos nimittäin halutaan selittää kausaalisuhteita, niin “välttämättöminä ehtoina sille, että X on Y:n kausaalinen syy, mainitaan aina, että X ja Y korreloivat (vaihtelevat yhdessä), että X edeltää ajallisesti Y:tä ja että niiden välinen korrelaatio ei johdu jonkin kolmannen tekijän vaikutuksesta niihin molempiin.” Tötön mukaan kvalitatiivinen tutkimus ei voi selvittää ensimmäisestä ehdosta. (Töttö 2000, 78.) Alasuutarin mukaan tulkitsevan selityksen antamisessa ei kuitenkaan ole kysymys kausaalisesta selityksestä, vaan “ymmärtävästä selityksestä eli asian ymmärrettäväksi tekemisestä”. (Tähän Alasuutari 1999.) Tätä argumenttia Töttö ei kuitenkaan aivan täysin hyväksy. Hän myös toteaa, että kyseessä on kuitenkin tieteenfilosofian pitkäaikainen kiistakysymys. (Töttö 2000, 92-101.)

Vastaavasta ongelmasta on Thomas Rissen mukaan käyty keskustelua myös kansainvälisen politiikan rationalististen ja konstruktionististen lähestymistapojen välillä sekä myös konstruktionististen lähestymistapojen sisällä ilman, että kysymyksestä olisi olemassa lopullista vastausta. Tämän keskustelun kohteena on ollut kysymys siitä, mikä erottaa kausaalisen ja tulkitsevan (Rissen käyttämä termi tässä yhteydessä *constitutive*) selityksen toisistaan. (Risse 2002, 598-599.)

Kiistasta on mahdollista toki valita myös molemmat näkökannat huomioonottava versio. Kuten Eskola ja Suoranta kirjoittavat: “Kumpikin tapa toteuttaa tieteen kutsuttua toimintaa käyttäen omanlaisiaan vakuuttamisen strategioita ja kielellisiä konventioita, jotka määrittävät sen mitä tieteenks milloinkin nimitetään.” (Eskola & Suoranta 1998, 21.) Näinpä voikin olla vain järkevää hyväksyä se, että kyse on vain tieteen paradigmoista. Laadullisen tutkimuksen sisällä myös miksi-kysymyksiin vastaaminen on mahdollista ymmärtävän selityksen avulla, kun taas määrällistä tutkimusta tekevät tutkijat eivät tätä välttämättä hyväksy.

Toisin sanoen ymmärtävän selityksen tieteellinen arvo ei ole mitattavissa sen mukaan, kuka pystyy löytämään teorialleen parhaan korrelaatiokertoimen, vaan kyse on pohjimmiltaan esitettyjen perustelujen uskottavuudesta. (katso myös Eskola ja Suoranta 1998, 217-220.) Kvalitatiivista tutkimusta tekevät konstruktionistit eivät kilpailekaan välttämättä paremmilla korrelaatiokertoimilla, vaan myös sillä kenellä on uskottavimmat ymmärtävät selitykset ja paremmat perustelut tutkittaville

ilmiöille.²²

5.2. Narratiivisen tutkimusotteen luonne ja ominaisuudet

Narratiivisuudessa ei ole kyse mistään yhdestä yksittäisestä tutkimusmenetelmästä, vaan pikemminkin suuresta joukosta erilaisia kertomuksellisia tutkimusmenetelmiä. Kaikille tarinallisuuden ulottuvuuksille on kuitenkin yhteistä tarinallinen merkitysrakenne ja yleensäkin kielen olemuksen problematisoiminen. (Hänninen 2003, 14, 30.)

Tutkimusmenetelmänä narratiivinen tutkimus antaa mahdollisuuden kertomusten merkitysrakenteiden tarkastelemiseen, ja se onkin usein hyödyllinen tarkasteltaessa eri tarinoiden välisiä yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. Narratiivit ovat kuitenkin 'vain' eräänlainen tutkimuksen apumenetelmä, koska tutkimusaineiston järjestäminen narratiivisten menetelmien avulla ei ole vielä sinänsä tutkimustulos. Narratiivit antavat kuitenkin mahdollisuuden käsitellä tarkasteltavana olevia kertomuksia sellaisella tavalla joka tuottaa erilaisia tuloksia kuin pelkät tekstit. (Alasuutari 1995, 75-77.)

Narratiiviset tutkimusmenetelmät ovat osa niinsanottua yhteiskuntatieteiden kielellistä käännettä, minkä mukaan kieltä ei enää pidetä neutraalina välineenä, joka ainoastaan heijastaa sosiaalista todellisuutta, vaan joka myös luo todellisuutta. Tämän vuoksi “kielellistä todellisuutta on alettu käsitellä omana maailmanaan.” (Hänninen 2003, 14.) Kielellinen käänne juontaa juurensa Ludwig Wittgensteinin *Tractatus*-teokseen, jossa Wittgenstein erotteli toisistaan loogisen päättelyn ja sen suhteen maailmaan, luoden siten mahdollisuudet sekä sellaiseen tulkintaan, että kieli vastaa täysin todellisuutta (positivistinen ajatus) että siihen että kieli ei vastaa ollenkaan todellisuutta (poststrukturalistinen ajatus), ja moniin tulkintoihin näiden ajatusten välillä. Mikäli tieteessä luovutaan ajatuksesta, että kieli vain kuvaa todellisuutta, ja aletaan ajatella että kieli että todellisuus muovaavat toisiaan, edellyttää se myös, että kielestä tulee myös analyysin kohde. (Fierke 2002, 333-341.)

Kielen problematisoinnin sisällä on mahdollista ottaa hyvin monenlaisia narratiivisen tutkimuksen positioita. Näitä voi ajatella myös suhteessa totuuden korrespondenssiteoriaan, eli ajatukseen siitä että väitteet ovat totta jos ja vain jos ne ovat yhtäpitäviä todellisuuden kanssa. Siinä missä

²² Tästä ajatuksesta kiitos Ingo Petersille. Ajatuksen alkuperäinen esittäjä lienee kuitenkin Thomas Risse.

poststrukturalistinen narratiivinen tutkimus voi väittää, ettei narratiiveilla ei ole mitään todellisuuteen, koska on mahdotonta verrata sanoja ja ei-sanoja keskenään, toiset kertomuksien tutkijat olettavat että todellisuuden ja kertomusten välillä on yhteys. (Czarniawska 2004, 12-14. Katso myös Shenhav 2006.) Voikin ajatella, että yhteistä eri narratiivisilla tutkimusmenetelmillä on irtautuminen äärimmäisestä positivismista, koska kertomuksilla on, ainakin kontekstistaan irrotettuna, periaatteessa loputon määrä erilaisia tulkintoja. (Hänninen 2003, 32.)

5.2.1. Hayden Whiten sijoittuminen narratiivisten tutkimusotteiden kenttään

Tässä tutkielmassani hyödyntämäni Hayden White kuuluu niiden narratiivitutkijoiden joukkoon, jotka ovat pyrkineet hahmottamaan todellisuuden ja kertomusten välisiä suhteita. White pyrki teksteissään arvostelemaan sitä perinteistä historiantutkimuksen tapaa, jossa historioitsija nähtiin vain neutraalina historiallisten tapahtumien dokumentoijana, eikä samalla otettu huomioon sitä että historioitsijakin tekee valintoja tapahtumia tulkitessaan. Whiten esittäminen ajatusten vuoksi häntä syytettiin historiantutkimuksen piirissä myös äärimmäisestä relativismista, eli siitä että hän näkisi kaikki historian tulkinnat aivan yhtä legitiimeinä. (Nyyssönen 2008, 87-95.)

Hayden Whiten kohdalla kyse on narratiivisen tutkimuksen suuntauksesta, jonka tarkoituksena on käsitellä historiallisen tiedon luonnetta ja pyrkiä samalla pohtimaan historiantutkijoiden tekemiä metodologisia sitoumuksia. Vilma Hänninen erottelee tämän Whiten avaaman historiatiedosta ja “elämän ja tarinan suhteesta” kiinnostuneen tutkimussuunnan esimerkiksi narratologiasta, jonka tarkoituksena on ollut “kertomusten yleisen syvärakenteen ja universaalien kieliopin etsintä” sekä sosiolingvistiikasta, jossa ollaan oltu kiinnostuneita “tavallisten ihmisten omasta elämästään kertomien suullisten tarinoiden kertomuksellisesta rakenteesta”. (Hänninen 2000, 16-19.)

Heino Nyyssösen mielestä Whiten kirjoitukset on mahdollista nähdä kritiikkinä naiivia positivismia kohtaan – tämän näkemyksen mukaan Whiten tarkoituksena on pikemminkin ollut lisätä tietoa historian menetelmistä ja siten kyseenalaistaa sen tavan jolla historiantutkimusta tehtiin. Hänen tarkoituksenaan ei siis ollut kyseenalaistaa suhdetta kertomusten ja todellisuuden välillä (eli totuuden korrespondenssiteoriaa), vaan kyseenalaistaa pikemminkin se, että historiantutkimuksen vallitseva

tapa nähdä kyseinen suhde olisi oikea tapa ajatella tätä suhdetta. (Nyysönen 2008, 87-95. Tämä näkökulma käy mielestäni ilmi myös Whiten *Metahistoryn* esipuheessa. White 1977, ix-xii.)

Historian lisäksi narratiivinen tutkimus on lähellä myös politiikkaa, ja se voi olla apuna politiikan tutkimuksessa. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, miten Pertti Alasuutari on esitellyt narratiivisen tutkimusotteen käyttämistä apuvälineenä valtion tuottaminen komiteapapereiden tutkimisessa. Tällöin on mahdollista kiinnittää huomiota erityisesti niihin kohtiin jotka ovat kiinnostavia, kuten komiteapapereiden suhteen niihin kohtiin joissa nykyinen tilanne esitellään ja toisaalta kohtiin joissa toimenpidesuosituksia esitellään ja oikeutetaan. Jotta materiaalin määrää voidaan jotenkin hallita, ne osat raporteista jotka esittelevät yksityiskohtaisempia teknisiä kuvailuja ohjelmista ja toimenpidesuosituksista voidaan ohittaa. Sen jälkeen on mahdollista tarkastella raporttien oikeuttamisen tarinallista logiikkaa – kuinka ne mahdollisesti aloittavat määrittelemällä nykyisen tilanteen, jatkavat määrittelemällä taustallaolevat ongelmat, sitten esittelevät mahdolliset ratkaisut ja lopulta oikeuttavat ratkaisujen järkevyyden. (Alasuutari 1995, 78.)

5.3. Hayden Whiten historian kritiikki

Hayden Whiten ajatukset ovat erityisen mielenkiintoinen edunvalvontaverkostojen tuottamia raporteja ja poliittisia kannanottoja tarkasteltaessa, koska ne ovat niin lähellä historiallisen tiedon tuotantoa. Koska verkostojen toimintaperiaatteisiin kuuluu vaihtoehdoisen tiedon tuottaminen ja sen strateginen käyttö, (Keck & Sikkink 1998, 16.) verkostojen merkitys poliittisena toimijana riippuu ainakin osittain siitä, miten luotettavaa tietoa he tuottavat. Mitä White sitten sanoo historiallisesta tiedosta?

Teoksissaan Hayden White kritisoi perinteistä historiankäsitystä, jonka mukaan historioitsija on vain historiallisten tapahtumien neutraali dokumentoija. Tämän perinteisen käsityksen mukaan historiallinen tarina on historiallisen tiedon luonteva ja oikea dokumentointitapa; kun historioitsija on löytänyt todistusaineistoon pohjautuvan näkemyksen tapahtumien kulusta, kyse on enää näiden tapahtumien raportoinnista. Raportointiin historioitsija käyttää tarinamuotoa, jota ei pelkästään nähdä hyväksyttynä raportointitapana mutta myös sopivana tapana historiallisen tiedon raportointiin. Historiallisen tiedon

nähdään tämän näkemyksen mukaan eroavan täysin fiktiivisistä kerronnasta siinä, että historiallisen kertomuksen kohteena on todelliset tapahtumat eivätkä fiktiiviset tapahtumat. (White 1987, 169-170.) Tämä jaottelu ei kuitenkaan Whiten mukaan ole aivan oikea, koska historioitsija tekee valintoja siinä missä proosankirjoittajakin.

Historiallisen tapahtuman käsite vaatii tässä yhteydessä selvennystä. Kuten Whiten esityksestä käy ilmi, historiallinen tapahtuma on siis jotakin jonka historiankirjoittaja haluaa uskotella tapahtuneen – ilman uskotteluahan esitys jäisi puhtaaksi fiktioksi. Tämä määritelmä on siis erotettava siitä, että onko viitattu tapahtuma tapahtunut oikeasti vai ei, historiallisen tiedon legitimitettiin kun syntyy viittauksista oikeiksi uskoteltuihin tapahtumiin erotuksena fiktion, jossa uskotellaan että tapahtumat *eivät* ole oikeasti tapahtuneet. Toisaalta käsite on myös erotettava tapahtumien tulkinnasta tai niiden merkityksellistämisestä. Historiallisen tapahtuman merkityksellistämisen prosessi johtaa historiallisiin narratiiveihin.

Mitä on sitten tapahtumien merkityksellistäminen? Whiten mukaan historialliset tapahtumat eivät puhu itsestään eli sisällä erityisiä sisäisiä merkityksiä, vaan historioitsija luo merkityksen historiallisille tapahtumille käyttämänsä juonen avulla. Juonen White määrittelee rakennesuhteiksi, jolla tapahtumille annetaan sellainen merkitys jonka avulla ne on mahdollista tunnistaa yhtenäisen kokonaisuuden osiksi, ja se sitoo tapahtumat toisiinsa. Nämä valinnat ovat myös Whiten mukaan sidoksissa siihen sosiaaliseen järjestelmään, josta kerrotaan, mikä antaa mahdollisuuden arvostella (moraalisesti) niitä tapahtumia joita tarina koskee. White kysyykin retorisesti, että onko tarinankerronta ollenkaan mahdollista ilman moralisointia? (White 1987, 4-9, 14, 25.) Jos ja kun se, mitä pidetään sopivana yhteisössä, määrittää juuri yhteisön normit (Finnemore & Sikkink 1998, 251.), on historiallisen tiedon tuotannolla ja normeilla selvä yhteys.

Toinen merkittävä historioitsijan valinnan kohde on valittu argumentoinnin tapa, joita White määrittää neljä erilaista; formistinen, organistinen, mekanistinen ja kontekstualistinen. Formistinen argumentointitapa perustuu tarkkaan kuvailuun, eikä siinä välttämättä sidota tapahtumia välttämättä mihinkään laajempiin yhteyksiin. Sen sijaan organistisessa argumentointitavassa olennaista on mikro- ja makrotasojen välinen vuorovaikutus; yksilöt ovat tärkeitä oikeastaan vain suhteessa niihin

periaatteisiin ja ideoihin, joihin ne viittaavat. Mekanistinen argumentointitapa taas redusoi, eli sen pyrkimyksenä on löytää historiallisten tosiasioiden taustalla vallitsevat kausaalilait. Kontekstuaalinen argumentoinnin tapa taas paljastaa ne toiminnalliset yhteydet, mikä tapahtumilla on toisiin tapahtumiin. (Nyyssönen 2008, 90-92.; White 1977, 11-21.) Näistä itseni kannalta olennaisia on kaksi ensimmäistä eli formistinen ja organistinen.

Formistinen argumentoinnin tapa pyrkii tunnistamaan historiallisten kohteiden ainutlaatuiset ominaisuudet. Formistille selitys on täydellinen, kun kohteet on tunnistettu, niiden luokat ja ominaisuudet on tunnistettu ja nimetty. Historiallisen selittämisen tavoite on siis hävittää kohteista sellaiset samankaltaisuudet, jotka näyttävät tekevän niistä samankaltaisia muiden kohteiden kanssa. Formistiselle argumentoinnin tavalle kiinnostavaa on siis ainutlaatuiset tapahtumat sinänsä, eivät laajemmat kehykset johon selityksen voisi myös asettaa. (White 1977, 14.)

Organistinen argumentoinnin tapa taas pohjautuu mikro- ja makrotasojen vuorovaikutukseen. Sitä käyttävä historioitsija pyrkii näkemään yksittäiset oliot osina prosessissa, jotka johtavat sellaisiin kokonaisuuksiin jotka ovat joko suurempia tai laadullisesti erilaisia kuin osiensa summa. Tätä argumentointitapaa käyttävät historioitsijat ovat kiinnostuneempia olioita integroivien prosessien kuvaamisessa, kuin eri olioiden kuvaamisessa. Tähän tapaan kirjoitettu historia on usein kirjoitettu suhteessa siihen päämäärään, johon historia näyttää pyrkivän. (emt., 15-16.) Aineistossani tämä yhteys ilmenee esimerkiksi siten, että yksittäiset raportoituvat tapahtumat selitetään suhteessa esimerkiksi laajamittaisiin ihmisoikeusloukkauksiin tai kansanmurhaan. Palaan tähän kysymykseen tarkemmin aineiston analyysissä.

Mekanistinen argumentointitapa ei toimi organistisen argumentoinnin tapaan alatasolta ylätasolle, vaan päinvastoin ylätasolta alatasolle. Sen tarkoituksena on löytää tapahtumien taustalla olevat kausaalilait. Mekanistinen selitystapa on siinä samanlainen organistisen selitystavan kanssa, että siinäkin yksittäiset ilmiöt ovat sinänsä vähemmän tärkeitä, mutta historioitsijalle tärkeintä on esittää se, mitä historiallisia lakeja yksittäiset tapahtumat noudattavat. Hän on saavuttanut tarkoituksensa silloin, kun hänen selityksensä on yhtä aukoton kuin tapa, jolla fysiikan oletaan kuvaavan luonnonlakeja. (emt., 16-17.)

Kontekstualisoiva selitystapa haluaa sen sijaan selittää historiallisia prosessia sijoittamalla ne omaan tapahtumakontekstiinsa. Se, miksi tietyt tapahtumat tapahtuivat niin kuin ne tapahtuvat on selitettävissä paljastamalla millaiset erityiset suhteet niillä oli muihin tapahtumiin silloisessa historiallisessa tilanteessa. Siinä missä formistille historialliset kohteet olivat ainutlaatuisia, kontekstualistille olioiden suhteet toisiinsa on tärkeitä. Kontekstualismissa on kysymys erilaisten historiallisten prosessien seuraamisesta ja tapahtumien selittämisestä niiden avulla. (emt., 17-18.)

5.3.1. Historiallisten narratiivien ja normien välisestä suhteesta

Jotta asia ei jäisi aivan ilmaan, on tarpeellista pohtia ihmisoikeusraporttien historiallisen kertomustavan ja normien välistä suhdetta. Vaikkakin yhteys historiafilosofisen keskustelun ja ylikansallisten edunvalvontaverkostojen ihmisoikeuskannanottojen välisestä suhteesta saattaa vaikuttaa ensialkuun kaukaiselta, ovat ne varsin lähellä historiakerrontaa. Niiden pohjana nimittäin on konkreettiset historialliset tapahtumat Darfurissa, joiden perusteella erilaisia ihmisoikeuksien suojeluun pyrkiviä toimenpiteitä voidaan legitimoida.

Historialliset tapahtumat eivät kuitenkaan puhu toimenpiteiden puolesta tai vastaan itsestään. Jotta ulkopuolisten toimijoiden puhe ihmisoikeuksia suojelevista toimenpiteistä olisi ylipäättään mielekästä, on historialliset tapahtumat välttämätöntä merkityksellistää tavalla, jossa ihmisoikeustilanne ei merkittävästi parane ilman toimenpiteitä. Samalla tavoin voisi jopa väittää, että tämäntyyppisten toimenpiteiden äärimmäinen muoto, humanitaarinen interventio, on oikeastaan määritelmällisesti aina tekemisissä historiatiedon kanssa, koska se on vastaus konkreettisiin laajamittaisiin ihmisoikeusloukkauksiin – tämä edellyttää tiettyntyyppisiä tapahtumia, ja aivan erityisesti ihmisoikeusloukkauksien tulkintaa laajamittaisina ihmisoikeusloukkauksina.²³

Darfurin tapauksessa useat erilliset tapahtumat, jotka on mahdollista esittää ihmisoikeusloukkauksina²⁴

²³ Tämän ajatuksen löytämisessä itseäni on auttanut Lene Hansen. Hansen 2006.

²⁴ Muotoilu on kapulakielinen, mutta jos viittaisin näihin suoraan ihmisoikeusloukkauksina olisin itse jo merkityksellistänyt asian jollain tavalla. Tässä yhteydessä ihmisoikeusloukkaus tai kansanmurha on nimittäin edunvalvontaverkostojen tekemä tulkinta historiallisista tapahtumista.

(poltetut kylät, tapetut henkilöt jne.) ja hallituksen toimenpiteet tilanteessa (esimerkiksi oikeusprosessit Sudanissa syyllisten tuomitsemiseksi jne.) on mahdollista esittää useiden erilaisten narratiivien avulla. Asian voi esittää täysin formistisesti ilman, että historiallisia tapahtumia sidotaan mihinkään makrotason kehykseen ja ilman, että sillä esitetään olevan mitään erityisiä poliittisia vaikutuksia. Tällainen kerrontatapa voisi esimerkiksi vain todeta, että “Kylä vain palaa Darfurissa.”²⁵

Kerronnan strategia voi kuitenkin olla myös organistinen: kokonaan toinen strategia on esittää historiallisten tapahtumien merkitys kuten Save Darfur, että palavat kylät ovat osa kansanmurhaa, (esim. Save Darfur 2007S; Save Darfur 2007U.) hallituksen tietoista politiikkaa jonka tarkoituksena on tiettyjen etnisten ryhmien hävittäminen. Samalla tavoin jokin hallituksen kantaa myötäilevä taho voisi muodostaa tulkinnan samoista tapahtumista siten, että kyse on täysin legitiimistä sodasta kapinallisia vastaan ja jos jokunen kylä siinä sivussa palaakin tai jotkut ihmiset kuolevat niin kyse on joko kapinallisista tai vain sivullisista uhreista joihin saa rajoitetussa määrin kohdistaa sotatoimia. Viimeisissä kahdessa tapauksessa kyse on samoista tapahtumista, mutta kahdesta erilaisesta narratiivista, jotka perustellaan viittaamalla kahteen erilliseen tapahtumien merkityksellistämisperusteeseen.

Kuten totesin jo aiemmin, tämä historiallisten tapahtumien merkityksellistäminen kietoutuu yhteen kansainvälisen politiikan normien kanssa. Tarkemmin sanottuna kyse on kansainvälisessä yhteisössä hyväksytystä sisäisen puuttumattomuuden normista. Se rajoittaa poliittisten toimijoiden mahdollisuuksia puuttua valtioiden sisäisiin asioihin. (Finnemore & Sikkink 1998, 264; Buzan 2004, 184.) Jotta tämäntyyppisen normin kieltäminen olisi ylipäättään mahdollista, vaatii se Mervyn Frostin mukaan erillistä selvitystä. (Björkdahl 2002, 19.) Tässä tapauksessa selonteko on annettava, koska mahdolliset toimenpidevaihtoehdot rikkovat sisäisen puuttumattomuuden normia. Erityinen peruste, joka ihmisoikeusraporteissa annetaan, perustuu viittauksiin historiallisiin tapahtumiin, ja niiden merkityksellistämiseen organistisen argumentointitavan avulla – esimerkiksi ihmisoikeusloukkauksiksi.

---

25 Todellisuudessa tällainen merkityksellistämistapa on aivan äärimmäisen poliittinen.

5.4. Teoreettiset ongelmat normien tutkimisessa Whiten narratiivikäsitteiden avulla

Miten sitten Buzanin käsitys kansainvälisestä yhteisöstä, kansainvälisen politiikan konventionaalisen konstruktionismin normikäsite ja Hayden Whiten kirjoituksista lähtevä narratiivinen tutkimusote sopivat yhteen? Tämä avaa kaksi tärkeää kysymystä: Missä mielessä normeja on mahdollista tutkia ylikansallisten edunvalvontaverkostojen ihmisoikeusraporteista ja kannanotoista, ja minkälaisia ristiriitoja sisältyy normikäsitteen ja narratiivisen tutkimusotteen välille? Ensimmäinen kysymys on todellisuudessa vähemmän ongelmallinen, jälkimmäiseen on taasen suhteellisen vaikea (ellei mahdotonta) antaa mitään lopullista vastausta.

Mitä ensimmäiseen kysymykseen tulee, pidän sitä melko vähän ongelmallisena, koska narratiivista tutkimusotetta on käytetty jopa ihmisen sisäisten psykologisten prosessien tutkimiseen. Esimerkiksi Vilma Hänninen on väitöskirjassaan pohtinut ihmisten kertoman sisäisen tarinan ja heidän oman ajattelunsa välistä suhdetta, ja vaikka hän kokeekin tämän monin tavoin ongelmallisena, niin ei kuitenkaan niin ongelmallisena etteikö narratiivisen tutkimusotteen avulla voisi saada tietoa ihmisen psykologisista prosesseista. (Hänninen 2000, 28-30.) Mitä taas tulee edunvalvontaverkostojen mielipiteisiin, niin ne ovat, Thomas Rissen argumenttiin palatakseni, juuri näiden toimijoiden tapa tehdä politiikkaa (Risse 2000, 20.), jolloin normeja on mahdollista löytää juuri poliittisesta puheesta. Tässä yhteydessä kannattaa muistaa myös Finnemoren ja Sikkinkin argumentti, että normeja on mahdollista löytää juuri tarkastelemalla poliittista puhetta. (Finnemore ja Sikkink 1998, 252.)

Minkälaisia ristiriitoja sitten sisältyy englantilaisen koulukunnan sekä Keckin, Finnemoren ja Sikkinkin normikäsitteiden yhdistämiseen Whiten narratiivikäsitteiden? Ristiriita aiheutuu siitä, että molemmat käsitteet pohjautuvat hieman erilaiseen käsitykseen tieteellisen tiedon tuotannosta. Kyse on myös toistettavuuden ongelmasta, joka on jo muutenkin erittäin pulmallinen asia ihmistieteissä - ihmistieteissä kun ei esimerkiksi ole yleensä ottaen mahdollisuuksia samanlaisiin kontrolloituihin ja toistettaviin koekäytelmiin kuin luonnontieteissä. (Eskola & Suoranta 1998, 230.)

Ensinnäkin Keckin, Finnemoren ja Sikkinkin näkemys normeista on varsin lähellä positivismia, koska

heidän (vuoden 1998) teksteissään uskotaan monien muiden konventionaalisten konstruktionistien tavoin vahvasti objektiivisen tiedon saavuttamisen mahdollisuuteen esimerkiksi normeista tai siitä, miksi erilaiset toimijat noudattavat normeja. Heidän kohdallaan tässä näkemyksessä on kuitenkin myös mielenkiintoisia ristiriitoja, koska he myös väittävät sellaisten ilmiöiden olemassaoloon, joita ei voi suoraan havaita (esimerkiksi väittämällä, että sellaiset normit joista ei puhuta voivat olla silti äärimmäisen vahvoja normeja). Itse asiassa Keck, Finnemore ja Sikkink menevät vielä astetta pidemmälle pitämällä mahdollisena, että ideat voivat olla jopa materiaalisia rakenteita merkittävämpiä toiminnan selittäjiä samalla, kun heidän oma mittaustapansa (koska normeja tutkiessa tutkitaan pitkälti heijastumia, puheeseen jätettyjä 'jälkiä') suosii selkeästi materiaalisia rakenteita. Myös Buzanin näkemykset kysymyksestä ovat ristiriitaisia. Pohtiessaan englantilaisen koulukunnan paikkaa yhden objektiivisen teorian ja sellaisten useiden teorioiden välillä, joista kaikki olisivat keskenään tasa-arvoisia, Buzan ei halua asettaa itseään oikein kumpaankaan leiriin, vaan pitää molempia vaihtoehtoja epätäydellisinä. (Buzan 2004, 25-26.)

Narratiiveja taas luonnehtii analyysitapana se, että teksteille voidaan niiden avulla esittää useampia tulkintoja, jotka voivat olla aivan yhtä oikeita. Sen vuoksi se on ainakin jossain määrin subjektiivinen analyysitapa. (Katso esim. Hänninen 2000, 32.) Vaarana on tietenkin äärimmäinen relativismi, josta Whiteakin on syytetty - että kaikki esitetyt tulkinnat ovat tämän näkemyksen mukaan yhtä oikeutettuja. (katso Nyyssönen 2008, 94.) Ja jos edunvalvontaverkostojen mielipiteitä voi edes teoriassa tulkita monilla eri tavoilla, niin tuloksena tulee mahdollisesti monia eri tulkintoja edunvalvontaverkostojen ihmisoikeuskäsityksistä ja ihmisoikeus- ja suvereniteettin liittyvien normien vahvuudesta.

Narratiivinen analyysitapa on siis, muiden laadullisten tutkimustapojen ohella, subjektiivinen siinä mielessä, että se ei ole täysin riippumaton tulkitsijasta. (katso esim. Eskola & Suoranta 1998, 20-22.). Olisi kuitenkin eri asia väittää, että näiden kahden lähestymistavan avulla saadut tulokset olisivat täysin mielivaltaisia. Pikemminkin tutkimus on mahdollista toteuttaa niin, että tutkimuksen lopputulos on suhteellisen objektiivinen suhteessa valittuihin lähtökohtiin.

Tällöin tulemme lähelle Klaus Mäkelän näkemystä laadullisen tutkimuksen luotettavuudesta. Hänen mukaansa laadullisen tutkimuksen toistettavuus on ennen kaikkea sitä, että ”analyysissa käytetyt

luokittelu- ja tulkintasäännöt esitetään niin yksiselitteisesti kuin mahdollista. Periaate on se, että toinen tutkija voi niitä soveltamalla tehdä samat tulkinnat aineistosta.” (lainaus tekstistä Eskola & Suoranta 1998, 217.) Tämä näkökulma on myös varsin lähellä esimerkiksi Ian Hackingin esittämää näkökulmaa, että tieteen tuloksia määrittää kylläkin melko paljon se, minkälaisia tutkimuskysymyksiä esitetään, mutta kun jokin kysymys on kerran esitetty, vastaukset ovat ennalta määrättyjä. (Hacking 2009, 281-284.) Luotettavuuteen pyrkiminen laadullisessa tutkimuksessa perustuukin ennen kaikkea argumentoinnin ja tehtyjen valintojen näkyväksi tekemiseen.

6. EDUNVALVONTAVERKOSTOJEN NÄKEMYKSET IHMISOIKEUKSIEN SUOJELUSTA DARFURISSA

Olen kysynyt tutkimusaineistoltani seuraavat kysymykset: 1. Miten verkostojen vastaus ihmisoikeuksien suojelusta Darfurissa rakentuu? Minkälaisia viitteitä edunvalvontaverkostojen ymmärryksestä ihmisoikeusnormeista on mahdollista löytää? 2. Miten edunvalvontaverkostojen vastaus humanitaarisen intervention kysymyksestä rakentuu Darfurin tapauksessa? Minkälaisia viitteitä sisäisen puuttumattomuuden normiin ja humanitaarisen intervention normiin voidaan löytää?

Edunvalvontaverkostojen raportit koostuvat kahdesta kertomuksellisesta osasta. Ensimmäisessä osassa verkostot antavat selonteon, jolla ne oikeuttavat poikkeamaan sisäisen puuttumattomuuden normista. Käsittelen tätä luvussa 6.1. Toisessa osassa ne esittävät ratkaisuehdotuksen ongelmille, missä on samalla kyse toisenlaisen normatiivisen rakenteen legitimoinnista. Selonteko ja ratkaisuehdotukset muodostavat yhteisen tarinallisen kokonaisuuden. Käsittelen selontekojen ja ratkaisuehdotusten yhteenkietoutumista luvuissa 6.2 ja 6.2.1., joista edellinen koskee yleisemmin ihmisoikeusnormien ja sisäisen puuttumattomuuden normien välistä suhdetta ja jälkimmäinen humanitaarisen intervention kysymystä.

Ennen analyysiä on myös hyvä mainita, että kaikki lainauksien kursivoidut osat ovat omia lisäyksiäni. Kursivoinnin tarkoituksena on ollut kiinnittää huomiota ilmiöiden kannalta erityisen mielenkiintoisiin puhetapoihin. Ja verkostojen raporteista nostetut tekstinäytteet ovat kaikki omia suomennoksiani.

6.1. Selonteko sisäisen puuttumattomuuden normin kieltämiseksi

Miten sitten edunvalvontaverkostojen vastaus Darfurin kriisiin rakentuu, ja mitä se kertoo verkostojen käsityksistä ihmisoikeuksien suojelusta konfliktialueella? Raporteissa toistuu kaksi merkityksellistämisen tapaa; toisaalta Darfurin tapahtumat merkityksellistetään vakavina ihmisoikeusloukkauksina ja Sudanin hallituksen toimet merkityksellistetään riittämättöminä ongelman ratkaisemiseksi.

Merkityksellistäminen on välttämätöntä, koska sisäisen puuttumattomuuden normi on kansainvälisessä yhteisössä niin vahva normi. Tällaisen normin oikeutuksen kieltäminen vaatii, kuten Mervyn Frost on todennut, erityistä selvitystä. (Björkdahl 2002, 19.) *Darfurin kriisin merkityksellistämässä ihmisoikeusloukkauksiksi on siis kyse selonteosta, mikä on annettava, jotta puuttuminen Sudanin valtion sisäisiin asioihin voidaan ylipäättään oikeuttaa.* Mutta minkälaisia ihmisoikeusnormeja on mahdollista edistää tällaisten merkityksellistämisten avulla? Minkälaisista asioista on mahdollista sanoa, että ne eivät enää kuulu Sudanin suvereniteetin piiriin näiden selontekojen perusteella?

Kun Darfurin tapahtumia merkityksellistetään raporteissa, kuvaamiseen on mahdollista käyttää useita termejä. Kun Save Darfurin raporteissa kriisi merkityksellistetään laillisesti vakavimmalla ihmisoikeusloukkausten termillä, eli kansanmurhaksi (katso esim. Save Darfur 2007Q.), muiden verkostojen raporteissa kriisi merkityksellistetään muilla ihmisoikeusrikkomuksia kuvaavilla termeillä. Darfurin tilannetta voidaan kutsua esimerkiksi käynnissä olevaksi humanitaariseksi ja ihmisoikeuskriisiksi (Darfur Consortium 2005, 0.), voidaan puhua käynnissä olevista ihmisoikeus- ja humanitaarisen oikeuden loukkauksista (CCPAU 2009b, 4.; Human Rights Watch 2005, 3.) tai sotarikoksista tai rikoksista ihmisyyttä vastaan. (CCPAU 2008b, 23.; Human Rights Watch 2005, 6.)

Kertomuksissa on myös muita mielenkiintoisia eroja, jotka eivät kuitenkaan ole merkittäviä tutkimuksen kannalta. Esimerkiksi Human Rights Watchin raporteissa tapahtumia merkityksellistetään usein myös mekanistisen argumentointitavan avulla. Niissä saatetaan nimittäin kuvata yksittäisiä tapahtumia huomattavankin tarkasti (katso esim. Human Rights Watch 2008b, 15-26.). Tällainen

esitysmuoto saattaisi yksinään olla poliittisessa mielessä melko hyödytön esitystapa, mutta yhdistettynä organistiseen argumentointitapaan (laajempiin kehyksiin) se voi olla toki hyvinkin vakuuttavaa. Save Darfurin raporteissa kiinnitetään muita enemmän huomiota Kiinan rooliin konfliktissa (katso esim. Save Darfur 2007S; Save Darfur 2007U.). Nämä erot toisaalta ovat yhdenmukaisia sen Whiten väitteen kanssa, että ei ole olemassa mitään yhtä tapaa kertoa historiallisista tapahtumista, vaan kyse on pitkälti kertojan tekemistä valinnoista, ja myös politiikasta. (katso White 1987, 4-9, 14, 25.)

Osa raporteista on myös siinä mielessä osittaisia, eli että ne eivät käytännössä sisällä kaikkia edellämäinnittäjiä kertomuksellisia piirteitä. On esimerkiksi mahdollista, että jokin raportti keskittyisi ainoastaan ratkaisukeinoihin, ja jättää historiallisten tapahtumien merkityksellistämisen vähemmälle. Olen tulkinnut näitäkin kokonaisuuksina suhteessa muihin saman verkoston raporteihin.

6.1.1. Darfurin tapahtumien merkityksellistäminen vakavina ihmisoikeusloukkauksina

Miten Darfurin tapahtumat merkityksellistetään edunvalvontaverkostojen raporteissa? Raporteista löytyy myös muunlaisia argumentoinnin tapoja, mutta näistä merkittävin on organistinen; erilaiset tapahtumat Darfurissa merkityksellistetään laajamittaisina (esimerkiksi viittaamalla suuriin määriin pakolaisia) ja jatkuvina. Lisäksi tapahtumia merkityksellistetään erilaisten ihmisoikeusloukkausten (sotarikokset tai rikokset ihmisyyttä vastaan) tai muiden siviileihin kohdistuvien väkivallantekojen avulla (kylien polttaminen tai pommitukset).

Konflikti voidaan merkityksellistää vakavana viittaamalla esimerkiksi suuriin määriin hädässäolevia ihmisiä. Tällöin verkostot eivät puhu yksittäisistä tapahtumista erikseen, vaan kokonaisuuksien kautta. Näin on tehty kaikissa allaolevissa tekstinäytteissä.

“Konflikti ja väkivalta Darfurissa, Länsi-Sudanissa, ovat pakottaneet *miljoonia* ihmisiä

pakenemaan kodeistaan ja aiheuttaneet *kymmenien tuhansien* kuoleman.”²⁶ (Darfur Consortium 2005, 1.)

“Huolestuneena turvallisuustilanteen heikentymisestä Darfurissa, missä 150000 ihmistä on juuri joutunut pakosalle, kidnappaukset ja rosvous jatkuu ja 9 sudanilaista avustustyöntekijää on menettänyt henkensä viime huippukokouksen jälkeen.”²⁷ (CCPAU 2008b, 23.)

“Huolestuneena - - ja dokumentoiduista 300 000 uudesta pakolaisesta viimeisen vuoden aikana.”²⁸(CCPAU 2009a, 3.)

“Utisten ja raporttien mukaan taistelut ja muu väkivalta vuoden 2009 kolmen ensimmäisen kuukauden aikana tappoi yli 400 ja ajoi 137 000 ihmistä pakosalle. Pakolaisten sekä muiden todistajien lausunnot viittaavat siihen, että hallituksen joukot rikkoivat humanitaarisen oikeuden säännöksiä taistelujen aikana. Heinäkuussa 2009 Human Rights Watch haastatteli yli 40 siviiliä itäisessä Tshadissa. He olivat paenneet taisteluita ja Sudanin hallituksen pommituksia Pohjois- ja Etelä-Darfurissa tammi- ja toukokuun välisenä aikana.”²⁹ (Human Rights Watch 2009, 12-13.)

Darfurin konflikti merkityksellistetään myös jatkuvana, kuten allaolevissa näytteissä. Ensimmäisessä merkityksellistetään jatkuvina kahdenlaisia tapahtumia, siviileihin kohdistuvat hyökkäykset että myös näistä raportointi. Jälkimmäisessä taas merkityksellistetään pulassa olevien ihmisten määrän kasvaminen ongelmana, koska se vaikeuttaa humanitaarista tilannetta.

---

26 “Conflict and violence in Darfur, Western Sudan, have forced *millions* from their homes and left *tens of thousands* dead.”

27 “Concerned about the deterioration of the security situation in Darfur with 150,000 newly displaced, ongoing hijackings and banditry and 9 Sudanese aid workers killed since the last summit.”

28 “Concerned about - - and the documented 300,000 new population displacements that have occurred within the past year.”

29 “According to news accounts and reports, fighting and other violence in the first three months of 2009 killed more than 400 people and displaced over 137,000. Testimony from displaced persons and other witnesses suggest government forces violated humanitarian laws in the course of this and other fighting. In July Human Rights Watch interviewed more than 40 civilians in eastern Chad who had fled clashes and Sudanese government bombardment in North and South Darfur between January and May 2009.”

“Consortiumin jäsenet pistivät merkille, että siviileihin kohdistuvat hyökkäykset ja kylien tuhoaminen joka tapauksessa *jatkui* kesä- ja heinäkuussa, milloin joillakin alueilla raportoitiin aikaisempaa enemmän tapauksia. Hallituksen tekemät hyökkäykset ja mielivaltaiset pidätykset, erityisesti tarkoituksenaan pakottaa ihmisiä muuttamaan muualle, oli *yleisten* syytösten joukossa.”³⁰ (Darfur Consortium 2005, 1-2.)

“Osallistujat pistivät merkille, että niiden *henkilöiden määrä, jotka ovat joutuneet pakolaiseksi tai joihin konflikti muuten vaikuttaa, jatkoi kasvamistaan*, ja että *oli odotettavissa että alueella olisi entistä suurempi humanitaarinen tarve* kun sadekausi alkaisi elokuussa ja syyskuussa.”³¹ (Darfur Consortium 2005, 2.)

Lisäksi tapahtumia merkityksellistetään ihmisoikeusloukkauksina tai muina siviileihin kohdistuvina väkivallantekoina. Ensimmäisessä näytteessä tapahtumat merkityksellistetään kansainvälisoikeudellisessa kehyksessä eli suhteessa kansainväliseen oikeuteen. Jälkimmäisessä näytteessä tapahtumia merkityksellistetään myös tavallisilla rikosnimikkeillä.

“Sudanin hallituksen tapa palkata puolisotilaallisia joukkoja ja asettaa heitä konfliktialueelle, ja sen strategia kohdistaa iskuja tiettyihin etnisiin ryhmiin kuuluviin siviileihin taistellessaan kapinallisia vastaan johti rikoksiin ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiin. Kansainvälinen oikeus määrittelee rikokset ihmisyyttä vastaan rikoksiksi, jotka toteutetaan osana laajamittaista tai järjestelmällistä hyökkäystä siviilejä kohtaan joko sodan tai rauhan aikana. Sotarikokset ovat vakavia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia (sodan oikeudet), joissa yksittäiset henkilöt ovat vastuussa. Valtioilla on velvollisuus kansainvälisen oikeuden perusteella syyttää niitä, joita epäillään rikoksista ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksista.”³²

30 “Consortium members noted that attacks on civilians and destruction of villages nonetheless *continued* in June and July, with some areas in fact seeing an increase in the number of reported incidents. Assault and arbitrary arrest by governmental authorities, particularly in the context of attempts to force relocation of the displacement were among the *frequent* allegations.”

31 “Participants noted that the *number of displaced and conflict affected persons continued to grow* and *it was expected that there would be even greater humanitarian need* as the rainy season advanced into August and September.”

32 “The Sudanese government’s recruitment and deployment of militia forces, and its strategy of targeting civilians from specific ethnic groups to combat the rebel insurgency resulted in crimes against humanity and war crimes. International law defines crimes against humanity as criminal acts committed as part of a widespread or systematic attack on a

(Human Rights Watch 2005, 9.)

“Murhat, raiskaukset, pommitukset, henkilöiden karkoittaminen ja etniset puhdistukset jatkuvat kaikkialla Darfurissa.”³³ (Save Darfur 2007O.)

Merkittävää on, että Darfurin tapahtumien kuvaaminen laajamittaisina ihmisoikeusloukkauksina ei ole missään nimessä välttämätöntä, vaan kyse on (organistisesta) tavasta merkityksellistää tapahtumat Darfurissa. Tähän tapaan liittyy sekä tapahtuminen 'niputtaminen' suuremmiksi kokonaisuuksiksi että tapahtumien merkityksellistäminen ihmisoikeusloukkauksina. Tällaisen merkityksellistämisen tavan sisältävä narratiivi tarjoaa mahdollisuuksia argumentoida paremmin toisten poliittisten ratkaisuehdotusten puolesta. Palaan tähän kysymykseen luvussa 6.2.

6.1.2. Sudanin hallituksen toimien merkityksellistäminen riittämättöminä

Sen lisäksi, että konflikti esitetään laajamittaisena ja jatkuvana, kertomuksissa viitataan myös Sudanin hallituksen toimenpiteisiin. Tämä on toinen osa selontekoa, jolla kiistetään sisäisen puuttumattomuuden normin oikeutusta. Kertomuksissa Sudanin hallitus merkityksellistetään organistisen argumentointitavan avulla sekä ongelmien syynä että riittämättömänä ratkaisijana.

Sudanin hallituksen toimista voidaan kertoa viittaamalla niistä tehtyjen syytösten suureen määrään, kuten allaolevassa tekstinäytteessä:

“Hallituksen tekemät hyökkäykset ja mielivaltaiset pidätykset, erityisesti tarkoituksenaan pakottaa ihmisiä muuttamaan muualle, oli *yleisten* syytösten joukossa.”³⁴ (Darfur Consortium

---

civilian population, whether during peacetime or war. War crimes are serious violations of international humanitarian law (the laws of war) that incur individual criminal responsibility. States have an obligation under international law to prosecute those implicated in crimes against humanity and war crimes.”

³³ “Murder, rape, bombings, forced displacement, and ethnic cleansing continue to occur throughout Darfur - -”

³⁴ “Assault and arbitrary arrest by governmental authorities, particularly in the context of attempts to force relocation of the displacement were among the *frequent* allegations.”

2005, 2.)

Toisaalta voidaan viitata myös suoraan Sudanin toimenpiteisiin. Nämä viittaukset ovat kertomuksissa hyvin moninaisia. Kertomuksissa viitataan esimerkiksi UNAMID-rauhanturvaoperaatioiden toiminnan vaikeuttamiseen, sotilaallisiin lentoihin, aseistavientikiellon kiertämiseen, tapahtumien tutkinnan estämiseen tai humanitaaristen järjestöjen karkoittamiseen. Tämä voidaan myös sitoa seurauksiin siviileille, kuten kahdessa jälkimmäisessä esimerkissä.

“Vakavasti huolestuneena jatkuvista esteistä UNAMID-operaation käynnistämiseksi, sotilaallisista lennoista ja Sudanin hallituksen asevientikiellon kiertämisestä.”³⁵ (CCPAU 2008b, 23.)

“Darfurissa viranomaiset jatkavat UNAMID-operaation täyden käynnistämisen häirintää, ja estävät sitä tutkimasta taistelujen seurauksia siviileille. - - Hallituksen karkoitettua 13 suurta humanitaarista organisaatiota maaliskuussa 2009, tarjolla on vain vähän tietoa Darfurin 2,7 miljoonasta sisäisestä pakolaisesta. Yhdistetyt hallituksen ja YK:n tarvearvioinnit eivät ole olleet puolueettomia tai kokonaisvaltaisia tai ottaneet huomioon ihmisoikeusnäkökohtia. Raportit viittaavat siihen, että sotilaiden ja heidän kanssaan liittoutuneiden puolisosilaallisten joukkojen väkivalta, mukaanlukien seksuaalinen väkivalta, säilyy vakavana uhkana leireillä ja niiden ympäristössä.”³⁶ (Human Rights Watch 2009, 2-3.)

“UNAMID, YK:n rauhanturvaoperaatio Darfurissa, valtuutettiin 31. huhtikuuta 2007. Reilusti yli vuosi valtuutuksen jälkeen operaatiolta puuttuu varusteita, henkilöstöä ja poliittista tukea. Vain 13000 henkilöä sen 31000 henkilön täydestä vahvuudesta on aloittanut toimintansa – ja

---

35 “Deeply concerned about the continued obstruction to UNAMID deployment, offensive military flights, and contravention of the arms embargo by the Sudanese government.”

36 “In Darfur, the authorities continue to obstruct the full deployment of UNAMID and to prevent it from investigating the consequences for civilians of outbreaks of fighting. - - Following the government’s expulsion from Darfur of 13 major international aid agencies in March 2009, there is little information on the humanitarian needs of many of the 2.7 million internally displaced Darfuris. Joint government—UN needs assessments have not been independent or comprehensive or included human rights concerns. Reports suggest that the risk of violence, including sexual violence, by soldiers and allied militia, remains a serious threat in and around camps.”

heistäkin suurin osa on peräisin aiemmasta Afrikan Unionin rauhanturvaoperaatiosta. Joukoilta puuttuu helikoptereita, kuorma-autoja ja huoltojoukkoja, jotka ovat välttämättömiä jotta se voisi tehokkaasti partioida pääosin tiettömällä ja Teksasin kokoisella alueella. UNAMIDilla on myös vakavia logistisia haasteita omien operatiivisten tukikohtien perustamisessa – mukaanlukien sen vaikeasti hyväksyttävän tosiasian että tuhannet rahtikontit jotka sisältävät kriittisiä varusteita ovat vieläkin varastoissa ympäri Sudania. Sudanin hallitus on johdonmukaisesti lisännyt esteitä operaation käynnistämiseksi, kuten esimerkiksi torjumalla tarjouksia joukoista ja rajoittamalla UNAMIDin liikkuvuutta.”³⁷ (Save Darfur 2008m, 3.)

Sen lisäksi, että kertomuksissa puhutaan siitä, mitä Sudanin hallitus tekee, siellä myös kerrotaan siitä mitä hallitus ei tee. Se, että ei voida löytää (tarpeeksi) tapahtumia joissa Sudanin hallitus tekisi yhteistyötä kansainvälisten tahojen kanssa, merkityksellistetään myös ongelmana kriisin ratkaisun kannalta.

“Pistäen merkille Sudanin hallituksen jatkuvan haluttomuuden tehdä yhteistyötä alueellisten ja kansainvälisten organisaatioiden kanssa, jotka ovat yrittäneet luoda rauhanomaisen ratkaisun Darfuriin.”³⁸ (CCPAU 2009a, 3.)

Samalla tavoin Sudanin toimenpiteet kriisiin aikana tehtyjen rikossyytösten selvittämiseksi esitetään riittämättöminä. Näitä ovat esimerkiksi hallinnon riittämättömät toimet rikossyytösten ratkaisemiseksi, näytösoikeudenkäynnit ja uusien perustettujen komiteoiden laihat tulokset, kuten allaolevissa näytteissä.

---

37 “UNAMID, the U.N. peacekeeping force for Darfur, was authorized on July 31, 2007. Well over a year after its inception, the peacekeeping force suffers from the lack of equipment, personnel, and political support. Only roughly 13,000 of its authorized strength of 31,000 personnel have been deployed – most of whom are holdovers from the previous African Union mission. The force lacks the helicopters, trucks, and engineering units that are necessary for it to effectively patrol a largely roadless area the size of Texas. UNAMID also faces severe logistical challenges in setting up its operating bases, including the unacceptable reality that thousands of cargo containers holding critical equipment are sitting in stockpiles elsewhere in Sudan. The Government of Sudan has consistently raised impediments to the effective deployment of the force, including blocking troop contributions and limiting UNAMID’s mobility.”

38 “Noting the continued non-cooperation of the government of Sudan with regional and international organizations that have tried to bring about peaceful resolution to the situation in Darfur.”

“Lailliset määräykset, jotka tarjoavat immuniteetin virkamiesten toimenpiteille, tarjosivat muodollisia suojakeinoja monille rikollisille, ja käytännössä jopa silloin kun tekijät ovat selkeästi tunnistettavissa poliisi ja paikalliset viranomaiset jättivät toimimatta. Pääosa Sudanin hallituksen reaktioista merkittäviin syytteisiin raiskauksista on esimerkiksi johtanut erillisten raiskauskomiteoiden perustamiseen – toimenpide, joka ei ole vielä johtanut yhteenkään onnistuneeseen syytteen; merkittävät todisteita ja menettelytapoja koskevat esteet säilyivät.”³⁹ (Darfur Consortium 2005, 4.)

“Sudanin hallitus on epäonnistunut Darfurissa tapahtuneiden vakavien rikosten syyttämässä. Sen sijaan, että se olisi pitänyt huolta, että niitä viranomaisia ja janjaweedien jäseniä, jotka ovat tehneet sotarikoksia tai rikoksia ihmisyyttä vastaan, rankaistaan, se ei ole aidosti pyrkinyt tutkimaan – kurinpitotoimista tai syyttämisestä puhumattakaan – ketään, joka on vastuussa teoista. Sen sijaan se on luonut harhakuvan syyllisten henkilöiden rankaisemisesta näytösoikeudenkäyntien ja tilannetta varten perustettujen komiteoiden avulla, toimenpiteiden, jotka eivät todellisuudessa tuota mitään.”⁴⁰ (Human Rights Watch 2005, 1.)

Aivan kuten edellisessä alaluvussa, joka koski Darfurin tapahtumien merkityksellistämistä vakavina ihmisoikeusloukkauksina, myöskään Sudanin toimenpiteet tai toimimatta jättämiset eivät sisällä mitään sisäistä merkitystä. Niiden kuvaamisessa riittämättömiksi ongelmien ratkaisun kannalta tai jopa vahingolliseksi pyrkimyksille ratkaista on kyse merkityksellistämisestä. Tämä merkityksellistäminen myös palvelee ratkaisuehdotusten esittämistä Darfurin tilanteelle, koska se antaa mahdollisuuden asettaa sisäisen puuttumattomuuden normi kyseenalaiseksi. Yhteenvedona Darfurin tilanteen esittäminen vakavana on välttämätöntä, jotta verkostot voisivat esittää sisäisen puuttumattomuuden normia rikkovan ratkaisuehdotuksensa Darfurin tilanteen ratkaisemiseksi.

---

39 “Legal provisions providing for immunities for the actions of government officials offered formal shields to many perpetrators, and, in practice, even where the identity of the attackers was known, the police and local administration failed to act. The bulk of the government of Sudan's response to significant allegations of rape, for example, had been the setting of rape committees, a process which had not to date resulted in any successful prosecutions; significant evidentiary and procedural obstacles to achieving convictions in such cases remained.”

40 "The Sudanese government has failed to prosecute serious crimes committed in Darfur. Instead of pursuing accountability for war crimes and crimes against humanity committed by government officials and Janjaweed members, it has made no genuine effort to investigate—much less discipline or prosecute—any of the individuals responsible. Instead, it has created a facade of accountability through sham prosecutions and created ad hoc government committees that produce nothing."

6.2. Verkostojen ratkaisuehdotukset Darfurin kriisiin ja tulkitseva selitys ilmiölle

Tässä alaluvussa käsittelen niitä ratkaisuehdotuksia, jotka verkostot esittävät ratkaisuna Darfurin kriisiin. Samalla annan ilmiölle tulkitsevan (ei kausaalisen) selityksen. Darfurin tapaus soveltuu vastaamiseen erittäin hyvin, koska tapahtumat Darfurissa näyttäytyvät erittäin vakavina. Tämän osoittaa myös edunvalvontaverkostojen tapa käsitteellistää konflikti esimerkiksi kriisiksi, ihmisoikeuskriisiksi, humanitaarisen lain loukkauksia, sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan sisältäväksi, ja äärimmillään kansanmurhaksi. Samalla rakentuu mielenkiintoiseksi suhde, joka raporteissa rakentuu sisäisen puuttumattomuuden periaatteen normia varten annetun selonteon ja esitettyjen ratkaisuehdotusten välille. Jos tilanne Darfurissa esimerkiksi merkityksellistetään joksikin ja sen jälkeen tälle tilanteelle esitetään jokin vaihtoehto, kertoo se siitä miten pitkälle ihmisoikeusnormien soveltaminen pitäisi viedä.

Eriytyisen mielenkiintoinen kyseinen ilmiö on Save Darfurin raporteissa, jonka Darfurin tilanteen käsitteellistämien kansanmurhana mahdollistaisi pyrkimykset perustella jo aika äärimmäisiäkin poliittisia toimenpiteitä – kansanmurha kun samaistetaan holokaustiin ja sillä on erityinen kansainvälisoikeudellinen merkityksensä. Kuten K.M. Fierke on todennut, kansanmurha-sanankäyttäminen on aivan erityinen puheteko, koska sitä käyttämällä viitataan myös velvollisuuteen toimia ongelman ratkaisemiseksi.(Fierke 2002, 347.) Äärimmäisen mielenkiintoista kuitenkin on se, että Save Darfur ei lähes ollenkaan käytä tätä kansanmurha-puheteon mahdollistamaa tilaisuutta siihen, mihin se periaatteessa voisi. Väitän, että ilmiössä on kyse sisäisen puuttumattomuuden normista, jonka oikeutusta on erittäin vaikea täysin kiistää.

Kuten aiemmin totesin, niin raporteissa käytetään erilaisia käsitteitä Darfurin tapahtumien merkityksellistämiseen. Kaikkien verkostojen raporteissa esitetään, että Darfurissa tapahtuu laajamittaisia ihmisoikeusloukkauksia ja ettei Sudanin hallituksen toimilla asiaa voida korjata, varsinkin kun osa hallituksen toimista ovat jopa vastakkaisia pyrkimyksille parantaa ihmisoikeustilannetta Darfurissa. Käytännössä raporteissa siis esitetään Sudanin poliittinen ja

oikeudellinen järjestelmä kyvyttömänä ratkaisemaan ongelmaa, eli niiden toiminta *delegitimoidaan*.

Kun sisäisen puuttumattomuuden normi on asetettu kyseenalaiseksi, on mahdollista argumentoida erilaisten ratkaisuehdotusten puolesta. Tällöin on mahdollista argumentoida, että jokin asia jossa Sudanilla on tällä hetkellä ehdoton toimivalta, olisi sellainen jonka toimivalta pitäisi siirtää jollekin muulle taholle. Raporteista löytyykin tällaisia ratkaisuehdotuksia. Erityisen mielenkiintoista kuitenkin on se, millaisia ratkaisuehdotuksia ehdotetaan, ja millaisia taas ei ehdoteta. Tieto tästä kertoo siitä, mitä normeja verkostot pitävät tärkeinä.

Raporteissa esimerkiksi ehdotetaan rikosprosessien käymistä kansainvälisessä rikostuomioistuimessa. Rikostuomioistuin esitetään usein Sudanin hallituksen omia kansallisia tuomioistuimia soveliaampana tahona ratkaisemaan syytöksiä sotarikoksista. Näin voidaan tehdä yksittäisten henkilöiden kohdalla, kuten ensimmäisessä tekstinäytteessä, tai sitomalla yhteistyö tuomioistuinten kanssa hallituksen kansainväliseen velvoitteeseen, niinkuin toisessa tekstinäytteessä. Syytteiden käsittely rikostuomioistuimessa voidaan myös esittää olennaiseksi osaksi kestävän rauhan saavuttamiselle Sudaniin, kuten jälkimmäisessä tekstinäytteessä.

“[CCPAU] Suosittelee, että - - Afrikan Unioni päätyy päätöslauselmaan, jossa vaaditaan Sudania tekemään yhteistyötä pidättämällä ja luovuttamalla hallituksen virkamiehen Ahmed Harunin ja kapinallisjohtaja Ali Kushaubin kansainväliselle rikostuomioistuimelle, oikeudenmukaisuuden luomiseksi Darfuriin.”⁴¹ (CCPAU 2008b, 23.)

“[Human Rights Watchin suositukset] Yhdistyneille Kansakunnille ja YK:n jäsenille - - Luoda vaatimuslista kaikkia konfliktin osapuolia varten. Sen tulee sisältää heidän velvollisuutensa noudattaa kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja kansainvälisiä ihmisoikeuksiin liittyvää lainsäädäntöä, ja panna täytäntöön sanktioita, mikäli velvoitteet jätetään noudattamatta. Vaatimuslistan tulee sisältää rankaisemattomuuden lopettamisen ja edistää syyllisten saamista vastuuseen yhtäältä yhteistyöllä kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa ja toisaalta

⁴¹ “[CCPAU] Recommends that - - African Union issues a resolution demanding Sudan to cooperate in bringing justice to Darfur by arresting and handing over government official Ahmed Harun and militia leader Ali Kushayb to the ICC.”

parantamalla Sudanin kansallisten oikeudellisten mekanismien toimintaa.”⁴² (Human Rights Watch 2008b, 7-8.)

“Syyllisten henkilöiden tuomitseminen rikoksista ihmisyyttä vastaan Darfurissa säilyy välttämättömänä osana pysyvää rauhaa Sudanissa, ja tämänhetkinen todistusaineisto viittaa siihen, että kansainvälisen rikostuomioistuimen toiminta on luonut aidosti painostusta Sudanin hallitusta kohtaan.”⁴³ (Save Darfur 2008l, 3.)

Missään kohdassa kertomuksia (lukuunottamatta poikkeusta, johon palaan humanitaarisen intervention kohdalla) ei kuitenkaan esitetä, että Sudanin hallituksella ei olisi oikeutta päättää konfliktin *poliittisesta ratkaisusta*. Ratkaisuehdotusten nojalla Sudanin hallitus esitetään täysin kyvykkäänä tekemään esimerkiksi rauhansopimuksia. Tämä on läsnä ensimmäisessä näytteessä, jossa konfliktin aseellisen vaiheen loppuminen riippuu ainoastaan konfliktin osapuolten tekemistä päätöksistä. Se on myös läsnä jälkimmäisessä näytteessä, jossa Sudanin hallitus esitetään neuvottelevana tahona, ja YK:n turvallisuusneuvoston ja Afrikan Unionin rauhan ja turvallisuuden neuvoston tulisi luoda rauhanprosessille ainoastaan puitteet.

“Vaikkakaan suojeleva joukko ei ratkaise Darfurin tilannetta, suojelun epäonnistuminen tuomitsee miljoonia väkivaltaan – *ennen kuin konfliktin osapuolet päättävät laskea aseensa ja ratkaista erimielisyytensä väkivallattomasti.*”⁴⁴ (Darfur Consortium 2008, 7.)

“Afrikan Unioni kutsuu välittömästi korkean tason tapaamisen YK:n kanssa (Rauhan ja turvallisuuden neuvoston ja YK:n turvallisuusneuvoston kanssa), luoden tiekartan ja aikataulun

---

42 “[Human Rights Watch Recommendations] To the United Nations Security Council and UN Member States - - Establish and monitor benchmarks for all parties to the conflict including on compliance with their obligations under international humanitarian and human rights law, and impose sanctions for non-compliance. These benchmarks should include: ending impunity and promoting accountability through cooperation with the International Criminal Court and by undertaking legal reforms to strengthen Sudan’s national justice mechanisms.”

43 “Accountability for crimes against humanity in Darfur remains an essential element of a lasting peace in Sudan, and evidence to date suggests that the recent moves by the International Criminal Court have generated genuine pressure on the Sudanese government.”

44 “While a protection force will not solve the situation in Darfur, failure to provide protection will condemn millions to violence – *until the parties to the conflict decide to lay down their weapons and solve their disputes non-violently.*”

rauhanneuvottelujen käymiselle molempien osapuolten kanssa ja uskottavan ja toimivan aselevon aikaansaamiseksi - -.”⁴⁵ (CCPAU 2008b, 23.)

Raporteissa ei esitetä rikosprosessia kansainvälisessä rikostuomioistuimessa vastakkaisena rauhanprosessille, vaan pikemminkin rauhanprosessia edistävänä. Verkostojen välillä on olemassa pieni (tai näkökulmasta riippuen suuri) ero siinä, että länsimaiset verkostot kannattavat myös painostusta ja sanktioita. Kuitenkaan kummankaan raporteissa ei missään vaiheessa kiistetä Sudanin poliittisen toimintakyvyn legitimitettä. Ensimmäisessä allaolevassa näytteessä rikosprosessi esitetään konfliktin ratkaisua edistävänä, kun taas kahdessa viimeisessä poliittinen painostus nähdään rikosprosessia edistävänä. Kolmas näyte on erittäin mielenkiintoinen myös toisesta syystä: Vaikka Save Darfur pitääkin tilannetta kansanmurhana, esitetään sen raporteissa rauhanneuvottelut kriisin ratkaisuna.

“Ennen toimivallan siirtoa kansainväliselle rikostuomioistuimelle oli olemassa huoli siitä, minkälaisia vaikutuksia siirrolla olisi Sudanissa, ja etenkin siitä kysymyksestä, että vaikeuttaisiko se humanitaarista ja ihmisoikeuskriisiä Darfurissa. Tehtävällään Tshadissa Consortiumin arvio kuitenkin oli, että siirrolla olisi todennäköisesti suojeleva merkitys.”⁴⁶ (Darfur Consortium 2005, 3.)

“Joulukuusta 2005 lähtien tilanne Darfurissa on kriittinen ja 'etninen puhdistus' jatkuu mikäli Sudanin hallitusta vastaan ei kohdisteta merkittävää kansainvälistä painostusta. Jakautuneeen kansainvälisen yhteisön, ja erityisesti YK:n turvallisuusneuvoston, tulee tehdä lisätoimia ja lisätä painetta Sudanin hallitusta kohtaan jos Darfurissa – ja koko alueella – halutaan välttää jatkuvat ja laajamittaiset ja vakavat ihmisoikeuksien loukkaukset.”⁴⁷ (Human Rights Watch

45 “African Union calls an immediate high level meeting with the UN (with the Peace and Security Council and the UN Security Council) and Sudan, setting out a roadmap and timeframe for peace talks with both parties and the adoption of a credible and functioning ceasefire agreement by all parties - -.”

46 “There had been concern prior to the ICC referral about the effect which a decision by the Security Council to invoke the jurisdiction of the ICC would have on the ground in Sudan, particularly whether it would exacerbate the humanitarian and human rights crisis in Darfur. In the wake of its mission to Chad, however, the Consortium's assessment was that the referral was likely to have a protective effect.”

47 “As of December 2005, the situation in Darfur is critical and 'ethnic cleansing' will certainly be consolidated unless substantial international pressure is put on the Sudanese government. The divided international community, and particularly the U.N. Security Council, must take further action and increase the pressure on the Sudanese government if Darfur—and the wider region—are to avoid continued widespread and serious violations of human rights.”

2005, 85.)

“Lyhyesti sanottuna presidenttiehdokas Obaman tulee johtaa kansainvälistä rauhanprosessia Sudanin kanssa, ja diplomatiaa tulee tukea hyvin suunnatulla paineella Khartumia ja muita sotilaallisia joukkoja kohtaan luodakseen tarpeelliset olosuhteet kestäväälle rauhalle. Tehokkaampi siviilien suojelu ja rikoksiin ihmisyyttä vastaan syyllisten henkilöiden tuomitseminen, jotka ovat välttämättömiä jo itsestään, auttaa tätä rauhanprosessia. - - Tavoite suojella siviilejä ei kuitenkaan saisi vähentää pyrkimyksiä *suurempaan ja lopulliseen tavoitteeseen: rauhan tuomisesta Sudaniin* turvaamalla Darfurille uskottava sopimus ja panemalla pohjoisen ja etelän rauhansopimuksen täytäntöön.”⁴⁸ (Save Darfur 2008l, 2.)

Länsimaisten verkostojen raporteissa esitetään myös sanktioita ratkaisuna kriisiin, esimerkiksi näin:

“[Human Rights Watchin] Suositukset – YK:n turvallisuusneuvostolle ja jäsenvaltioille - - Turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1591 (2005) mukaisesti kohdistaa suunnatut pakotteet kaikille henkilöille, jotka estävät Darfurin rauhanprosessin etenemistä, muodostavat uhan Darfurin ja alueen vakaudelle, loukkavat humanitaarisen oikeuden tai ihmisoikeuslainsäädännön velvoitteita tai syyllistyvät muihin hirmutekoihin, rikkovat asevientikieltoa tai ovat vastuussa hyökkäävistä sotilaallisista ylilennoista Darfuriin.”⁴⁹ (Human Rights Watch 2009, 6.)

Kokonaisuudessaan aineisto sisältää vahvoja viitteitä siitä, että edunvalvontaverkostot ovat sisästäneet ihmisoikeuksia säätelevät oikeudelliset normit, mutta hyväksyvät kuitenkin sisäisen puuttumattomuuden normin oikeutuksen ainakin Sudanin hallituksen poliittisen toimintakyvyn suhteen.

48 “In short, President-Elect Obama must lead a concerted international peace surge for Sudan, and diplomacy must be backed by well-conceived and consistently escalating pressure on Khartoum and other combatants to create the proper conditions for a lasting peace. More effective protection of civilians and continued steps toward accountability for crimes against humanity, which are vital in their own right, will help advance this peace surge. - - Pursuing the goal of civilian protection during the conflict should not obscure or divert energy from the *larger and ultimate objective: bringing peace to Sudan* by securing a credible deal for Darfur and implementing the terms of the CPA.”

49 “[Human Rights Watch] Recommendations - - To The UN Security Council and Member States - - In accordance with Security Council Resolution 1591 (2005), impose targeted sanctions on all individuals who impede the Darfur peace process, constitute a threat to stability in Darfur and the region, commit violations of international humanitarian or human rights law or other atrocities, violate the arms embargo, or are responsible for offensive military over-flights in Darfur.”

Tämän näkemyksen kriitikko voisi toki kysyä, että voisiko kyse sittenkin olla vain poliittisesta harkinnasta, eli siitä että edunvalvontaverkostot vain eivät *halua* haastaa Sudan hallituksen poliittisen toimintakyvyn legitimizeettiä, koska epäilevät tämän olevan haitallista tavoitteelle parantaa ihmisoikeustilannetta Darfurissa.

Konstruktionistinen vastaus tähän kritiikkiin lähtee kuitenkin siitä, että poliittinen harkinta ei ole, niinkuin perinteinen rationalisti sen ymmärtää, sitä että kaikki toimenpidevaihtoehdot näyttäytyisivät toimijoille samanarvoisina, ja että toimija tekisi rationaalisen valinnan näiden toimenpiteiden välillä. Konstruktionistinen (Finnemoren ja Sikkinkin) ymmärrys poliittisesta harkinnasta lähtee siitä ajatuksesta, että voimassaolevat normit määrittävät sen *minkälaiset toimenpiteet nähdään mahdollisena, ja kuinka mahdollisena eri toimenpiteet nähdään*. Rationaalinen valinta tässä konstruktionistisessa mielessä on, kuten totesin jo aiemmin, valintaa sosiaalisesti konstruoitujen vaihtoehtojen välillä.

Tässä katsannossa sellaiset normit, jotka estävät toimijoita pitämästä tiettyjä asioita mahdollisina, ovat erittäin voimakkaita normeja. Tästä konstruktionistisesta näkökulmasta aineisto viittaa selvästi siihen, että suvereniteettiin liittyvät normit näyttäytyvät toimijoille niin luonnollisina, että niiden oikeutusta on erittäin vaikea kiistää, edes Darfurin tilanteen pulmallisuudesta huolimatta. Tässä mielessä yksityisten henkilöiden tekemien sotarikosten käsittely voidaan haluta siirtää kansainväliselle tasolle, mutta Sudanin hallitus on edelleen legitiimi taho ratkaisemaan Darfurin konfliktia. Verkostot ovat siis sisäistäneet oikeudellisen ymmärryksen ihmisoikeuksien edistämisestä, mutta kriisin poliittisen ratkaisun suhteen ne noudattavat kansainvälisen yhteisön suvereniteettiperiaatetta.

Edellä olevassa on pohjimmiltaan kyse tulkitsevasta selityksestä, joka ei perustu siihen, että sisäisen puuttumattomuuden normin ja kertomusten välillä olisi jokin korrelaatio jota yrittäisin mitata (myös korrelaatio saattaisi löytyä, mutta menetelmäni puitteissa en yritä sitä etsiä). Sen sijaan kyse on ennen kaikkea teoreettisen ymmärryksen perusteella tehtävästä tulkinnasta. Tulkinta perustuu pohjimmiltaan teoreettiseen ymmärrykseen sisäisen puuttumattomuuden normista ja poliittisten toimijoiden intressien muodostumisesta, eikä korrelaatioihin. Tulkinnan pitävyys onkin tässä katsannossa arvioitavissa suhteessa kysymykseen siitä, että löytyykö ilmiölle jokin parempi tulkitseva selitys tai onko

esitettävissä erityisen pitäviä argumentteja tulkintaa vastaan. (katso Alasuutari 1999, 12. ja Risse 2002, 598-599.)

6.2.1. Verkostojen näkemykset humanitaarisesta interventiosta

Tässä alaluvussa vastaan toiseen kysymykseen siitä, mitä nämä kertomukset kertovat edunvalvontaverkostojen ymmärryksestä humanitaarisesta interventiosta. Vaikkakin kysymyksen vastaus on suurelta osin yhdenmukainen äskeisen kanssa, niin humanitaarisen intervention kohdalla on kyse niin erityisestä ilmiöstä, että sitä on syytä käsitellä erikseen.

Mitä tulee kysymykseen humanitaarisesta interventiosta, kertomusten juonen voisi nimetä lauseella *only legal can be legitimate*, vain laillinen voi olla legitiimiä. Tämä on siis ajatuksena miltei päinvastainen, jos sitä vertaa vuoden 1999 Kosovon kriisin kansainvälisen komission raporttiin, ja sen *illegal but legitimate* -ajatukseseen⁵⁰. (katso Independent International Commission on Kosovo 2000, 289-290.) Yhteistä kaikille sotilaalliseen voimaan viittaaville ratkaisuehdotuksille onkin, että ne tapahtuvat kansainvälisen oikeuden puitteissa. Kaikkien raporttien juonta voi nimittäin luonnehtia kolmella tavalla, joita aineisto noudattaa lähes kokonaisuudessaan.

1. Voimankäyttöä voidaan ehdottaa YK:n turvallisuusneuvoston kautta, ja peruskirjan luvun VII perusteella, mutta ei ilman sitä;
2. On mahdollista puhua väkivallasta, esimerkiksi taisteluhelikoptereiden lisäämisestä (esim. Darfuriin rauhanturvaoperaatioiden yhteydessä), mutta ei muissa yhteyksissä;
3. Ulkopuolisiin sotilaallisiin interventioihin ei konfliktin ratkaisukeinona viitata harvaa poikkeusta lukuunottamatta missään.

---

⁵⁰ Komission mukaan interventio oli legitiimi, koska se oli väistämätön: diplomaattiset vaihtoehdot oli käytetty, ja osapuolet olivat osallisia konfliktissa joka uhkasi aiheuttaa humanitaarisen katastrofin ja luoda epävakautta koko Balkanin niemimaalle. Se oli laiton, koska se oli vastoin YK:n peruskirjan kieltoa käyttää väkivaltaa ilman valtuutusta. Independent International Commission on Kosovo 2000, 289-290.

Verkostot ovat kannanotoissaan hyvin varovaisia unilateraalien intervention kysymyksen suhteen, mistä enemmän vähän myöhemmin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että väkivallan käyttö olisi täysin poissuljettu toimintatapa ongelman ratkaisun kannalta. Ensimmäinen selkeä tapaus, jossa väkivallan käytöstä konfliktin ratkaisukeinona voidaan puhua, on vahvemman mandaatin vaatiminen rauhanturvaoperaatioille. *Toisin sanoen voimankäytöstä puhuminen on siis täysin ongelmatonta silloin, kun voimankäyttö tapahtuisi YK:n turvallisuusneuvoston valtuuttamana.* Tällainen tilanne on esimerkiksi allaolevassa tekstinäytteessä, jossa esitetään vahvempi mandaatti tarpeellisena tavoitteelle suojella siviilejä. Erityisen mielenkiintoista näytteessä on myös se, että viitattu YK:n peruskirjan luku seitsemän mahdollistaisi kaikkien sotilaallisten toimien valtuuttamisen (myös humanitaarisen intervention valtuuttamisen), mutta tässä tapauksessa sillä erityisesti valtuutetaan rauhanturvaoperaatiota.

“Turvallisuusneuvoston tulee välittömästi varmistaa Sudanin hallituksen suostumus nopealle YK-joukkojen maahantulolle lokakuun ensimmäisenä päivänä 2006 (kun Afrikan Unionin mandaatti loppuu). Kaikissa YK:n mandaateissa tulisi olla seuraavat elementit: YK-joukko tulisi valtuuttaa peruskirjan seitsemännen luvun perusteella, ja sillä tulisi olla lupa käyttää 'kaikkia mahdollisia keinoja suojella siviilejä, mukaanlukien humanitaarinen henkilökunta.' Tämä muotoilu mahdollistaa YK-joukot käyttämään täyttä asevoimaa suojellakseen siviilejä hyökkäyksiltä tai väkivallan uhalta. Se antaisi YK-joukoille joustavuutta käyttää erilaisia lähestymistapoja hyökkäysten estämiseksi. Esimerkiksi joukoilla tulisi olla mandaatti asettaa joukkoja nopeasti kriittisille alueille estääkseen hyökkäykset siviilejä vastaan. - -”⁵¹ (Human Rights Watch 2006c, 6.)

Turvallisuusneuvoston toiminnan legitimoinnin lisäksi myöskään Darfurissa toimivien rauhanturvaoperaatioiden paremmassa varustamisessa ei nähdä mitään ongelmaa. Tämä on läsnä esimerkiksi siten, että voidaan puhua jopa aivan suoraan siitä, että rauhanturvaoperaatiot tarvitsevat

51 “The Security Council must immediately secure the consent of the Sudanese government to the prompt and robust intervention of a U.N. force in Darfur no later than October 1, 2006 (when the A.U. mandate ends). The following elements should be included in any U.N. Mandate - - The U.N. force should be authorized under Chapter VII of the U.N. Charter and permitted to use 'all necessary means to protect civilians, including humanitarian personnel.' This formulation will allow U.N. forces to use deadly force to protect civilians under attack or threat of violence. It would provide U.N. forces with flexibility to use a range of approaches to deter attacks. For instance, forces must have the mandate to quickly deploy forces in volatile areas to prevent attacks against civilians. - - “

lisää taisteluhelikoptereita. *Voimankäytöstä puhuminen ja aseellisen voiman lisäämisen ehdottaminen on siis täysin mahdollista silloin, kun toimenpide on pulmaton sisäisen puuttumattomuuden normin kannalta.* Kaksi allaolevaa näytettä ovat hyviä esimerkkejä tästä puhetavasta. Molemmissa näytteissä helikopterien lisääminen esitetään tarpeellisena tavoitteelle suojella siviilejä Darfurissa.

“UNAMID-operaatio tarvitsee kolme keskiraskasta ja yhden kevyen taktisen helikopterilaivaston (yhteensä 18 kuljetus- ja kuusi taktista helikopteria sisältäen tarpeelliset joukot) toimiakseen tehokkaasti Darfurin alueella ja siirtääkseen tarpeellisia varusteita, mitkä ovat välttämättömiä jotta se voi noudattaa mandaattiaan. Nämä yksiköt ovat kriittisiä UNAMIDin kyvyille suojella siviilejä tehokkaammin kuin nykyinen Afrikan Unionin rauhanoperaatio Sudanissa (AMIS), jolta puuttuu tarvittavan tyyppiset helikopterit sekä mandaatti käyttää niitä tehokkaasti.”⁵² (Save Darfur 2007M.)

“Vastatakseen kokonaisvaltaisesti siihen, että Sudan on jättänyt noudattamatta kansainvälisiä velvoitteita, YK:n turvallisuusneuvoston tulee luoda vaatimuslista kaikille konfliktin osapuolille ja valvoa sen noudattamista. Tämän listan tulee sisältää siviileihin kohdistuneiden hyökkäyksien, sotilaallisten ylilentöjen ja janjaweedien tukemisen lopettamisen sekä UNAMID-operaation toimeenpanon ja liikkumisvapauden edistämisen. Osapuolten tulee myös edistää syyllisten henkilöiden rankaisemista järkevillä tavoilla. On erittäin olennaista, että YK:n jäsenvaltiot varmistavat, että UNAMIDilla on tarpeellisesti koulutetut ja varustetut joukot ja että joukot on varustettu riittävällä varusteilla ja logistisella tuella jota joukko tarvitsee vastatakseen nopeasti ja tehokkaasti siviileihin kohdistuviin uhkiin.”⁵³ (Human Rights Watch 2008b, 35.)

---

52 “The UNAMID force requires three Medium Utility Helicopter Wings and one Light Tactical Helicopter Wing (totaling 18 transport and six tactical helicopters, with associated troops) to operate effectively across the Darfur region, and to move the supplies and equipment necessary to carry out its mandate. These units are critical to UNAMID’s ability to protect civilians more effectively than the existing African Union Mission in Sudan (AMIS), which lacks the requisite type of helicopters and the mandate to deploy them effectively.”

53 “To comprehensively address Sudan’s disregard for its international obligations, the UN Security Council should establish and monitor a set of benchmarks applicable to all parties to the conflict. The benchmarks should include ending attacks on civilians and offensive military over-flights, ending support to Janjaweed militia, facilitating UNAMID deployment and freedom of movement, and promoting accountability in meaningful ways. Crucially, UN member states should ensure UNAMID has appropriately trained and equipped troops with all necessary equipment and logistical support needed to respond rapidly and effectively to civilian protection threats.”

Vaikka verkostot tukevatkin sellaista voimankäyttöä, mikä on pulmatonta sisäisen puuttumattomuuden normin kannalta, ne eivät tue unilateraalista voimankäyttöä. *Näkemykset sotilaallisesta voimankäytöstä konfliktin ratkaisukeinona puuttuvat lähes tyystin verkostojen raporteista.* Tämän tyyppinen juoni löytyy jopa Save Darfurin raporteista, joissa Darfurin tapahtumat esitetään kansanmurhana, mutta mitkä painottavat silti rauhanneuvotteluja lopullisena ratkaisuna (*ultimate solution*) Darfurin kriisiin (Save Darfur 2008l, 2.). Näin raporteissa asetetaan samalla sotilaallinen ratkaisu kyseenalaiseksi:

“Sudanin hallitus on halunnut rajata kansainvälisen yhteisön vaihtoehdot joko täysimittaiseksi sotilaalliseksi operaatioksi (vaihtoehto, jonka se itse tietää epärealistiseksi), tai rajoitetuksi humanitaariseksi toiminnaksi. Todellisuudessa näiden vaihtoehtojen välillä on kokonainen mahdollisuuksien maailma, mikäli löytyy poliittista tahtoa nähdä loppu tappamiselle Sudanissa.”⁵⁴ (Save Darfur 2008l, 4.)

Erityisen mielenkiintoista on myös toinen unilateraalista interventiota käsittelevä tapaus, missä unilateraalista intervention mahdollisuudesta puhutaan erittäin varovaisesti Darfur Consortiumin raporteissa Afrikan Unionin interventiopykälän kohdalla. Pykälän, jonka kansainvälisoikeudellinen legitimitetti on epäselvä (voiko alueellinen organisaatio valtuuttaa intervention ilman turvallisuusneuvoston valtuutusta):

“Pistettiin merkille, että kansalaisjärjestöjen tulisi muistaa, että vahvistettu Afrikan Unionin peruskirja sisältää Afrikan Unionin oikeuden 'puuttua yleiskokouksen päätöksellä valtion sisäisiin asioihin erityisen vakavien tilanteiden kohdalla, eli kun kyseessä on sotarikokset, kansanmurha tai rikokset ihmisyyttä vastaan'. Sen asianhaaran valossa, että Afrikan ihmisoikeus- ja kansojen oikeuden komission odotetaan julkaisevan raportin Darfurin tilanteesta ja että tämä raportti aikanaan etenee myös Afrikan Unionin rauhan ja turvallisuuden neuvostoon, *voisi olla perusteita väittää, että erityisen vakavien tilanteiden kynnyksellä olisi*

⁵⁴ “The government of Sudan has tried to frame the options for the international community as either full military engagement (an option it knows is unrealistic) or limited humanitarian efforts. In fact, there is a world of opportunity in between, if there is the necessary political will to see an end to the killing in Sudan.”

saavutettu.”⁵⁵ (Darfur Consortium 2005, 14-15. Darfur Consortiumin jälkimmäisessä raportissa tähän ei olekaan sitten enää mitään viittausta.)

Tästä säännöstä on kylläkin olemassa yksi hyvin merkittävä poikkeus. Eräässä vuonna 2006 Darfurin julkaisemassa lehdistötiedotteessa, on seuraava kohta:

”Joka päivä, jolloin epäonnistumme tämän kansanmurhan pysäyttämässä on uusi päivä helvettiä ihmisille Darfurissa.’, lisäsi pastori White-Hammond, joka on tehnyt yhden matkan Darfuriin ja seitsemän matkaa sodan runtelemaan Etelä-Sudaniin, jossa hän on ollut mukana vapauttamassa 10000 naista ja lasta jotka orjuutettiin kaksi vuosikymmentä kestäneen sisällissodan aikana. *’On maailman moraalinen velvollisuus tehdä kaikki voitavamme – mukaanlukien kansalaistoiminta, diplomaattinen painostus ja jopa sotilaallinen interventio – pelastaaksemme miljoonat darfurilaiset jotka ovat vielä vaarassa. Jos epäonnistumme, heidän verensä on meidän käsissämme.’*”⁵⁶ (Save Darfur 2006j.)

Kyseessä on *ainoa* kohta koko aineistossa, jota olisi mahdollista tulkita siten että Save Darfur kannattaisi voimankäyttöä tarpeen tullen myös unilateraalisti. On toki huomattava, että se todellakin on ainoa tällainen kohta. Tästä näytteestä poiketen kaikki muu Save Darfurinkin julkaisema materiaali (maaliskuusta 2006 lähtien) rakentuu siten, että voimankäyttöön ei viitata tavoiteltavana toimintatapana. Vaikkakin edelläolevan näytteen ja alaluvun ensimmäisen näytteen välillä on kaksi vuotta, kontrasti tämän alaluvun alussa esitettyyn näytteeseen, jossa asetetaan sotilaallinen ratkaisu kyseenalaiseksi, ei voisi olla suurempi.

55 “ - - it was noted that NGOs should keep in mind that the strengthened AU constitution maintained a right for the AU to 'intervene in a Member State pursuant to a decision of the Assembly in respect of grave circumstances, namely war crimes, genocide and crimes against humanity.' In the light of the expected publication of the report of the African Commission on Human and Peoples' Rights on the situation in Darfur, and its eventual transmission to the AU Peace and Security Council, *there could be a foundation for arguing* that the 'grave circumstances' threshold has been reached.”

56 “Every day we fail to stop this genocide is another day of hell for the Darfuri people’, added Rev. White-Hammond, who has made one trip to Darfur and seven trips into war-torn southern Sudan, where she has been involved in obtaining the freedom of 10,000 women and children who were enslaved during the two decades long civil war. *It's the world's moral duty to do everything in our power – including citizen action, diplomatic pressure and even military intervention – to save millions of Darfuri people still at risk. If we fail to act, their blood will be on all our hands.*’

Julie Flint ja Alex de Waal pitävät kirjassaan Save Darfurin toimintaa hyvinkin militanttina, ja esittävät että sen kannat muuttuivat vasta jossain vuoden 2006 tienoilla. He myös esittävät, että muut humanitaarista työtä tekevät järjestöt pyrkivät vaikuttamaan tuolloin Save Darfurin näkökantoihin (katso Flint & de Waal 2008, 179-187.) Save Darfurin aikaisempien kannanottojen tarkistaminen on sinänsä vaikeaa, koska vuoden 2006 alkua aiemmat dokumentit eivät ole enää saatavilla⁵⁷. Näiden sisällyttäminen aineistoon ei kylläkään olisi enää kovin perusteltua, koska Save Darfurin dokumentteja aineistossa on jo nyt huomattavan paljon enemmän kuin afrikkalaisten verkostojen dokumentteja, mutta se olisi toki ollut kiinnostavaa Flintin ja de Waalin näkemysten arvioimiseksi.

Save Darfurin aikaisemmin tekemä voimakkaampi tulkinta on joka tapauksessa varsin mielenkiintoinen. Kuten aiemmin totesin, normit, ja tässä tapauksessa sisäisen puuttumattomuuden normi, muokkaavat toimijoiden käsitystä siitä mitä voidaan pitää mahdollisena. Tämä ei toki tarkoita, etteikö normeja voisi rikkoa, tai etteikö normi jota joskus rikotaan voisi olla vahva normi. On toki helpompaa esittää väite, jonka mukaan sisäisen puuttumattomuuden normi vaikuttaa toimijoiden tapaan tulkita ihmisoikeusnormeja, ja osoittaa tämä aineistosta löytyvien puhetaiposten avulla, kuin selittää, että miksi toisenlainen tulkinta on jonain tietynä hetkenä mahdollinen. Voimakkaampi tulkinta on voinut esimerkiksi olla mahdollinen, koska se on ollut aiemmin sosiaalisesti hyväksytympi, kun esimerkiksi YK:ssa keskusteltiin sotilaallisen intervention mahdollisuudesta (katso Bellamy & Williams 2005.) tai koska paine muiden humanitaaristen järjestöjen suunnalta kasvoi, kuten Flint ja de Waal esittävät. *Joka tapauksessa tällaisen poikkeuksen löytyminen kertoo erityisesti siitä tavasta, jolla sisäisen puuttumattomuuden normi muokkaa toimijoiden käsitystä ihmisoikeuksien suojelun mahdollisuuksista. Se tekee valtiosuvereniteettiä rikkovan toiminnan vaikeaksi, joskaan ei mahdottomaksi.*

Voin kuitenkin ylipäättään todeta, että vaikka myös viimeisen neljän vuoden ajan Save Darfurin kannanotoissa Darfurin tapahtumia on kuvattu kansanmurhaksi, on se samalla kunnioittanut kannanotoissaan sisäisen puuttumattomuuden periaatetta. Tämä näkökanta on sotilaallisten interventioiden suhteen ollut hyvin samanlainen kuin muidenkin järjestöjen näkökannat kyseisenä aikana. Mitä sitten tätä aiemmin on tapahtunut, tai mitä Save Darfur mahdollisesti on samaan aikaan kullisseissa lobannut, olisi toki kiinnostavaa, mutta se ei kuulu tämän tutkimuksen piiriin.

---

⁵⁷ Näitä ei ollut saatavilla sivuilla, eikä niitä saanut myöskään kysymällä.

Mielenkiintoista on myös se, että Flintin ja de Waalin vuonna 2008 julkaistusta kirjasta saa hyvin erilaisen kuvan Save Darfurin toiminnasta ja sen poliittisista kannanotoista kuin mitä olen itse saanut sen omia myöhempiä kannanottoja lukemalla.

Joka tapauksessa tällaisen poikkeuksen löytyminen aineistosta on erittäin mielenkiintoista. Voisi jopa sanoa, että kyseessä on säännön vahvistava poikkeus, koska *se tekee näkyväksi sen, mikä ei normaalisti ole helposti näkyvillä*. Se korostaa sitä tosiasiaa, että lähes kaikissa kannanotoissa kunnioitetaan sisäisen puuttumattomuuden normia.

Kuten esitin jo aiemmin, humanitaarisen intervention kysymyksen suhteen verkostojen narratiivin voisi nimetä lauseella *only legal can be legitimate*, vain laillinen voi olla legitiimiä. Tämä on läsnä kolmessa asiassa; ensinnäkin verkostot vaikenevat lähes täysin unilateraalien sotilaallisten intervention mahdollisuudesta. Väkivallasta puhuminen ei kuitenkaan ole mahdotonta silloin, kun kyse on rauhanturvaoperaation varustamisesta tai vahvemman YK:n mandaatin vaatimisesta operaatiolle. Puhe väkivallasta rajautuu näin (yhtä tapausta lukuunottamatta!) tapauksiin, jotka ovat kansainvälisen oikeuden kannalta ongelmattomia. Yhteenvedon turvallisuuksineuvoston toiminnan legitimoiminen ja lähes täydellinen hiljaisuus unilateraalien sotilaallisten intervention mahdollisuudesta viittaa vahvasti siihen, että verkostot tulkitsevat ihmisoikeusnormeja tavalla, jossa ihmisoikeuksia suojeleva sotilaallinen toiminta ei saa rikkoa kansainvälistä oikeutta.

Tämä huomio on myös hyvin yhdenmukainen luvun 6.2. päätelmien kanssa. Siellä todettiin, että sisäisen puuttumattomuuden normi on niin sisäistetty, että se näyttäytyy toimijoille luonnollisena ja että sitä on hyvin vaikea asettaa kyseenalaiseksi. Sama asia on selkeästi näkyvillä humanitaarisen intervention kysymyksen suhteen. Tulkintani mukaan sisäisen puuttumattomuuden normi ohjaa myös verkostojen näkemyksiä sotilaallisista interventioista. Tämä alleviivaa ensinnäkin sitä päätelmää, että verkostojen ymmärrys ihmisoikeuksista on hyvin oikeudellinen, ja toiseksi sitä että ne pääosin hyväksyvät sisäisen puuttumattomuuden normin oikeutuksen niin valtioiden poliittisen toimintakyvyn kuin sotilaallisten interventioidenkin suhteen. Verkostojen näkemykset ihmisoikeuksista ovat siis todellisuudessa pyrkimys sovittaa yhteen ihmisoikeus- ja suvereniteettiin liittyviä normeja.

6.3. Verkostojen näkemysten merkitys kansainvälisessä yhteisössä

Verkostojen raporteista hahmottuu siis kaksi ratkaisukeinoa Darfurin kriisiin; ensinnäkin, sotarikoksiin ja rikoksiin ihmisyyttä vastaan syyllistyneet henkilöt tulisi tuomita kansainvälisessä rikostuomioistuimessa ja toiseksi konflikti tulisi ratkaista rauhanomaisesti, neuvottelujen kautta. Sen sijaan sotilaallista interventiota ei nähdä mahdollisena tai tavoiteltavana.

Verkostojen näkemyksiä on mahdollista pitää myös eräänä esimerkkinä kansainvälisen politiikan oikeudellistumisesta, eli siitä että politiikkaan liittyy yhä useammin myös kansainvälistä lainsäädäntöä. Kuten Kenneth Abbott ja muut ovat todenneet: Ihmisoikeudet lähtivät liikkeelle hyvin vähäisestä oikeudellisen sääntelyn asteesta, mutta ihmisoikeusregiimi on jatkuvasti kehittynyt yhä enemmän suntaan, jossa ihmisoikeuksien laillinen sääntely on kasvanut. (Abbott et al. 2000, 405.) Johtopäätökset eivät ole sinänsä myöskään kovin yllättäviä, kun ottaa huomioon miten moni suurista ihmisoikeusjärjestöistä (mukaanlukien Human Rights Watch) ja muista kansalaisjärjestöistä oli mukana kampanjoimassa kansainvälisen rikostuomioistuimen perustamisen puolesta 1990-luvulla. (Patomäki & Teivainen 2003, 108-109.)

Kun sama vastaus puetaan kansainvälisen politiikan rakenteiden eli normien kielelle, voidaan todeta, että verkostot pyrkivät edistämään ihmisoikeusnormeja ja edistämään normien toimeenpanoa kansainvälisessä yhteisössä. Tätä tarkoitusta varten ne esittävät näkemyksensä Darfurin konfliktista, minkä perusteella ne voivat asettaa kansainvälisessä yhteisössä valtioita suojelevan sisäisen puuttumattomuuden periaatteen kyseenalaiseksi. Ne viittaavat Darfurin tapahtumiin, ja merkityksellistävät nämä tapahtumat ihmisoikeusloukkauksiksi.

Verkostot asettavat sisäisen puuttumattomuuden normin kyseenalaiseksi vain osittain. Ne tulkitsevat ihmisoikeusnormeja tavalla, jossa edes heidän mielestään ihmisoikeusvelvoitteita merkittävästi rikkovien valtioiden poliittisen toiminnan legitimitettä ei aseteta kyseenalaiseksi. Yksittäisiä ihmisiä voidaan kylläkin pitää vastuullisina Darfurissa tekemistään teoista, mutta konfliktin osapuolet nähdään silti oikeutettuina neuvotteluosapuolina, ja neuvottelut Darfurin konfliktin ratkaisuna. Verkostot lisäksi

tulkitsevat ihmisoikeusnormeja tavalla, jossa kansainvälisen oikeuden määräyksiä rikkova sotilaallinen voimankäyttö ei ole sallittua. Tulkintani mukaan kyseisessä tavassa tulkita ihmisoikeusnormeja on kyse sisäisen puuttumattomuuden normin vahvasta hyväksynnästä kansainvälisessä yhteisössä. Normi estää poliittisia toimijoita pitämästä sellaisia asioita mahdollisena, jotka perinteisesti on katsottu kuuluvan valtioiden sisäisen päätöksenteon piiriin.

Potentiaalinen ongelma ajattelutavassa on, että mikäli tapahtuma jota pidetään laajamittaisena ihmisoikeusloukkauksena halutaan ratkaista ennen kaikkea oikeudellisena ja vähemmän poliittisena ongelmana, tällaisten konfliktien ratkaisukeinot voi äärimmillään tarkoittaa sitä, että kunhan rikolliset henkilöt saadaan vain vastuuseen, niin se on riittävä tapa reagoida konflikteihin. Tämä samalla osoittaa, kuinka monimutkaisista asioista pohjimmiltaan on kysymys; vastakkainen ääritoimintatapa, unilateraali sotilaallinen interventio, ei nimittäin ole välttämättä yhtään parempi vaihtoehto.

Vaikka voikin kysyä, että tulisiko unilateraalien voimankäytön olla oikeutettua Darfurin tapauksessa, niin järjestöjen näkemykset eivät ole silti välttämättä kovin yllättäviä. Järjestöjen näkökannat, joissa kannatetaan kriisin rauhanomaista ratkaisua (tai ainakin sitä, että väkivaltaa käytetään kansainvälisoikeudellisten prosessien puitteissa), ei ole nimittäin kovin ihmeellinen kun sitä tarkastellaan suhteessa kansalaisliikkeiden väkivallattomuuden periaatteeseen. Kuten esimerkiksi Mary Kaldor kirjoittaa: ”Vaikka yhteiskunnalliset liikkeet saattavatkin rikkoa lakia erilaisen suoran toiminnan tai kansalaistottelemattomuuden muodossa, nykyajan yhteiskunnalliset liikkeet ovat yleensä olleet vahvasti sitoutuneita väkivallattomuuteen, ainakin ennen viime aikojen kapitalismin vastaisten liikkeiden joitakin toimia.” (Kaldor 2006, 117. Lainauksen suomentanut ML.) Siinä missä käsitteet rauha ja ihmisoikeudet saattoivat vielä kylmän sodan aikana sisältää ideologista painolastia, Kaldorin mukaan juuri kylmän sodan päätyttyä yhteiskunnalliset liikkeet lopettivat käsitteiden välisen erottelun ja ottivat molemmat käyttöön yhtä aikaa. (emt., 77-78.) Tältä katsantokannalta ei olisi kovin yllättävää, että mikäli liikkeillä on tarkoitus pyrkiä ratkaisemaan asioita väkivallattomasti, niin heidän julkisissa kannanotoissaan ei myöskään kovin helposti legitimoida valtioiden väkivallankäyttöä.

Tällainen näkökulma johtaa kuitenkin eräänlaiseen paradoksiin, jota on hyvin kuvannut John Keane. Samalla kun globaali kansalaisyhteiskunta (Buzanin käsitteistöllä kansainvälisen yhteisön alue, joka

koostuu ihmisten välisestä yhteisöstä ja ylikansallisesta yhteisöstä) yrittää hallita väkivaltaa, on täysin selvää että se on täysin kyvytön hallitsemaan väkivaltaa pelkästään omin voimin. Samaan aikaan kun globaali kansalaisyhteiskunta saa voimaa väkivallattomuudesta, se myös oletettavasti tarvitsee väkivaltaa suojellakseen itseään. Haavoittuvuutensa vuoksi se tarvitsee poliittista tai perustuslaillista suojaa, jota tuetaan asevoimin. Jo lähes määritelmällisesti sen siviilijäsenillä ei ole tarpeellisia keinoja suojella itseään, mikä tekee sen haavoittuvaksi palkkasotureille, jengeille, mafialle, asekauppiaille, terroristeille ja niin edelleen. (Keane 2003, 155.)

Kuten Adam Quinn ja Michael Cox toteavat, on yksinkertaisesti olemassa tilanteita jolloin kansainvälinen yhteisö (Coxin ja Quinin käyttämä käsite on *international community*, käsite ei siis ole englantilaisen koulukunnan teoreettinen käsite) joutuu päättämään luodaanko rauha ulkoa käsin vai hyväksytäänkö tilanteen väkivaltainen eteneminen. Rauhan luominen ilman (minkäänlaista) interventiota on kyllä ehdottomasti ylivoimainen ideaali, mutta se ei vastaa kysymykseen siitä mitä tehdään sitten jos toimijat eivät käyttäydykään pasifististen toiveiden mukaisesti. Oletus siitä, että rauha syntyy jotenkin spontaanisti osapuolten välille, epäonnistuu näkemään sen että osapuolet ei välttämättä ollenkaan ymmärrä tai halua ymmärtää aikaisemman väkivallan olevan ongelmien syy. (Quinn & Cox 2007, 517-518.)

Tästä kaikesta huolimatta kriisien rauhanomaisella ratkaisulla ja syyllisten henkilöiden tuomitsemisella on ainakin näille neljälle verkostolle aivan erityinen arvo.

7. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Olen tässä tutkielmassa käsitellyt afrikkalaisten ja länsimaisten ylikansallisten edunvalvontaverkostojen näkemyksiä ihmisoikeuksien suojelusta Darfurissa, läntisessä Sudanissa. Darfurin konfliktin aseellisessa vaiheessa on kyse kahdeksan vuotta jatkuneesta sotilaallisesta vastakkainasettelusta Sudanin hallituksen, puolisoitilaallisten joukkojen ja kapinallisryhmien välillä. Konflikti on aiheuttanut eri arvioiden mukaan noin 70 000 – 400 000 henkilön kuoleman, 2,6 – 2,7 miljoonaa sisäistä pakolaista

ja noin 250 000 pakolaista on paennut Darfurista Tshadin puolelle. Konfliktin aseellista vaihetta ovat sävyttäneet laajat ihmisoikeusloukkaukset, ja konfliktia onkin verrattu esimerkiksi Ruandan kansanmurhaan.

Tässä tutkielmassa olen ollut erityisesti kiinnostunut kansalaisyhteiskunnan näkemyksistä konfliktiin. Tutkielman aineisto koostui kahden afrikkalaisen kansalaisjärjestöverkoston, Darfur Consortiumin ja The Centre for Citizens' Participation in the African Unionin, sekä kahden länsimaisen verkoston, Human Rights Watchin sekä Save Darfurin mielipiteistä. Analyysini tärkeimpiä apuvälineitä olivat kansainvälisen politiikan konventionaalinen konstruktionismi, englantilainen koulukunta sekä Afrikkatutkimus, ja menetelmänä käytin Hayden Whiten historiatiedosta kiinnostunutta narratiivisen tutkimuksen suuntausta. Nämä olivat luontevia valintoja, koska olin kiinnostunut erityisesti ihmisoikeuksien suojelun kysymyksestä. Siksi oli luontevaa käyttää kansainvälisen politiikan konstruktionismia ja englantilaista koulukuntaa kansainvälisen yhteisön, yhteisön normien ja verkostojen ymmärtämiseen, ja Afrikkatutkimusta tutkimuskohteen ja -aineiston kontekstualisoimiseen.

Tutkielman tuloksina voi todeta, että kansalaisjärjestöverkostojen raportit ja poliittiset kannanotot muistuttavat mielenkiintoisella tavalla historiallisen tiedon tuotantoa. Aivan kuten historiankirjoituksessa, myös kansalaisjärjestöt kertovat raporteissa historiallisista tapahtumista ja punovat tapahtumia yhteen yhtenäisiksi kertomuksiksi. Tämä onkin sinänsä luonnollista, koska vaihtoehdoisen tiedon tuottaminen ja tämän tiedon strateginen käyttö on yksi tärkeimmistä verkostojen tavoista tehdä politiikkaa, ja koska kertomisen luotettavuudesta tulee olennainen osa heidän tekemäänsä politiikkaa.

Toiseksi voi todeta, että edunvalvontaverkostojen näkemykset rakentuvat suhteessa kansainvälisessä yhteisössä hyväksytyyn sisäisen puuttumattomuuden normiin. Jotta tällaisen voimakkaan normin kieltäminen olisi mahdollista, vaatii se erityistä selvitystä. Esittämällä Darfurin tapahtumat kauheuksina verkostoilla on mahdollisuus argumentoida ihmisoikeusnormien puolesta. Käytännössä he voivat käyttää argumentteinaan esimerkiksi suurta määrää kuolleita ihmisiä tai pakolaisia tai Sudanin hallituksen toimimattomuutta asiassa tai hallituksen toimintaa ihmisoikeuksien suojelun tavoitetta vastaan. Kyse ei tarkasti ottaen ole siitä, ovatko nämä tapahtumat objektiivisesti ajateltuna kauheita vai

eivät, vaan siitä, että tapahtumien esittäminen kauheina mahdollistaa kansainvälisen politiikan normien rikkomisen ja toisenlaisen normatiivisen järjestelmän edistämisen.

Kolmanneksi voi todeta, että vaikka edunvalvontaverkostot kiistävätkin sisäisen puuttumattomuuden periaatteen oikeutuksen, he tekevät tämän vain osittain. Siinä missä esimerkiksi yksittäisten henkilöiden tuomitseminen tekemistään rikoksista voidaan nähdä edistävän konfliktin ratkaisua, verkostot eivät kuitenkaan (yhtä poikkeusta lukuunottamatta) aseta Sudanin hallituksen oikeutta neuvotella konfliktin ratkaisusta kyseenalaiseksi. Verkostot eivät myöskään esitä (samaa poikkeusta lukuunottamatta) sotilaallista interventiota konfliktin ratkaisukeinona. Tulkintani mukaan tämä johtuu siitä, että sisäisen puuttumattomuuden normi on kansainvälisessä yhteisössä niin vahva normi, että se määrittää osaltaan sitä, mitä verkostot voivat pitää mahdollisena. Ja neljänneksi voi todeta, että verkostojen näkemys ihmisoikeuksien suojelusta on hyvin oikeudellinen, ja näkemyksiä voi pitää merkinä kansainvälisen yhteisön oikeudellistumisesta.

Johtopäätökset kertovat myös mielenkiintoisella tavalla kansainvälisen politiikan (ja yhteisön) normatiivisuudesta. Ensinnäkin, jopa sellaiset kansainvälisen politiikan toimijat, jotka pyrkivät edistämään ihmisoikeuksia, rakentavat käytännössä vastaustaan ihmisoikeuksien suojelusta myös suhteessa muihin kansainvälisen politiikan normeihin. Toiseksi normit muovaavat mielenkiintoisella tavalla toimijoiden käsitystä ihmisoikeuksien suojelusta: esimerkiksi suvereniteettiin liittyvät normit suojelevat käytännössä valtiojohtajan oikeutta neuvotella konfliktin ratkaisusta, vaikka ne eivät samalla tavalla suojele häntä kansainvälisiltä rikostuomioistuimilta. Kaiken kaikkiaan tutkimus antaa vahvoja viitteitä siitä, että kansainvälisen politiikan normit ovat vahvempia tai niiden vaikutukset ovat monimutkaisempia kuin perinteisesti (tai ainakin rationalistisessa kirjallisuudessa) ajatellaan.

Esittämäni vastaus kysymykseen ihmisoikeuksien ja suvereniteetin sovittamisesta Darfurin tapauksessa antaa ainakin kahdenlaisia suuntia, johon tulevassa tutkimuksessa olisi mahdollista perehtyä. Ensimmäinen vaihtoehto pyrki löytämään vastauksia ilmiölle myös muiden konfliktien suhteen; voisiko kyseessä olla jonkinlainen Darfuria koskeva yksittäistapaus, vai ovatko erilaisten verkostojen kannanotot samansuuntaisia myös muiden konfliktien kohdalla – onko Darfurin konfliktissa jotain erityistä, mikä selittäisi sen, että sisäisen puuttumattomuuden periaatteelle annetaan näin paljon

painoarvoa, vai onko kyse globaalista ilmiöstä? Darfurin tilanteen vakavuuden huomioonottaen voisi arvioida, että kannanotot muiden konfliktien kohdalla olisivat pikemminkin vieläkin varovaisempia kuin Darfurissa, mutta asia toki selviää vain empiirisen aineiston perusteella.

Toinen vaihtoehto olisi kiinnittää enemmän huomiota tämän tutkimustuloksen ja kansalaisyhteiskunnan väkivallattomuuden periaatteen väliseen yhteyteen. Voisiko kansalaisyhteiskunnan väkivallattomuuden periaate selittää sitä, miksi verkostot antavat niin paljon painoarvoa osapuolten oikeudelle ratkaista konflikti rauhanomaisesti ja siihen, että mahdollisen väkivallankäytön tulisi olla kansainvälisen oikeuden mukaista? Tällainen tutkimus voisi kysyä, että miten tällainen ihmisoikeusnormien tulkinta verkostojen toiminnassa on ylipäätään muodostunut. Mikäli tulos olisi myöntävä, asettaisi se ainakin kyseenalaiseksi väitteen, että NATO:n tekemä sotilaallinen interventio Kosovoon tai unilateraalit sotilaalliset interventiot ylipäätään olisivat globaalin kansalaisyhteiskunnan toiveiden mukaisia.

Jotta verkostojen näkemysten suhde afrikkalaisen kansalaisyhteiskunnan näkemyksiin ei kuitenkaan unohtuisi, on lopuksi hyvä palata vielä Keckin ja Sikkinkin näkemyksiin edunvalvontaverkostojen todellisesta edustavuudesta: heidän mukaansa syrjityt ihmiset menettävät joskus hallinnan tarinoihinsa, kun verkostot muokkaavat heidän tarinoitaan ja kertovat niitä uusilla tavoilla. (Keck & Sikkink 1998, 19.) Darfurilaiset tai ruandalaiset voisivat olla vaikeiden konfliktien hallinnasta verkostojen kanssa aivan jotain muuta mieltä. Se ei tosin tarkoita, etteikö myös konfliktin 'ulkopuolisen' kansalaisyhteiskunnan näkemysten tutkiminen olisi olennaista ja mielenkiintoista, kuten tämäkin tutkimus toivottavasti osoittaa.

LÄHTEET

Primääriaineisto

The Centre for Citizens' Participation in the African Union

CCPAU 2007, *Report of the continental civil society conference on the proposed African Union Government*. Accra, 22-23.6.2007. Saatavissa <<http://www.ccpau.org/LinkClick.aspx?fileticket=mYrspgoAArU%3d&tabid=58&mid=387&language=en-US>>. Luettu 17.3.2011.

CCPAU 2008a, *Citizen's Continental Conference on the African Union Summit. Civil Society Communique*. Addis Ababa, 23-24.1.2008. Saatavissa <<http://www.ccpau.org/LinkClick.aspx?fileticket=niMzDay0jYs%3d&tabid=58&mid=387&language=en-US>>. Luettu 17.3.2011

CCPAU 2008b, *Third Citizen's Continental Conference on the African Union Summit. Conference & Workshop Report*. Sharm El Sheikh. 22-23.6.2008. Saatavissa <<http://www.ccpau.org/LinkClick.aspx?fileticket=5CH7vrHpVo4%3d&tabid=58&mid=387&language=en-US>>. Luettu 17.3.2011.

CCPAU 2009a, *Fourth Citizen's Continental Conference on the African Union Summit. Civil Society Communique*. Addis Ababa 16-17.1.2009. Saatavissa <<http://www.ccpau.org/Portals/0/News%20latters%20indd.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

CCPAU 2009b, *Fifth Citizen's Continental Conference on the African Union Summit. Civil Society Communique*. Addis Ababa 5-6.6.2009. Saatavissa <<http://www.ccpau.org/LinkClick.aspx?fileticket=MR4KB%2f159eA%3d&tabid=58&mid=387&language=en-US>>. Luettu 17.3.2011.

CCPAU 2010, *Communiqué on CSO Consultation on the Year of Peace and Security in Africa*. Addis Ababa, 20-21.1.2010. Saatavissa <<http://www.ccpau.org/Portals/0/Final%20Communique%20YPS.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Darfur Consortium

Darfur Consortium 2005, *Ensuring Accountability and Protection of Civilians in Darfur: Next Steps for the Darfur*

Consortium. Lokakuu 2010. Saatavissa

<http://www.darfurconsortium.org/darfur_consortium_actions/reports/2005/Nairobi.100405.pdf>.

Luettu 17.3.2011.

Darfur Consortium 2008, *Putting People First: The Protection Challenge Facing UNAMID in Darfur*. 28.7.2008.

Saatavissa <http://www.darfurconsortium.org/darfur_consortium_actions/reports/2008/Putting%20People%20First%20UNAMID%20report.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch

Human Rights Watch 2005, *Entrenching Impunity: Government Responsibility for International Crimes in Darfur*. Joulukuu 2005. Saatavissa

<<http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/darfur1205webwcover.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2006a, *Imperatives for Immediate Change: The African Union Mission in Sudan*.

Tammikuu 2006. Saatavissa

<<http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/sudan0106webwcover.pdf>>.

Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2006b, *Darfur Bleeds: Recent Cross-Border Violence in Chad*. Helmikuu 2006.

Saatavissa <<http://www.hrw.org/backgrounder/africa/chad0206/chad0206.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2006c, *Ensuring Protection in Darfur: The U.N. Mandate*. Huhtikuu 2006.

Saatavissa <<http://hrw.org/backgrounder/africa/sudan0406/sudan0406.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2006d, *Darfur: Humanitarian Aid under Siege*. Toukokuu 2006. Saatavissa

<<http://hrw.org/backgrounder/africa/sudan0506/darfur0506.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2006e, *Lack of Conviction: The Special Criminal Court on the Events in Darfur. A Human Rights Watch Briefing Paper*. Kesäkuu 2006. Saatavissa <<http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/Sudan%20court%20paper%200606.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2007, *Darfur 2007: Chaos by Design - Peacekeeping Challenges for AMIS and UNAMID*. Syyskuu 2007. Saatavissa <<http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/sudan0907web.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2008a, *Five Years On - No Justice for Sexual Violence in Darfur*. Huhtikuu 2008. Saatavissa <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/darfur0408_1.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2008b, *“They Shot at Us as We Fled” - Government Attacks on Civilians in West Darfur*. Toukokuu 2008. Saatavissa <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/darfur0508_1.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2008c, *Crackdown in Khartoum - Mass Arrests, Torture, and Disappearances since the May 10 Attack*. Kesäkuu 2008. Saatavissa <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/darfur0608_1.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch 2009, *The Way Forward - Ending Human Rights Abuses and Repression across Sudan*. Saatavissa <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/sudan1009web_0.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur

Save Darfur 2006a, *Faith-based Coalition Praises House Committee for Passing Legislation to Sanction Perpetrators of Darfur Genocide*. <http://www.savedarfur.org/pages/press/faith_based_coalition_praises_house_committee_for_passing_legislation_to_sa/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006b, *Darfur Genocide Witness Tells NYC Holocaust Museum Symposium Participants What They Can Do to Help Stop Slaughter*.

<http://www.savedarfur.org/pages/press/darfur_genocide_witness_tells_nyc_holocaust_museum_symposium_participants_w/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006c, *Faith-based Coalition Urges Congress to Pass Amendment to Add \$100 Million in Emergency Funding for AU Peacekeeping Mission in Darfur, Sudan.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/faith_based_coalition_urges_congress_to_pass_amendment_to_add_100_million_i/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006d, *Faith-based Coalition Praises House for Passing Capuano Amendment to Add \$50 Million to President's Emergency Funding Request for Peacekeeping in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/faith_based_coalition_praises_house_for_passing_capuano_amendment_to_add_50/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006e, *Olympic Speed Skating Champion Joey Cheek to Speak at "SAVE DARFUR: Rally to Stop Genocide" in Washington, DC on April 30.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/olympic_speed_skating_champion_joey_cheek_to_speak_at_save_darfur_rally_to/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006f, *Faith-based Coalition to Hold "Week of Prayer and Action for Darfur" to Generate 1 Million Postcards Urging President Bush to End Genocide.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/faith_based_coalition_to_hold_week_of_prayer_and_action_for_darfur_to_gener/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006g, *UN Security Council Calls for Swift Transition to a UN Peacekeeping Force in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/un_security_council_calls_for_swift_transition_to_a_un_peacekeeping_force_i/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006h, *Faith-based Coalition Praises Senate Committee for Passing Amendment to Add \$50 Million to President's Emergency Funding Request for Darfur Peacekeeping.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/faith_based_coalition_praises_senate_committee_for_passing_amendment_to_add/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006i, *Faith-Based and Human Rights Coalition calls on President Bush to raise Darfur issues with Chinese President Hu Jintao.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/faith_based_and_human_rights_coalition_calls_on_president_bush_to_raise_dar/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006j, *Historic Rally in Washington, DC, Delivers Three-Quarters of a Million Postcards Demanding an End to Genocide in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/historic_rally_in_washington_dc_delivers_three_quarters_of_a_million_postca/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006k, *62 Nobel Laureates Urge President Bush, Other World Leaders to Push for UN Peacekeeping Force to Implement Darfur Peace Accord.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/62_nobel_laureates_urge_president_bush_other_world_leaders_to_push_for_un_p/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006l, *Groups Urge President Bush to Speed Deployment of International Force in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/groups_urge_president_bush_to_speed_deployment_of_international_force_in_da/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006m, *Save Darfur Coalition Expresses Gratitude to Departing Deputy Secretary of State Robert Zoellick.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_expresses_gratitude_to_departing_deputy_secretary_of/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006n, *Save Darfur Coalition Responds to Sudanese President's Inaccurate Assertions.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_reponds_to_sudanese_presidents_inaccurate_assertions/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006o, *Senators Frist and Clinton Sign One Millionth Postcard Urging President Bush to Advocate Multinational Peacekeeping Force to Stop Darfur Genocide.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/senators_frist_and_clinton_sign_one_millionth_postcard/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006p, *Save Darfur Coalition Applauds UN Security Council Resolution.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_applauds_un_security_council_resolution/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006q, *Darfuri and Sudanese Groups Call for UN Peacekeeping Force.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/darfuri_and_sudanese_groups_call_for_un_peacekeeping_force/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006r, *Musical Groups Big & Rich and O.A.R. to Appear at "Save Darfur Now: Voices to End Genocide" Rally in New York City's Central Park on September 17.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/musical_groups_big_rich_and_oar_to_appear_at_save_darfur_now/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006s, *Save Darfur Coalition Applauds UN Vote on Peacekeepers; Urges Swift International Action to Deploy Forces.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_applauds_un_vote_on_peacekeepers/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006t, *Save Darfur Coalition Rally in New York's Central Park to Call for U.N. Peacekeepers.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_rally_in_new_yorks_central_park_to_call_for_un_peacek/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006u, *Tens of Thousands Rally in Central Park for "Global Day for Darfur".*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/tens_of_thousands_rally_in_central_park_for_global_day_for_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006v, *Coalition Applauds President's Call for UN Peacekeepers and Appointment of Andrew Natsios as Special Envoy.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/coalition_applauds_presidents_call_for_un_peacekeepers_and_appointment_of_a/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006w, *Save Darfur Coalition Praises President's Signing of Darfur Bill.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_praises_presidents_signing_of_darfur_bill/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006x, *President Bush and Speaker-To-Be Pelosi Discussed Crisis in Darfur During Oval Office Meeting.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/president_bush_and_speaker_to_be_pelosi_discussed_crisis_in_darfur_during_o/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006y, *Dollars for Darfur Challenges U.S. High School to Raise Money to Stop the Darfur Genocide.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/dollars_for_darfur_challenges_us_high_school_to_raise_money_to_stop_the_dar/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006z, *Leading Advocates Return from Chad to Report on Broadening Violence; Coalition Releases New Exclusive Footage of Conditions.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/leading_advocates_return_from_chad_to_report_on_broadening_violence/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006å, *Save Darfur Endorses Call for UN Peacekeepers in Chad.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_endorses_call_for_un_peacekeepers_in_chad/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006ä, *Houses of Worship Across Faiths Unite for "Weekend of Prayer for Darfur".*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/houses_of_worship_across_faiths_unite_for_weekend_of_prayer_for_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006ö, *Leaders Bridge Faiths for "Call to Your Conscience," To Brief Media on Faith Response to Genocide in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/leaders_bridge_faiths/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006A, *Faith Leaders Join Forces for "Weekend of Prayer" for Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/faith_leaders_join_forces_for_weekend_of_prayer_for_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006B, *Advocates Rally in the Nations Capital Against Rape and Sexual Violence in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/advocates_rally_in_the_nations_capital_against_rape_and_sexual_violence_in/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006C, *International Stateswomen Issue Call.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/international_stateswomen_issue_call/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006D, *World Leaders Call for Darfur Ceasefire, Immediate Deployment of International Peacekeepers.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/world_leaders_call_for_darfur_ceasefire_immediate_deployent_of_internation/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006E, *Olympic Athletes Return from Diplomatic Mission to Help Save Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/olympic_athletes_return_from_diplomatic_mission_to_help_save_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006F, *Darfur by the Numbers: Save Darfur Coalition Tallies Global Activism.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/darfur_by_the_numbers_save_darfur_coalition_tallies_global_activism/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2006G, *"Don't Let Khartoum Outmaneuver the World Again".* <http://www.savedarfur.org/pages/press/dont_let_khartoum_outmaneuver_the_world_again/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007a, *Gov. Bill Richardson to Lead Delegation to Sudan to Push For Full Acceptance of Peacekeeping Force in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/gov_bill_richardson_to_lead_delegation_to_sudan_to_push_for_full_acceptance/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007b, *Cease-Fire Agreement Offers a Moment of Opportunity for Political Settlement in Worsening Darfur Crisis.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/cease_fire_agreement_offers_a_moment_of_opportunity_for_political_settlemen/>. Save Darfur 17.3.2011.

Save Darfur 2007c, *Darfur Documentary Premieres at Sundance.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/darfur_documentary_premieres_at_sundance/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007d, *Darfur Refugee Fatima Haroun to JOIN Rep. STEVE Israel (NY-2) AT State of the Union address.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/darfur_refugee_fatima_haroun_to_join_rep_steve_israel_ny_2_at_state_of_the/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007e, *Save Darfur Coalition Opposes the Possible Appointment of Sudanese President to the African Union Presidency.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_opposes_the_possible_appointment_of_sudanese/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007f, *Save Darfur Coalition Condemns Government of Sudan For Bombing Darfur Villages.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_condemns_government_of_sudan_for_bombing_darfur_villa/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007g, *President Fails to Offer Plan to End Genocide in Darfur in State of the Union.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/president_fails_to_offer_plan_to_end_genocide_in_darfur_in_state_of_the_uni/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007h, *Save Darfur Coalition Applauds Selection of Ghanaian Leader to African Union Presidency.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_applauds_selection_of_ghanaian_leader_to_african_unio/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007i, *Save Darfur Coalition Urges African Union, United Nations to Ensure Protection of Humanitarian Workers.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_urgues_au_un_to_ensure_protection_of_humanitarian_work/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007j, *Poll Shows Vast Majority of American Voters Think Darfur Should Be a Top Foreign Policy Priority.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/poll_shows_vast_majority_of_american_voters_think_darfur_should_be_a_top_fo/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007k, *Save Darfur Coalition Suggests U.S. Actions on Darfur in Letter to New Senate Human Rights Subcommittee Chair.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_suggests_us_actions_on_darfur_in_letter/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007l, *Save Darfur Coalition Urges President Bush to Act Decisively in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_urgues_president_bush_to_act_decisively_in_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007m, *Unprecedented Charity Fashion Show to Raise Funds, Awareness for People of Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/unprecedented_charity_fashion_show_to_raise_funds_awareness_for_people_of_d/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007n, *Save Darfur Coalition Commends International Criminal Court Action to Bring Justice to Sudan.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_commends_international_criminal_court_action_to_bring/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007o, *Government of Sudan Is Responsible For Ongoing Genocide in Darfur, Says U.S. State Department Report.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/government_of_sudan_is_responsible_for_ongoing_genocide_in_darfur_says_us_s/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007p, *New Tv Advertisement Declares Time To Act Is Now, Pressures Bush Administration To Implement Plan B.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/new_tv_advertisement_declares_time_to_act_is_now_pressures_bush_administrat/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007q, *Sudan's President Bashir Paints False Picture of Crisis in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/sudans_president_bashir_paints_false_picture_of_crisis_in_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007r, *Global Days for Darfur to Feature More Than 150 Events, Rallies Nationwide to Say 'Time is Up' for Talk on Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/global_days_for_darfur_to_feature_more_than_150_events_rallies_nationwide_t/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007s, *Save Darfur Coalition Urges Immediate Action from President Bush to End 'Genocidal Status Quo'*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_urgs_immediate_action_from_president_bush_to_end_gen/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007t, *Save Darfur Coalition Disappointed in Bush Darfur Speech.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_disappointed_in_bush_darfur_speech/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007u, *Protesters Demand Fidelity Stop Investing in Darfur Genocide.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/protesters_demand_fidelity_stop_investing_in_darfur_genocide/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007v, *Save Darfur Coalition joins call for Sudan divestment with 'Divest for Darfur' initiative, national ad campaign.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_joins_call_for_sudan_divestment_with_divest_for_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007w, *ICC Arrest Warrants.* <http://www.savedarfur.org/pages/press/icc_arrest_warrants/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007x, *Peace and protection for Darfur civilians urged at over 500 U.S. events as part of 'Global Days'.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/peace_and_protection_for_darfur_civilians_urged_at_over_500_us_events_as_pa/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007y, *Advocates launch on-the-ground phase of 'Divest for Darfur' efforts in Boston.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/advocates_launch_on_the_ground_phase_of_divest_for_darfur_efforts_in_boston/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007z, *Save Darfur Coalition responds to Fidelity Investment's SEC filings, PetroChina disclosure.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_responds_to_fidelity_investments_sec_filings_petrochi/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007å, *Darfuri Diaspora Leaders Urge United Nations Action to End Genocide in Darfur.*

<http://www.savedarfur.org/pages/press/darfuri_diaspora_leaders_urge_united_nations_action_to_end_genocide_in_darf/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007ä, *Save Darfur Coalition Responds to President Bush's Sanctions Announcement.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_responds_to_president_bushs_sanctions_announcement/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007ö, *High School Students Raise Awareness, \$300k In 'Dollars For Darfur' Challenge.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/high_school_students_raise_awareness_300k_in_dollars_for_darfur_challenge/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007A, *Save Darfur Coalition commends House of Representatives measure urging China to do more for Darfur.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_commends_house_of_representatives_measure_urging_chin/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007B, *Save Darfur Coalition praises House Subcommittee for upping Darfur peacekeeping funds.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_praises_house_subcommittee_for_upping_darfur_peacekee/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007C, *Testimony: Darfur, China and the Urgent Need for Effective Global Diplomacy to End the Genocide.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/darfur_china_and_the_urgent_need_for_effective_global_diplomacy_to_end_the/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007D, *High School Student Activists to Petition Washington Lawmakers to Stop Darfur Genocide.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/high_school_student_activists_to_petition_washington_lawmakers_to_stop_darf/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007E, *Save Darfur Coalition Skeptical of Sudan's Peacekeeping 'Agreement'.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_coalition_skeptical_of_sudans_peacekeeping_agreement/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007F, *Darfur activists worldwide chide Ban Ki-moon for 'easing pressure' on Sudan*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/darfur_activists_worldwide_chide_ban_ki_moon_for_easing_pressure_on_sudan/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007G, *International advocates urge Rice to support 'troika' for Darfur.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/international_advocates_urge_rice_to_support_troika_for_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007H, *Setting the record straight: There is no call for an Olympic boycott.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/setting_the_record_straight_there_is_no_call_for_an_olympic_boycott/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007I, *New Save Darfur Ad: 'While Bashir Lies, Darfur Dies'.*
 <http://www.savedarfur.org/pages/press/new_save_darfur_ad_while_bashir_lies_darfur_dies/>. Luettu

17.3.2011.

Save Darfur 2007J, *Darfur advocates urge stronger action by China to end genocide in Darfur*. <http://www.savedarfur.org/pages/press/darfur_advocates_urge_stronger_action/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007K, *China must end U.N. 'interference'*. <http://www.savedarfur.org/pages/press/china_must_end_un_interference/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007L, *Save Darfur urges 'determined political will' to enforce Resolution 1769, pushes 'progressive' force deployment*. <http://www.savedarfur.org/pages/press/save_darfur_urges_determined_political_will/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007M, *Fact Sheet: UNAMID Helicopters*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/fact_sheet_unamid_helicopters/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007N, *UN Security Council Resolution 1769: Fact Sheet*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/fact_sheet_un_security_council_resolution_1769/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007O, *What next in Darfur? (September 2007)*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/briefing_paper_what_next_in_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007P, *UN Security Council Resolution 1769: Frequently Asked Questions*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/frequently_asked_questions_un_security_council_resolution_1769/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007Q, *Darfur Update – October 2007*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/september_briefing_paper_the_genocide_in_darfur/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007R, *The Darfur Crisis – A Timeline of Key Events in 2007*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/2007timeline/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007S, *China and Sudan Fact Sheet*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/china_and_sudan_fact_sheet/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007T, *Save Darfur Coalition's November Letter to the U.N. Security Council*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/save_darfur_coalitions_november_letter_to_the_un_security_council/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2007U, *China in Sudan: Having it both ways*. Saatavissa <http://darfur.3cdn.net/2573d6e338d592b4a0_csm6beuk7.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008a, *Less than Meets the Eye: Beijing's Recent Statements and Actions on Darfur*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/less_than_meets_the_eye/>

Save Darfur 2008b, *Joint Statement on the Crisis in Chad*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/joint_statement_on_crisis_in_chad/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008c, *Creating a Peace to Keep in Darfur - A Joint Report by the ENOUGH Project and the Save Darfur Coalition*. Saatavissa <http://darfur.3cdn.net/34be20ddbaa4928e8f_4vm6bh10v.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008d, *Fact Sheet: UNAMID*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/fact_sheet_unamid1/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008e, *Fact Sheet: UNAMID- Resources Needed*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/fact_sheet_unamid_resources_needed/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008f, *Summary of Accounts Detailing Escalating Government Violence Against Civilians*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/pages/policy_paper/summary_of_accounts_detailing_escalating_government_violence_against_civili/>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008g, *Darfur Update – June 6, 2008*. Saatavissa <http://darfur.3cdn.net/46c257b8e3959746d5_ttm6bnau2.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008h, *KEEPING OUR WORD - Fulfilling the Mandate to Protect Civilians in Darfur*. Saatavissa <http://darfur.3cdn.net/35b2008acd4c9385ae_3qm6bhv3u.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008i, *Fact Sheet – The International Criminal Court*. Saatavissa <<http://www.savedarfur.org/page/-/documents/ICC%20Fact%20Sheet.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008j, *Charged with genocide -Implications of the ICC's case against Sudanese President al-Bashir*. Saatavissa <<http://www.savedarfur.org/page/-/documents/Charged%20With%20Genocide.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008k, *Grounded: The International Community's Betrayal of UNAMID*. Saatavissa <http://darfur.3cdn.net/b5b2056f1398299ffe_x9m6bt7cu.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008l, *Letter to President-Elect Barack Obama: A Peace Surge for Sudan*. Saatavissa <http://www.enoughproject.org/files/reports/sudanpeacesurge_0.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2008m, *Saving Darfur: A Plan for the Obama Administration*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/page/-/PDFs/Saving_Darfur_A_Plan_for_the_Obama_Administration.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2009, *President Obama and Sudan: A Blueprint for Peace*. Saatavissa <http://darfur.3cdn.net/58e41fd8ca5e2d3d87_obm6bx88h.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Save Darfur 2010, *Grading the Benchmarks*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/page/-/PDFs/sudan_benchmarks_report.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Yhteisraportit

Human Rights Watch ja Save Darfur 2007, *UNAMID Deployment on the Brink*. Saatavissa <<http://www.savedarfur.org/page/-/documents/unamid1207SDCCover.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch & Save Darfur 2008a, *Rhetoric vs. Reality – The Situation in Darfur*. Saatavissa <http://www.savedarfur.org/page/-/PDFs/Rhetoric_Vs_Reality_Paper_Eng.pdf>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch & Save Darfur 2008b, *Letter to the Members of the U.N. Security Council*.
 <<http://www.savedarfur.org/page/-/PDFs/J4D%20Letter.Dec08Report.pdf>>. Saatavissa 17.3.2011.

Sekundääriaineisto

Abbott, Kenneth, Robert Keohane, Andrew Moravcsik, Anne-Marie Slaughter & Duncan Snidal (2000), The Concept of Legalization. *International organization*, 54(3), 401-419.

Alasuutari, Pertti (1995), *Researching Culture – Qualitative Method and Cultural Studies*. London, Thousand Oaks and New Delhi: Sage Publications.

Alasuutari, Pertti (1999), *Laadullinen tutkimus*. 3, uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Bellamy, Alex & Paul Williams (2005), The Responsibility to protect and the crisis in Darfur, *Security Dialogue*, 36(1), 27-47.

Bellamy, Alex (2006), *Just Wars – From Cicero to Iraq*. Cambridge: Polity Press.

Bellamy, Alex (2009), *Responsibility to Protect – The Global Effort to End Mass Atrocities*. Cambridge: Polity Press.

Biersteker, Thomas & Cynthia Weber (1996a), “The social construction of state sovereignty”. Teoksessa Biersteker, Thomas & Cynthia Weber, *State Sovereignty as Social Construct*. Cambridge: Cambridge University Press. 1-21.

Biersteker, Thomas & Cynthia Weber (1996b), “Reconstructing the analysis of sovereignty: concluding reflections and directions for future research”. Teoksessa Biersteker, Thomas & Cynthia Weber, *State Sovereignty as Social Construct*. Cambridge: Cambridge University Press. 278-286.

Bilgin, Pinar & Adam Morton (2002), Historicizing representations of 'failed states': beyond the cold-war annexation of the social sciences? *Third World Quarterly*, 23(1), 55-80.

Björkdahl, Annika (2002), Norms in international Relations: Some Conceptual and Methodological Reflections, *Cambridge Review of International Affairs*, 15(1), 9-23.

Booth, Ken (1999), “Three tyrannies”. Teoksessa Dunne, Tim & Nicholas Wheeler (eds.), *Human Rights in Global Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 31-70.

Brown, Chris (1999), “Universal human rights: a critique”. Teoksessa Dunne, Tim & Nicholas Wheeler (eds.), *Human Rights in Global Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 103-127.

Brown, Chris (2001), *Understanding International Relations*. 2nd Edition. Hampshire and New York: Palgrave.

Bull, Hedley (1977), *The Anarchical Society – A Study of Order in World Politics*. New York: Columbia University Press.

Buzan, Barry (2004), *From International to World Society? English School Theory and the Social Structure of Globalisation*. Cambridge: Cambridge University Press.

CCPAU (2011), *Background*. Saatavissa <<http://www.ccpau.org/AboutCCPAU/tabid/54/language/en-US/Default.aspx>>. Luettu 17.3.2011.

Comaroff, John L. & Jean Comaroff (1999), “Introduction”. Teoksessa Comaroff, John L. & Jean Comaroff (eds.), *Civil society and the Political Imagination in Africa – critical perspectives*. Chicago: The University of Chicago Press. 1-43.

Czarniawska, Barbara (2004), *Narratives in Social Science Research*. London, Thousand Oaks and New Delhi: Sage Publications.

Darfur Consortium (2011), *About Us*. Saatavissa <<http://www.darfurconsortium.org/about/index.html>>. Luettu 17.3.2011.

Der Derian, James (1987), *On Diplomacy – A geneology of Western estrangement*. Oxford: Blackwell.

Donnelly, Jack (1999), “The social construction of international human rights.” Teoksessa Dunne, Tim & Nicholas Wheeler (eds.), *Human Rights in Global Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 71-102.

Dunne, Timothy (1995), The Social Construction of International Society. *European Journal of International Relations*, 1(3), 367-389.

Dunne, Tim (2007), "The English School". Teoksessa Dunne, Tim, Milja Kurki & Steve Smith (eds.) - *International Relations Theories – Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press. 127-147.

Eskola, Jari & Juha Suoranta (1998), *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Fierke, K.M. (2002), Links Across the Abyss: Language and Logic in International Relations. *International Studies Quarterly*, 46, 331-354.

Fierke, K.M (2007), "Constructivism". Teoksessa Dunne, Tim, Milja Kurki & Steve Smith (eds.) - *International Relations Theories – Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press. 166-184.

Finnemore, Martha & Kathryn Sikkink (1998), International Norm Dynamics and Political Change, *International Organization*, 52(4), 247-277.

Flint, Julie & Alex de Waal (2006), *Pitkän sodan lyhyt historia*. Helsinki: Like.

Flint, Julie & Alex de Waal (2008), *A New history of a long war – revised and updated*. London: Zed Books Ltd.

Galtung, Johan (1969), Violence, Peace and Peace Research. *Journal of Peace Research*, 6(3), 167-191.

Grovogui, Siba (2007), "Postcolonialism". Teoksessa Dunne, Tim, Milja Kurki & Steve Smith (eds.) - *International Relations Theories – Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press. 229-246.

Haas, Peter (1992), Introduction: epistemic communities and international policy coordination. *International Organization*, 46(1), 1-35.

Hacking, Ian (2009), *Mitä sosiaalinen konstruktioismi on?* Tampere: Vastapaino.

Hansen, Lene (2006), *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*. London: Routledge.

Helsingin Sanomat (2010), Sudanin presidentille kansanmurhasyyte ja uusi pidätysmääräys. *Helsingin Sanomat* 12.7.2010. Saatavissa <<http://www.hs.fi/ulkomaat/artikkeli/Sudanin+presidentille+kansanmurhasyyte+ja+uusi+pid%C3%A4tysm%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ys/1135258547783>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch (2010), *World Report 2010*. Saatavissa <<http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/wr2010.pdf>>. Luettu 17.3.2011.

Human Rights Watch (2011), *Frequently Asked Questions*. Saatavissa <<http://www.hrw.org/en/node/75138>>. Luettu 17.3.2011.

Hänninen, Vilma (2000), *Sisäinen tarina, elämä ja muutos*. Acta Universitatis Tamperensis 696. Tampere: Tampereen yliopisto.

Independent International Commission on Kosovo (2000), *Kosovo Report - Conflict, International Response, Lessons Learned*. Oxford: Oxford University Press.

International Crisis Group (2009), *Sudan: Justice, Peace and the ICC. Africa Report N° 152 – 17 July 2009*. Saatavissa <[http://www.crisisgroup.org/~media/Files/africa/horn-of-africa/sudan/Sudan%20Justice%20Peace%20and%20the%20ICC.ashx](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/africa/horn-of-africa/sudan/Sudan%20Justice%20Peace%20and%20the%20ICC.ashx)>. Luettu 17.3.2011.

International Crisis Group (2010), *Sudan Conflict History*. Saatavissa <<http://www.crisisgroup.org/en/key-issues/research-resources/conflict-histories/sudan.aspx>>. Luettu 17.3.2011.

International Trade Union Confederation (2010), *Annual survey of violations of trade union rights 2010*. Saatavissa <<http://survey.ituc-csi.org/+Sudan+.html>>. Luettu 17.3.2011.

Jackson, Robert (1990), *Quasi-states: Sovereignty, International Relations and the Third World*. Cambridge: Cambridge University Press.

Jackson, Robert (2000), *The Global Covenant – Human Conduct in a World of States*. Oxford: Oxford University Press.

Johnson, Douglas (2003), *The Root Causes of Sudan's Civil Wars*. Oxford: The International African Institute.

Kaldor, Mary (2006), *Gloaali kansalaisyhteiskunta – Vastaus sodan ongelmaan*. Helsinki: Like.

Kansainvälisen tuomioistuimen Rooman perussääntö (1998). Saatavissa

<http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2002/20020056/20020056_2>. Luettu 17.3.2011.

Keane, John (2003), *Global civil society?* Cambridge: Cambridge University Press.

Keck, Margaret & Kathryn Sikkink (1998), *Activists beyond borders – Advocacy networks in international politics*. New York: Cornell University.

Keohane, Robert (1993), “Institutional Theory and the Realist Challenge After the Cold War.” Teoksessa Baldwin, David (ed.), *Neorealism and Neoliberalism - The Contemporary Debate*. New York: Columbia University Press. 269-300.

Laffey, Mark & Jutta Weldes (1997), Beyond belief: Ideas and Symbolic Technologies in the Study of International Relations, *European Journal of International Relations*, 3(2), 193-237.

Landolt, Laura (2004), (Mis)constructing the Third World? Constructivist analysis of norm diffusion. *Third World Quarterly*, 25(3), 579-591.

Lewis, David (2002), Civil Society in African Contexts: Reflections on the usefulness of a Concept. *Development and change*, 33(4), 569-586.

Mearsheimer, John (2001), *The tragedy of Great Power Politics*. New York: Norton.

Moravcsik, Andrew (1999), Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics. *International Organization*, 51(4), 513-553.

Morgenthau, Hans (1967), *Politics Among Nations – The Struggle for Power and Peace*. 4th Edition. New York: Knopf.

Nyyssönen, Heino (2008), “Hayden White. Historian tulkinnan politiikat”. Teoksessa Lindroos, Kia & Suvi Soininen (toim.), *Politiikan nykyteoreetikkoja*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press. 87-104.

Patomäki, Heikki & Teivo Teivainen (2003), *Globaali demokratia*. Helsinki: Gaudeamus.

Power, Jonathan (2001), *Vesi murtaa kiveä – Amnesty Internationalin tarina*. Helsinki: Like.

Price, Richard & Christian Reus-Smith (1998), Dangerous Liaisons? Critical International Theory and Constructivism. *European Journal of International Relations*, 4(3), 259-294.

Quinn, Adam & Michael Cox (2007), For Better, for Worse: How America's Foreign Policy became Wedded to Liberal Universalism, *Global Society*, 21(4), 499-520.

Risse, Thomas (2000), Let's Argue? Communicative Action in World Politics. *International Organization*, 54(1), 1-39.

Risse, Thomas (2002), "Constructivism and International Institutions: Toward Conversations across Paradigms". Teoksessa Katznelson, Ira & Helen Milner (eds.), *Political Science – State of the Discipline*. New York: Norton. 597-623.

Rönkkö, Henri (2010), "Richard Falk: Sotarikolliset tuomiolle". Teoksessa Rönkkö, Mika, Jaana Airaksinen & Teemu Matinpuro (toim.), *Le Monde Diplomatique XIV*. Helsinki: Into Kustannus.

Schäferhoff, Marco, Sabine Camp & Christopher Kaan (2009), Transnational Public-Private Partnerships in International Relations: Making Sense of Concepts, Research Frameworks, and Results. *International Studies Review*, 11, 451-474.

Senghaas, Dieter (1971), "Kompositionsprobleme in der Friedensforschung". Teoksessa Senghaas, Dieter (Hg.) - *Kritische Friedensforschung*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag. 313-361.

Shani, Giorgio (2008), Toward a Post-Western IR: The Umma, Khalsa Panth, and Critical International Relations Theory, *International Studies Review*, 10, 722-734.

Shenhav, Shaul (2006), Political Narratives and Political Reality. *International Political Science Review*, 27(3), 245-262.

Smith, Dan (2005), *Sodan ja rauhan kartasto*. Helsinki: Like.

Teivainen, Teivo (2002), *Enter economism, Exit Politics – Experts, Economic Policy and the Damage to Democracy*. London: Zed Books Ltd.

Tetzlaff, Rainer & Cord Jakobeit (2005), *Das Nachkoloniale Afrika. Politik – Wirtschaft – Gesellschaft*. Grundwissen Politik – Band 35. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Thomson, Alex (2010), *An Introduction to African Politics*. 3rd Edition. New York: Routledge.

Töttö, Pertti (2000), *Pirullisen positivismin paluu – laadullisen ja määrällisen tarkastelua*. Tampere: Vastapaino.

UNHCR (2010), *2010 UNHCR country operations profile – Sudan*. Saatavissa <<http://www.unhcr.org/pages/49e483b76.html>>. Luettu 26.6.2010.

Vincent, John (1986), *Human Rights and International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.

Walzer, Michael (2000), *Just and Unjust Wars – a moral argument with historical illustrations*. 3rd edition. New York: Basic Books.

Wheeler, Nicholas (2000), *Saving Strangers – Humanitarian Intervention in International Society*. Oxford: Oxford University Press.

White, Hayden (1973), *Metahistory – The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.

White, Hayden (1987), *The Content of the Form – Narrative Discourse and Historical Representation*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.

Yhdistyneiden kansakuntien peruskirja (1945). Saatavissa <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1956/19560001/19560001_2/>. Luettu 17.3.2011.

Yleissopimus joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi (1948). Saatavissa <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1960/19600005/19600005_2/>. Luettu 17.3.2011.